ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

5. 7. 1985. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ● 60 ДИН ● БРОЈ 1749

ДАНИ
УСТАНКА

Веровали или не!

СЛАВНИ ЕНГЛЕСКИ ПЕСНИК БАЈРОН

ТОЛИКО ЈЕ ЈАКО ШКРИПАО ЗУБИМА У СНУ ДА ЈЕ УВЕК СПАВАО СА САЛВЕТОМ У УСТИМА.

ПОДЗЕМНИ ИЗВОР

У НАМЕДИЈУ (НЕМАЧКА) ИЗБИЈА РЕДОВНО СВАКА 4 ЧАСА У ОБЛИКУ ГЕЈЗИРА ВИСОКОГ 40 МЕТАРА. НИВО ВОДЕ У ИЗВОРУ НАЛАЗИ СЕ 350 МЕТАРА ИСПОД ЗЕМЉИНЕ ПОВРШИНЕ.

ЛЕС НИКОЛС

ИЗ ДЕТРОИТА (САД) МОЖЕ ДА ЗВИЖДИ КРОЗ НОС НЕ ОТВАРАЈУЋИ УСТА.

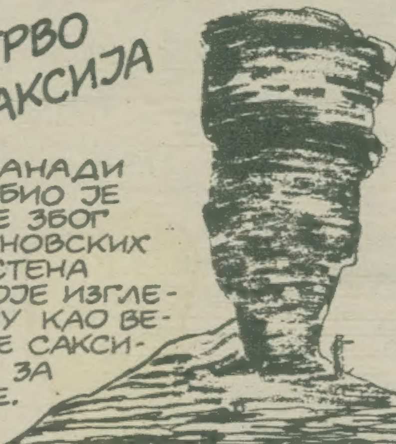

ОСТРВО САКСИЈА

У КАНАДИ ДОБИО ЈЕ ИМЕ ЗБОГ ЏИНОВСКИХ СТЕНА КОЈЕ ИЗГЛЕДАЈУ КАО ВЕЛИКЕ САКСИЈЕ ЗА ЦВЕЋЕ.

АСТЕШКИ ГЛАСОНОША ТЕУТЛИЛЕ

ТРЧАО ЈЕ ОД ГРАДА ВЕРАКРУЗА ДО СИУДАД МЕКСИКА ДА БИ ПОГЛАВИЦУ МОНТЕСУМУ ОБАВЕСТИО О ИСКРЦАВАЊУ ШПАНСКОГ ОСВАЈАЧА КОРТЕСА, А ОНДА НАТРАГ НОСЕЋИ ВЕСТ ДА ЈЕ ИЗВРШИО ЗАДАТАК. УКУПНО ЈЕ ПРЕТРЧАО 650 КИЛОМЕТАРА, И ТО ЗА ШЕСТ ДАНА, НЕ ЗАСТАВШИ НИЈЕДНОМ ДА СЕ ОДМОРИ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

● ● ● група америчких истраживача, после прикупљања података широм света, утврдила је да је на сваких хиљаду становника прираштај опао са 29 на 27. Овај пад догодио се захваљујући смањењу наталитета у Кини. Доскора су се у овој

земљи на сваких хиљаду становника рађала 23 мала Кинеза, а данас 19. Изузетно велики прираштај остао је и даље у Африци где та цифра достиже 45 новорођених беба на 1000 становника.

● ● ● први стални биоскоп на Балкану отворен је августа 1910. године у Ваљеву.

● ● ● најспорија риба је главоч. Она може да плива брзином од највише километар на сат. Туна је најбржа и достиже 70 километара на час.

● ● ● најјача жена у Италији је двадесетдвогодишња Моника Паља. Висока је 171 центиметар, а тешка је 65 килограма. На првенству Италије у дизању тегова постигла је нови национални рекорд за жене – подигла је 170 килограма. Иначе, Моника је васпитачица у једном забавишту, а сваки дан по три часа тренира дизање терета.

● ● ● најкраћа река на свету је Река Д у Орегону (САД). Дугачка је само 134 метра и повезује Ђаволово језеро с Тихим океаном.

● ● ● Сетимо Агостини из Ареца (Италија), везан за инвалидска колица већ 23 године, постигао је значајан спортски успех: рукама окрећући точкове колица за нешто више од 11 часова прешао је раздаљину од 78 километара.

● ● ● један енглески полицајац одиста има необичан хоби – сакупља прстенове којима се отварају конзерве за пиво. Првобитна замисао била му је да скупи онолико прстенова колико би му било потребно да њима потпуно прекрије своје

одело. Али, када је и то постигао, наставио је да проширује своју збирку док није дошао до бројке од 100 милиона комада. Недавно је своју колекцију продао отпаду и сав новац дао у добротворне сврхе.

● ● ● јапанска индустрија „Мацима" произвела је суперпендрек који има заглушујућу сирену јачине 112 децибела. Овај нови производ намењен полицајцима и чуварима дугачак је пола метра, има пречник од 3,5 центиметара и тежак је 450 грама.

● ● ● Канађани су одлучили да очисте 1500 километара обала реке Сан Лоренцо. У тој великој акцији чишћења која ће се одржати од 13. јула до 6. августа учествоваће преко 30 хиљада младих из покрајине Квебек.

● ● ● старим Египћанима као календар служила је река Нил. Наиме, код њих је Нова година наступала онда када би Нил почео да се излива, што се према нашим календарима догађало између 10. и 15. марта.

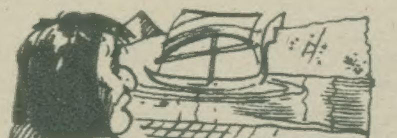

ДАНИ УСТАНКА

ЗАМИШЉЕНА И ПРАВА СМРТ

ОПИС СМРТИ НАРОДНОГ ХЕРОЈА ЖИКИЦЕ ЈОВАНОВИЋА ШПАНЦА УШАО ЈЕ У ИСТОРИЈУ И ЛЕГЕНДУ, АЛИ НИЈЕ МНОГО ПОЗНАТО ДА ЈЕ САМ ШПАНАЦ, ПЕТ ГОДИНА ПРЕ НЕГО ШТО ЋЕ ПОГИНУТИ, ОПИСАО ВИЗИЈУ СОПСТВЕНЕ СМРТИ

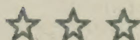

У малом месту Бела Црква, 7. јула 1941. године, Жикица Јовановић Шпанац ликвидирао је двојицу жандарма и тако обележио почетак народног устанка и прве оружане партизанске акције у Србији. Отпор према окупатору почео је да се шири као незадржива бујица.

У том делу Србије партизани су заузели готово читаву Рађевину, Горњу Подгорину, Доњу Азбуковицу, Подриње – Мачву, Колубару и Посаво-Тамнаву. Акције су се низале једна за другом.

Првих дана септембра 1941. године ослобођени су рударско место Столице и варошица Крупањ. Тада је по одлуци ЦК КПЈ и друга Тита почело стварање прве слободне територије. У Крупњу је 5. септембра прокламован први декрет нове власти и образован Срески народноослободилачки одбор.

Немачки командант за југоисток фелдмаршал Вилхелм Лист беснео је због партизанских успеха јер су у бици за Столице и Крупањ Немци доживели први пораз у поробљеној Европи.

Радановци, зима 1942, положај

Оштра зима 1941/42. године била је савезник непријатељима. Ваљевски борци и поред недостатка муниције, хране и одеће, одолевали су суровој природи и непријатељу који се заверио да их уништи. После једног тешког марша, Сувоборски одред, исцрпљен даноноћним борбама, стигао је у село Радановце, на обронцима Маљена, према Косјерићу Жикица Јовановић, тада члан штаба Групне команде одреда западне Србије, као и увек био је раздраган и весео, правио је шале и увесељавао борце.

Изненада је отпочела борба. Жикица је рекао:

– Одох на положај!

И отишао је... да се више не врати.

На удаљености од пола километра видео се четнички строј. Неки борци су пришли Жикици да га питају шта ће да предузме. Слабо заклоњен једним жбуном, он је клечећи осматрао распоред непријатеља. Тада се обратио једном другу и затражио пушку, јер је његова била покварена... И одједном, док му је овај додавао пушку, Жикица је пао на земљу: метак му је прошао кроз главу.

Поред њега је пао и храбри радник, митраљезац Милан Ђук. Озлојеђен због погибије омиљеног команданта, сипао је рафале на непријатеља у стојећем ставу, без икаквог заклона.

На потресну вест о Жикичиној погибији уздрхтала су срца бораца. Да ли је то могуће? Само неколико тренутака раније био је ведар, весео и као увек спреман за шалу. Многи Ваљевци све до краја рата нису могли да поверују како Жикице више нема.

А непријатељ? Ни он није веровао. И мртвог су се плашили, јер са њим није могло да нестане и дело за које се борио.

Илустровао Ненад Мирковић

ВАЉЕВО, ЗИМА 1936, КЊИЖЕВНО ВЕЧЕ

Пет година раније, у зиму 1936/37. године, на једној књижевној приредби, одржаној у Ваљеву, Жикица Јовановић Шпанац прочитао је своју причу која је била протест против рата. Као да је слутио какве ће страхоте донети фашизам.

„... Толико пута сам осетио неодређен дрхтај пред чудесном лепотом света. Раширених зеница посматрао сам живот, који је протицао унаоколо. Као да сам желео да што више упијем, схватим.

... Као пожари, буктале су булке у хладном јутарњем зеленилу ливада, цветали осмеси бујне младежи у игри, тихо изгарала патина на старим, осенченим зидинама мрачних кућерина...

Све су то биле слике, муњевити утисци путника у пролазу. То је био мој свет. Тада је дошао рат.

Била је јесен и све је било сиво.

Тамносиве колоне тешког корака. Куће су биле сиво влажне у испуцалости старих, ољуштених зидова. Небо је било сиво и тешко. Као чудно мало острво у смеси свих, сивих сенки, лепршале су заставе живих боја. Окићене као илузије сањарења. Бестидно су лепршале под посивелим тешким људима.

Не знам зашто сам се опијао овим сликама. Па ипак, нешто ми је стезало срце. И открих истину иза лепршавих, искићених застава...

Мој добри пријатељ, ковачев син, снажан и здрав момак, чији су ознојени мишићи светлуцали у полутами ковачнице, када је са оцем радио горе у селу... Утроба му је била просута ударцем распрсле гранате. А једна рука, коју му граната није однела, била је очајним болом стиснута у песницу. Његове некада топле, мрке очи, које сам покушавао да насликам једанпут, биле су бесмислено стаклене и заливене крвљу.

Не знам да ли сам плакао тада, да ли су ме одвукли с муком од леша, да ли сам тукао оне око себе или сам у бесвести бунцао бестидне речи. Да ли сам пљувао на светиње, којима су нас лагали од малена...

Те истине биле су тешке и стварне као смрт милиона људи. Нису се дале поконати лажним речима.

Истине, као што је смрт овог сељака, који је с муком исхрањивао четворо деце. Умро је закачен о бодљикаве жице. Под штектањем митраљеза, лепршао се као подерана, прљава крпа. А код куће су остала деца.

Истине, као што је продорни кашаљ и ропац отрованог гасом.

Као што је мој вид.

Раније нисам питао: Зашто?

Живео сам очима. Сада сам слеп човек.

... Добро се сећам тога дана, грмљавина топова одјекивала је на удаљеном сектору. Бауљао сам по пропланку и најзад легао у један левак, направљен ударом гранате. Лежао сам у рупи на фронту и спазих мали, жути цвет јагорчевине.

Као опијен, прињох ближе. Посегох руком, али се не усудих да га дотакнем. Миловао сам га погледом.

... Кад бих био код куће, узабрао бих га. То би било за њу – за Ану. Дао бих га њој и рекао само једну реч. То можда не би била реч – можда би то био само дах или поглед, али она би разумела...

Сањарио сам...

Ужасан тресак помери ми разум. А затим болан мрак и падање... падање..

То би била истина о мом свету који су ми отели. О беди човечанства, превареног и покраденог, истина о бестидној срамоти која се руга напорима и животима људи.

Дошао је рат, а ја нисам питао: Зашто?

Био сам млад човек и заљубљен у лепоту света.

Сада – ја сам слеп човек.

Сада ја питам? Зашто?"

Б. Ј.

МЕСЕЦУ

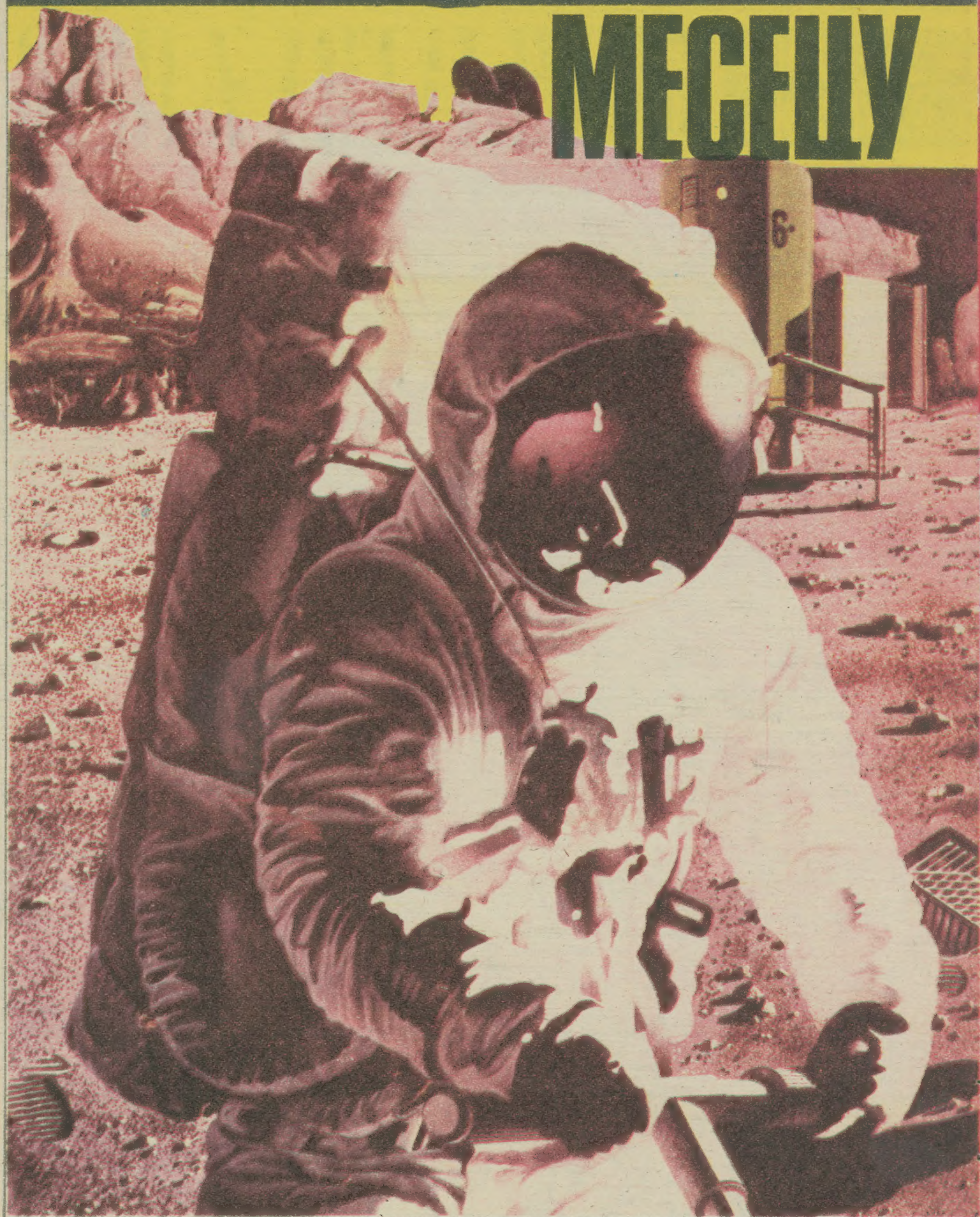

ЛЕТОВИ НА НАШ ПРИРОДНИ САТЕЛИТ ОДАВНО СУ ПРЕКИНУТИ, АЛИ ЋЕ У 21. ВЕКУ ПОЧЕТИ ИЗГРАДЊА ОРБИТАЛНИХ ФАБРИКА КОЈЕ ЋЕ КОРИСТИТИ МЕСЕЧЕВЕ СИРОВИНЕ

Ало, Хјустон, овде база Спокојства. Игл је слетео". Од ове историјске поруке, коју је с Месеца послао Нил Армстронг, први човек који је крочио на Земљин сателит, прошло је шеснаест година. У оквиру америчког програма „Аполо" на Месец је послато још седам посада од којих је шест успело да се примесечи, обави одређене задатке и врати се на родну планету с драгоценим узорцима Месечевог тла.

Последњи је био „Аполо-17" 1972. године чиме је програм завршен. Летови су прекинути и Месец заборављен. Американци су се ућутали . Руси не само да су дигли руке од слања људи на Месец већ су од 1977. обуставили и лансирање аутоматских истраживачких ракета.

Месец данас личи на напуштено небеско тело, али се о његовом коришћењу и те како размишља. Милијарде долара потрошене на његово истраживање нису бачене узалуд. Сједињене Америчке Државе праве практичне свемирске планове чији циљ више није освајање већ освојеног Месеца. Уложен новац мора да се врати и то хиљадоструко, па макар и средином следећег века.

Као прво, већ је направљен мали свемирски брод, истовремено и авион и ракета, који економично превози до седам особа и тридесет тона терета између Земље и њеног најближег космичког „предграђа", односно до висина мањих од пет стотина километара.

Ускоро путовање будућности

Чим је овај брод пуштен у промет, амерички председник Реган поносно је најавио нов подухват: постављање, на орбиту око четири стотине километара изнад Земље, сталне свемирске станице у којој ће боравити по десетак космонаута. Станица ће прорадити већ 1994. године и биће истовремено научно-техничка истраживачка лабораторија, мини фабрика и центар где ће космонаути моћи да обављају низ сложених послова као што су оправке сателита, састављање и монтирање великих антена и слично.

Какве то везе има с Месецом? Програм „Аполо" коштао је толике милијарде баш зато што у то време није постојао ни такав свемирски бродић ни орбитална свемирска станица – база за узлетање. Све „Аполо" летелице морале су да буду лансиране на Месец директно са Земље уз помоћ прескупих џиновских тростепених ракета високих сто десет метара, тешких три милиона килопонда, потисне силе од три и по милиона килопонда.

Путовање будућности на Месец одвијаће се сасвим другачије. Више бродића преносиће на орбиту свемирске станице делове летелица, далеких потомака „Апола", које ће тамо бити састављене.

У пројекту је и ново средство космичког превоза на којем ће НАСА ускоро почети да ради – свемирски реморкер (тегљач). То је ракета која се може употребити готово безброј пута и која ће саобраћати између сталне орбиталне станице и геостационарне орбите на висини од тридесет шест хиљада изнад екватора.

Ракета-реморкер знатно ће смањити трошкове лансирања геостационарних телекомуникационих сателита. Захваљујући реморкеру орбитална станица у близини Земље постаће прво свемирско пристаниште где ће терет допремљен бродићима бити пробиран, распоређиван, укрцаван у реморкер и експедован даље.

Геостационарна орбита је десет пута ближа Земљи него Месецу, али је у кос-

НИСМО РЕКЛИ ЗБОГОМ

Људи раде на Месецу. Призор је виђен пре петнаест година, а постаће стална стварност око средине 21. века.

Када буде кренуо на Месец, човек ће променити три превозна средства: малим бродом стићи ће до Земљине орбиталне станице, ту ће се укрцати у свемирски реморкер и њиме доћи до Месечеве орбиталне станице одакле ће га бродић спустити на Месец.

мичким односима енергија далеко битнија од растојања: до геостационарне орбите троши се готово исто енергије колико је потребно да се стигне до Месечеве орбите.

Једно непроцењиво благо

Другим речима, свемирски реморкер може да се претвори у теретну летелицу на сталној линији Земља – Месечева орбита са Земљином орбиталном станицом као првом постајом на том путу.

Следећи корак је инсталирање сталне станице на орбити неколико стотина километара удаљеној од Месеца и конструисање мале летелице која ће, као својевремено Месечев модул „Игл" „Апола-11" с те орбите да се спушта на тло Месеца и с њега се враћа натраг на орбиталну станицу.

Када све ово буде готово, негде крајем овог века, Американци ће као од шале, без великих трошкова, моћи да путују на Месец и бораве у сталној Месечевој орбиталној станици.

У њој ће се наставити научна истраживања јер је површина Месеца веома погодна за постављање опсерваторија и радио-опсерваторија за проучавање тајанствених космичких знакова.

Али, чиста наука није циљ ових крупних и далекосежних захвата. Они се предузимају да би се, пре свега, започело с коришћењем Месечевих природних богатстава. Каквих богатстава када је Месец, као што знамо, једна тужна, изрована, прашњава пустиња? О томе још може да се разговара али, и да је тако, Месец има једно непроцењиво благо: доступност у свемир посматрано кроз енергију.

Како је Месец много мањи од Земље, далеко је лакше отети се сили његове теже, па је, што се енергије тиче, око двадесет пута јевтиније путовати између Месеца и орбите удаљене четири стотине километара од Земље, него између Земље и те исте, њој блиске, орбите.

Из тог разлога ако се, чему се у НАСИ топло надају, развије нека индустрија у свемиру близу Земље, сировине за њу допремаће се с Месеца.

А пре него што се тај сан оствари, бар једна Месечева сировина може веома брзо да се искористи. То је кисеоник којим су богати узорци камења донети с Месеца. Течни кисеоник биће главно погонско гориво свемирских реморкера.

Када ће се ови грандиозни планови остварити? НАСА је прављење сталне базе у близини Месечеве орбите најавила за почетак трећег миленијума. Могло би то да буде и 2007. године, колико да се обележи педесетогодишњица почетка свемирске ере када су Руси 1957. лансирали први вештачки Земљин сателит „Спутњик-1".

Б. Дожић

ПАЦОВ: ЧОВЕЧЕ, СХВАТИ, МИ СМО

НЕ ПОМАЖУ МИШОМОРИ – ВИШЕ ВРЕДЕ ДОГОВОРИ. ИЛИ: ШТА БИ БИЛО КАД БИ БИЛО

Гмизавци, мали и велики, радознало су посматрали уљеза којег никад раније нису видели. Био је то први сисар који се појавио на Земљи – пре 50 милиона година. Изгледао је као неки велики миш. Можда је и био миш. Сигурно је, међутим, да је управо пацов био прво живо биће које се појавило после атомског разарања у филму „Дан после". Друштво су му правиле понека жаба и нешто пчела.

Машта? Тачно, али тако се нешто, у ствари, већ догодило. Пре тридесетак година група биолога, хемичара, зоолога и других научника искрцала се на хриди Енгебија и других острвца која чине атол Ениветок. Ту је три године раније испробана нуклеарна бомба. Наишли су на оно што су и очекивали: огромне кратере, уништену вегетацију – једном речју, пустињу. Нешто, ипак нису очекивали: један знак живота. Пацови, који су весело трчкарали тамо-овамо, крупни и здрави рекло би се у савршеној форми.

Научници су се згледали. Пацови су морали да буду потомци својих предака који су на неки начин преживели нуклеарну експлозију, па онда радиоактивност, а и температуру толико високу да растапа и челик. Оно што је било још најинтересантније, – нису показивали никакве знаке мутације нити било какве генетске промене. Успели су да се одупру атомском бомбардовању сопственим снагама. Без потребе да у себи било шта мењају како би се прилагодили новим условима, новим и за њих и за историју Земље. Јели су корење и отпатке, ронили до дна мора да би ловили рибу, шкољке и ракове.

Тринаест година касније, из Енглеске је стигла ноав запањујућа вест: мишомор, отров који се одвајкада, свуда у свету, употребљава за тамањење мишева и пацова, у једном случају није имао никакво дејство. Нађен је први пацов који је био у стању да му се одупре, а затим и неколико других.

Одмах је предузета акција да се уништи та колонија. Акција је савесно спроведена, али и десет година после тога још су могли да се нађу ови „суперпацови". Названи су тако и због своје величине и због способности да опстану. Успевали су да прогутају и сто пута јачу дозу отрова од оне која би убила обичног пацова. А да им ништа не буде.

Овим открићима, рат између човека и пацова – рат који траје хиљадама година – ушао је у нову, драматичну фазу. Драма је, додуше, била и до сада. Милиони људи су умирали од болести које преносе ове животиње, а заузврат човек је уништавао милионе и милијарде пацова. Исход је сада неизвеснији но икад.

Зашто онда не прићи томе на нов начин? Зашто не сазвати, на пример, међународну мировну конференцију? То не би било тешко. Довољна би била два делегата: један представник људске расе и један расни примерак пацовске. Конференција би могла да има овакав ток:

Против лудих лавова

Пацов: Ја волим људе. Волим ваше удобне, топле куће и ваш начин живота. Волим чак и ваше отпатке. Они су ми неопходни за храну и опремање легла. Волим све што је ваше и не тражим ништа боље, него да с вама живим у ведрој и миролубивој коегзистенцији. А како ми ви узвраћате? Трујете ме, палите, убијате струјом и гасом, кастрирате ме и стерилишете, окружујете клопкама и другим пакленим справама. Давите ме, водите против мене бактериолошки и хемијски рат, трошите време и новац како бисте ме уништили. Теоријски, мој век износи седам година, али једва успем да доживим годину и по до две. Утеха ми је, ипак, што остављам иза себе 25 до 30 хиљада потомака.

Човек: Да, одвратно потомство које ће се размилети свуда, разносећи на све стране бациле због ваше маније да своје потребе обављате где стигнете. А и због ждрања. Само у Азији поједете 48 милиона тона хране годишње. У Ирској сте баш ви, пацови, потпуно истребили жабе из мочвара, а на једном данском острвцету, после само две године боравка, успели сте да потаманите све птице. Да и не говоримо о томе да проузрокујете 35 одсто свих прекида струје. Одатле настају и пожари. Стална сте опасност и за здравље и за џеп. Кад бисте ти, и твоји сродници, успели да живите три и по године, било би вас за 62,5 милијарди више него данас. И шта ја да радим: да вас пустим да живите? Помисли на град као што је Рим, где у осам увече, кад се затворе продавнице, почињете да шетате чак и улицама у центру. Говорим о граду где вас има само нешто мало више од 50 милиона. Ако се намножите на милијарде, Римљани би морали да вам препусте читав град. А куда ће онда ићи? На неко место где вас нема? Такво, на жалост, не постоји. Пре неколико година, да би се спасли беде, Римљани су позајмили дивље звери од једног циркуса који је гостовао у граду – старој Палати правде, коју сте били потпуно освојили. И шта се

Илустровао: Југослав Влаховић

десило? Затекли су ујутро звери луде од страха. Ви сте цичали од задовољства славећи победу.

Пацов: И ти се чудиш томе? Чињеница је, поштовани заједљивче, да сам ја много јачи од тебе. Ако ти

САПУТНИЦИ

паднеш с другог спрата, погинућеш, док ја могу да паднем са петнаест метара висине и да ми ништа не буде. Могу да пливам три дана без престанка, да пробушим олово, циглу и алуминијум, да путујем кроз цеви које немају више од четири центиметра у пречнику, да се пењем вертикално по било каквој храпавој површини. Чак и сасвим уској као што је електрични кабл. Могу да ископам рупу у земљи дубљу од једног метра. Могу да уђем у твоју кућу кроз канализационе цеви иако вода из тог казанчета непрестано тече. Могу да ти дођем у посету чак и кроз рупу кроз коју си провукао кабл за антену телевизора. Али, ја никад не нападам људе. Борим се само кад ме нападну. Кад ме притерају у ћошак, прихватам борбу и против пса, мачке, змије, орла...

Пацов сапиенс без палца

Човек: То твоје хвалисање неће ме импресионирати. Побеђивао сам животиње које су биле сто пута јаче од тебе, и то онда кад сам од оружја имао само тољагу.

Пацов: Пошто ти са мном, ипак ништа не полази за руком, можда би вредело да покушамо да се споразумемо. Ја никад нисам ни помислио да уништим тебе: само лудак може да пожели да убије коку која му носи златна јаја. На тако нешто могу помислити само ако ме много наљутиш. Видиш ли ове моје предње зубе? Расту један сантиметар месечно, и то ме тера да стално нешто глођем да би се трошили. То је страшно оружје.

Човек: То што причаш је смејурија.

Пацов: Само настави тако да мислиш. То би био тежак крвав рат, до истребљења. Хоћу да кажем, до истребљења твоје расе. За нас рат не би био изгубљен чак ни да сви изгинемо, сви осим једне једине женке. Да ли ти је познато да женка пацова која се котила макар само једанпут, може да остане скотна и без парења с мужјаком. Захваљујући особини да задржава сперматозоиде. Ви то већ годинама проучавате, а још нисте у стању да схватите како делује тај механизам. Ето, довољна је та женка, то једино биће које би преживело на нашој планети, и пацови ће се поново појавити као једини господари.

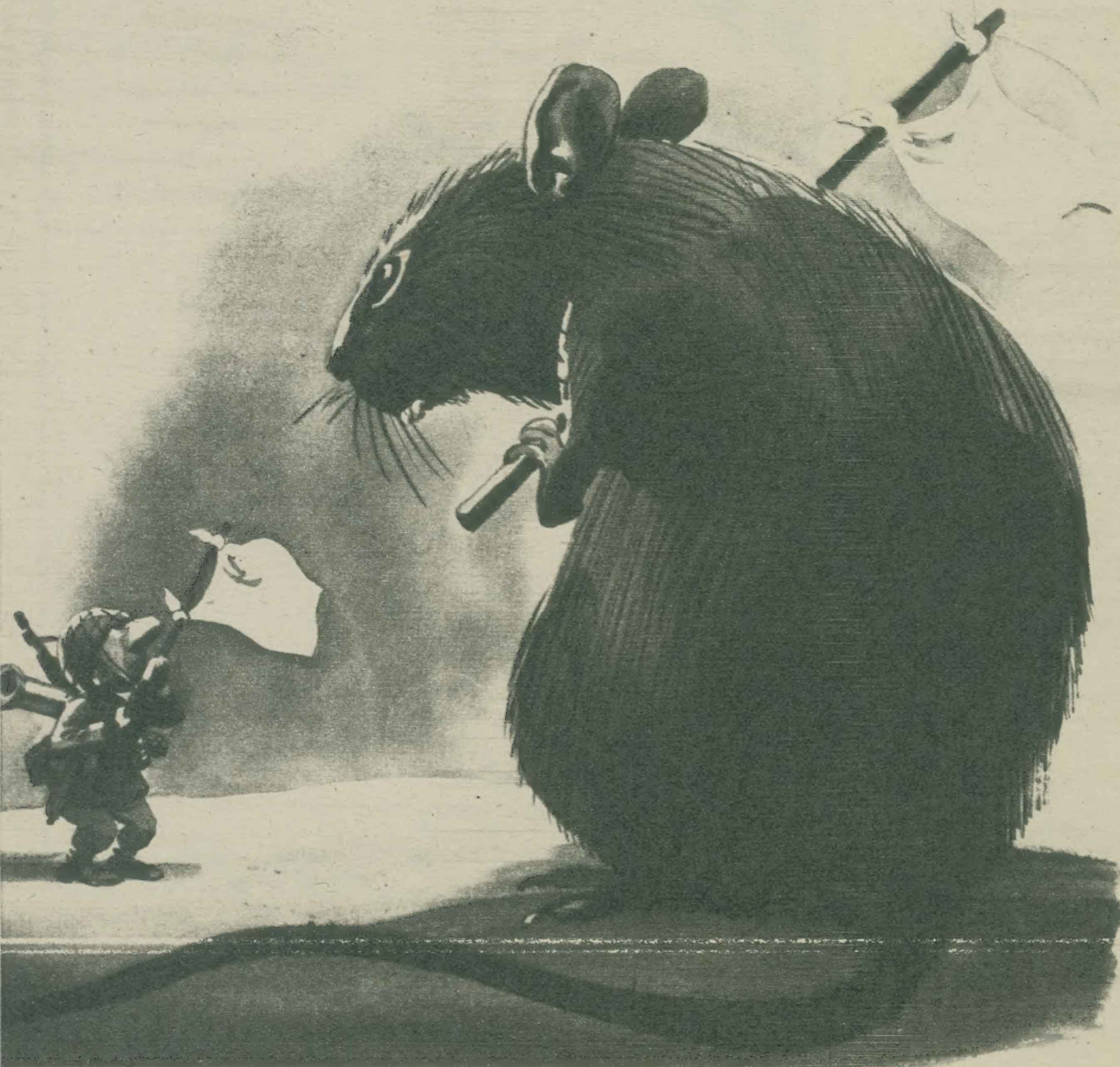

Илустровао: Брана Јовановић

Човек: Ти хоћеш да ме заплашиш?

Пацов: Не, ја желим да се споразумемо. И зато хоћу да ти изложим своје потребе. Ми, пацови, али и они мали сиви мишеви, живимо у колонијама и заузимамо територију која је прецизно ограничена. Ту правимо своја легла и повезујемо их тунелима. Једну колонију чине 30–40 мужјака и женки. Младунчад се изводе после 21 дан, а после шест недеља постају сасвим независни и могу да оду и направе своје легло на неком другом месту.

Међусобно се споразумевамо помоћу знакова и шифри које ви људи нисте успели да разазнате. Помишљате чак да је реч о ултразвуку. Тек да ти помогнем, рећи ћу ти: чуло мириса нам је највише развијено, свиђа нам се музика. Готово половину свог времена проводимо лижући се, перући се и гладећи се, па смо према томе много чистији од вас.

Човек: А твој предлог? Још ништа не разумем.

Пацов: То је бар једноставно. До сада сте нас пацове сматрали за „госте", боље рећи непријатне госте, нешто слично бувама и стеницама. Дакле, хтели бисмо да нас промовишете: из класе гостију у класу рођака. Признајте нам право да живимо с вама, макар нам пружили и само малу помоћ. Оно пола килограма хране дневно, које је потребно за једну колонију. Довољан нам је сув хлеб и још понеки остатак са ваше трпезе.

Човек: А заузврат?

Пацов: Опростићемо вам сва зла која сте нам наносили до сада.

Човек: Тако? Пронашао си најкраћи пут како да дођеш до власти. Али, грешиш. Пацов сапиенс, на кога ти у дубини душе мислиш, не постоји нити ће икада постојати. Твој развој не може трајати бескрајно. Између осалог, недостаје ти и онај палац за равнотежу, који је у основи људске врсте.

Пацов: Причаш којешта. Какав палац? Хоботница има осам палчева, осам пипака. Може да држи чекић, да одврне завртку, да увуче чак и конац у иглу. А ипак је остала хоботница. Ја мислим да је најважнији животни набој. Симон де Бовоар прича у својој књизи „Треће доба", недавно сам је појео, о експериментима Американке Макејн на пацовима. Од рођења их је подвргла дијети сиромашној беланчевинама. Резултат: пацови су живели дуже, понеки чак и двоструко. Наше могућности су просто неслућене. Према томе, размисли.

Нудим ти сарадњу. Или бар пакт о ненападању док се не привикнеш на нас. Ја волим људе, волим вашу цивилизацију. Зашто се ти не би навикао ако не да нас волиш, а оно бар да нас подносиш?

М.И.Ш.

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

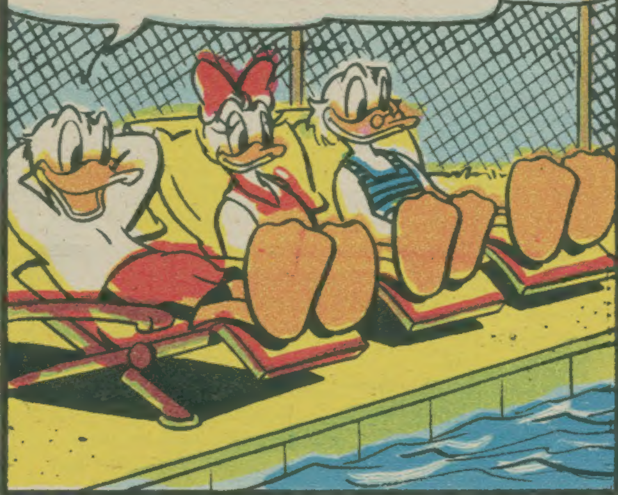

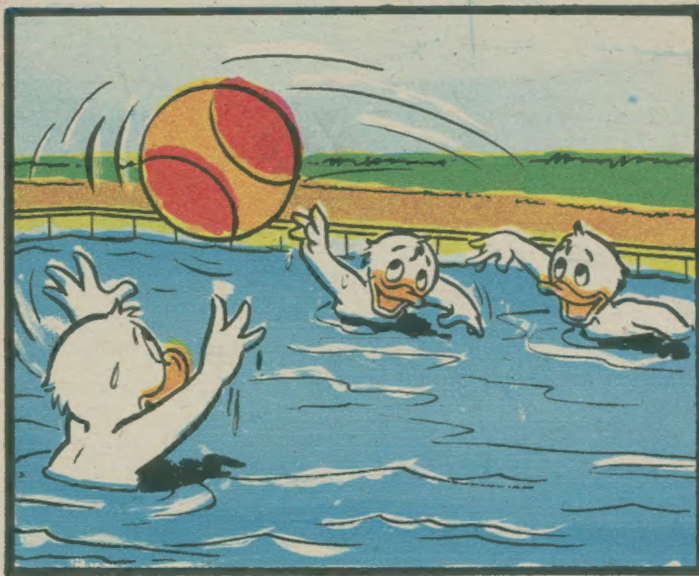

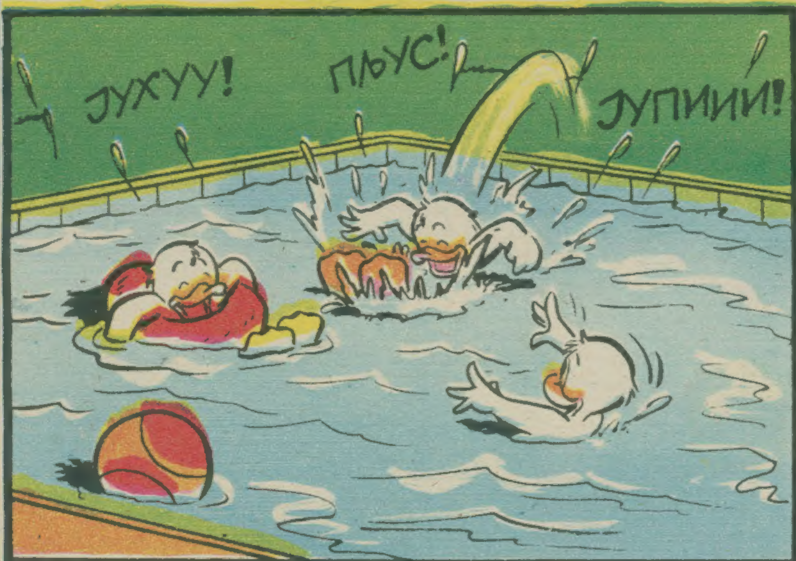

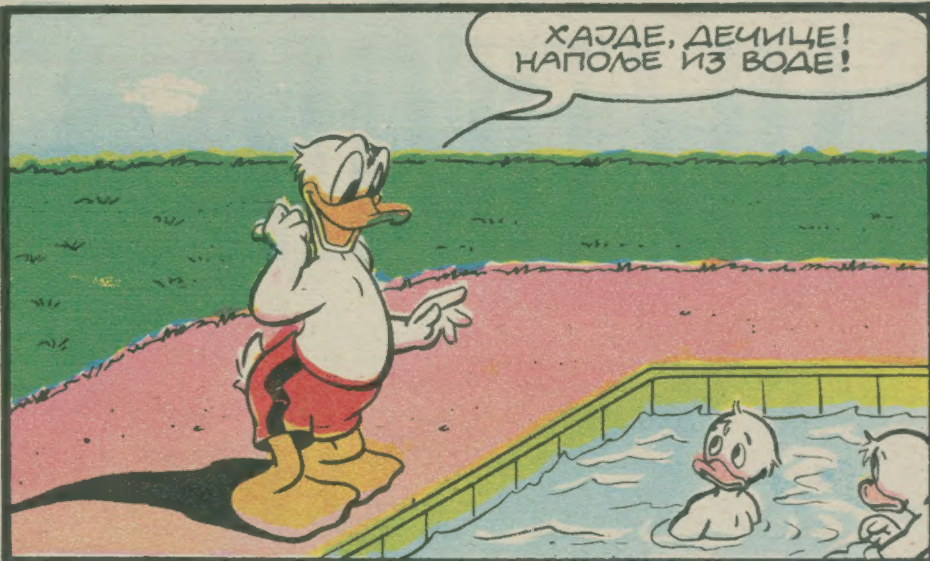

За читање наглас

На основу белешке срочене у десет реченица француски књижевник Рејмон Кено, у својој књизи Стилске вежбе, показао је да се тај исти текст може да напише на бар хиљаду начина. Он је то учинио на 98, а ми преносимо седам Кеноових начина.

Рејмон Кено

СТИЛСКЕ ВЕЖБЕ

БЕЛЕШКА

У аутобусу С за време највеће гужве. Један тип од својих двадесет шест година, са дугим вратом као да су му га истегли и са шеширом на коме траку замењује узица. Људи силазе. Поменути тип отреса се на свог суседа. Пребацује му да га овај гурне сваки пут када неко прође. Глас пискутав и злобан. Када угледа једно слободно место, хитро се устреми на њега.

Два сата касније сретнем га поново код Кур де Рома, поред станице Сен Лазар. Сада је у друштву неког свог друга који му каже: „Требало би да даш да ти се пришије једно дугме на капуту". Показује му где (на разрезу) и зашто.

ТЕЛЕГРАФСКИ

АУТОБУС ПУН СТОП МЛАДИЋ ДУГ ВРАТ ШЕШИР ГАЈТАН ПЛЕТЕН СТОП ПРЕКОР НЕПОЗНАТ ПУТНИК БЕЗ ВИДЉИВОГ РАЗЛОГА СТОП ПИТАЊЕ ПРСТИ НОГЕ ПРИГЊЕЧЕНИ ДОДИР ПЕТЕ ИЗГЛЕДА НАМЕРАН СТОП МЛАДИЋ СМЕСТА ПРЕСТА С ГЛАСОМ ПРОТЕСТА ЗБОГ СЛОБОДНОГ МЕСТА СТОП ЧЕТРНАЕСТ ЧАСОВА ТРГ РОМ СТОП МОМАК СЛУША МОДНЕ САВЕТЕ ДРУГА СТОП ПРЕМЕСТИ ДУГМЕ СТОП ПОТПИС АРКТУРУС

МЕДИЦИНСКИ

После мале сеансе хелиотерапије помислио сам већ да ћу бити подвргнут карантину, но коначно ме укрцаше у једна амбулантна кола пуна реконвалесцената. Ту сам дијагностицирао један гастралгични шок малигног гигантизма са трахеалном елонгацијом и деформатним реуматизмом везивног ткива око мождане дупље. Овај кретеноид паде одједном у хистеричну кризу јер га је неки параноик ударао по гомфичним тилоизисима, но пошто је изиритирао своју жуч, он се изоловао да би се заштитио од даљих конвулзија.

Касније га поново видех стационираног у сени Лазарета у тренутку када је консултовао једног шарлатана у вези неког апсеса који му је правио сметње на пекторису.

Илустровао Љубомир Милојевић Љубац

ПРЕЦИЗНО

У аутобусу на линији С, дугом 10 метера, широком 3 метра, високом 6, на 3 km и 60 m од полазне станице, у тренутку када је био под оптерећењем од 48 личности, тачно у 12 часова и 17 минута, једна личност мушког рода, стара 27 година 3 месеца и 8 дана, висине 1 m и 72 cm, тежине 65 kg, број шешира 35 cm, дужина пантљике 60 cm, обрати се једном човеку од 48 година, 4 месеца и 3 дана, висине од 1 m и 68 cm, тежине 77kg, са 14 речи чије је укупно трајање било 5 секунди и које су алудирале на присилно премештање од 15 до 20 центиметара. Он затим седе на неких 1 m и10 cm даље.

Равно 57 минута касније он се налазио на 10 метара од станице Сен Лазар, улаз у предграђе, и шетао се тамо-амо стазом од 30 метара дужине, а са једним другом од 28 година, висине 1,70 m тежине 71 kg, који му је дао савет од 15 речи: да премести у правцу зенита једно дугме од 3 центиметра у пречнику.

РЕТРОГРАДНО

Требало би да пришијеш једно дугме на капут, рече му његов пријатељ. Срео сам га на Кур де Рому, видевши га претходно како се устремљује на једно слободно место у аутобусу. Протестовао је против неког путника који га је, како рече, гуркао сваки пут када би неко прошао. Овај је мршави младић носио некакав смешан шешир. То се догодило на платформи препуног аутобуса С данас у подне.

ЈА ПА ЈА

Ја не разумем: неки се тип окоми на тебе и почне да те гази по папцима, а то је наравно загуљена ствар. А после, када те добро изезао, повуче се као нека камењарка; то, кеве ми, не капирам. А ја сам то видео својим очима неки дан на аутобусу С. Ја сматрам да је тај даса имао мало сувише дугу шију и неку блентаву плетену стварчицу око шешира. Ја се не бих никад тртио с таквом мајмунадом на тикви. Али лаф се, као што вам рекох, пошто је зачепио лабрњу једноме до себе, нацртао на једно седиште и више није ни зинуо. Ја бих тој битанги прилепио шамачину да је нешто покушао да мени клацка кости.

Има у животу чудних ствари, то вам ја кажем, само се планине не сусрећу. Јер само два сата касније ја поново сретнем оног типа. Ја ти га спазим пред станицом Сен Лазар. Видим ти га ја у друштву с неким његовим буразером који му је рекао ово што сам ја чуо својим сопственим ушима: „Требало би да преместиш ово дугме". Ја сам сасвим добро видео: показао је на горње дугме.

УСКЛИЦИ

Гле! Подне! време да се узме аутобус! шта је света! бог те твој! како смо се стисли! загуљено! а тек овај лаф! каква њушка! а тек врат! осамдесет пет центиметара! најмање! а трака! бог те твој! никад нисам видео тако нешто! трака! то је најзагушеније! то! та трака! мајке ми! сасвим загуљена ствар! а гле! њега! тип се нешто буни! онај с траком! против једног типа до њега! гле! ма нагазио га по папцима! сад ће да га оплајвази! леба ми! не! не! ал'оће! уједи га! у мензу га ребни! звизни га! ошајдари га! уједи га за батак! али јок! лаф има вуну! попишманио се! врат му се скратио! нацртао се на столицу! их! вуна! мој брајко! креч! фирназ!

Гле! кеве ми! јок! ма јес' он! тамо! на Кур де Рому! пред станицом Сен Лазар! с једним другим лафом! нешто тапкаре! гле!што га онај нешто фарба! да дода једно дугме! неко загуљено дугме! на капут! на његов загуљени капут!

ЈЕДАН БЕЛИ АВИОН СЛЕЋЕ НА ЗАБАЧЕНЕ АЕРОДРОМЕ

Илустровао Ненад Мирковић

ОРБИС ЛЕТЕЋА ОЧНА КЛИНИКА

СТАРИ DC-8 ПРЕУРЕЂЕН ЈЕ У БОЛНИЦУ. У ЊОЈ СЕ ЛЕЧИ СИРОТИЊА

Многи аеродроми Африке, Азије и Јужне Америке већ подавно су навикли да на својим пистама примају један велики бели млазњак на чијем трупу нема ознаке припадности некој ваздухопловној компанији. Није војни, али ни власништво неког од богаташа. На њему је великим словима исписано само Орбис, а поред имена је знак Црвеног крста.

Авион, по правилу, аеродромска служба упућује – према забитом кутку. Не зато што га сматрају мање важним од осталих летелица, већ да га нико не узнемирава. Бука и гужва не смеју да ометају лекаре који раде у авиону Орбис.

Реч је о модерној летећој очној клиници чији је задатак да са групом лекара обилази сиромашне земље и лечи оболеле. И не само то, тамошњи лекари се упознају са новим методама лечења.

Идејни творац овог пројекта је др Дејвид Патон, познати специјалиста за очне болести из Хјустона. Знајући да већина болница у свету, посебно у земљама у развоју, у лечењу још користи методе старије од двадесет година, др Патон је закључио да се оболелим од очних болести може помоћи само непосредно. Посебно ако се зна да у савременој медицини скоро свакодневно долази до нових значајних открића, да се у лечењу користе нови инструменти и лекови.

Наравно, од идеје до остварења протекло је прилично времена само зато што читава акција под гeслом: „Слепило не познаје границе” није доносила зараду а није, што је у савременом свету – на жалост – битно, била политички условљена. На срећу, и по др Дејвида Патона и по многе болеснике, за пројект се заинтересовао А. Л. Елчи, искусан пилот и власник авио-компаније „Флајт Сефти”.

Захваљујући својим познанствима у свету ваздухопловства, Елчи је сазнао да се продаје ислужени, али добро очувани путнички млазњак DC-8. Патон и Елчи су сад имали авион, али је за његово преуређење у модерну летећу очну клинику недостајало, по предрачуну, милион и шест стотина хиљада долара. Поново је ваљало у трку за новцем који је, уз помоћ добровољних прилога од грађана и хуманитарних организација, на крају ипак нађен.

Убрзо је DC-8 преуређен за нову намену. некадашња путничка кабина, преграђена је у три засебна одељка: иза пилотске кабине – некад прва класа – остала су седишта за лекаре и помоћно особље, у средини је сада модерна операциона сала, док је задњи део трупа преуређен за лабораторије и остале помоћне просторије.

Наравно, адаптација је морала да буде поверена правим стручњацима. На пример, операциона сала могла је једино да буде смештена тачно изнад стајног трапа јер је то, иначе, најстабилнији део летелице а, зна се, да и најмања вибрација или удар ветра може да угрози ток операције или да то квари врло осетљиве инструменте.

Данас је модерну операциону салу немогуће замислити без ласерског уређаја. Како напајати уређај струјом? Авион има сопствене агрегате, али они су бучни и праве вибрације што је, разуме се, недопустиво. Поред тога, многе земље имају другачије напоне струје који могу да униште суперосетљиве уређаје. Проблем је решен тако што су помоћни агрегати из авиона оспособљени да се спуштају на писту и на тај начин ником не сметају а и те како доприносе сигурности приликом операције.

Занимљивост ове модерне летеће очне клинике је и податак да се све операције снимају на видео-траке које се затим, где је то потребно, приказују лекарима разних земаља и, готово уживо, обучавају их новим методама лечења очних болести. На тај начин се у земљама у развоју отвара могућност примене савремених средстава која ће умногоме ублажити недаће болесника.

Није, стога, необично што бели млазњак, где гос слети – било у Панами, Етиопији или Колумбији – дочекују с нескривеном радошћу. Мада путовања ове летеће клинике годишње стају око четири милиона динара, за сада нема проблема јер се новац прикупља из добровољних прилога хиљада грађана.

За крај би ваљало пожелети срећан лет белом млазњаку.

Д. Колендић

АКАДЕМИК МИОМИР ВУКОБРАТОВИЋ

Где и како сам дочекао слободу

ПОБЕДУ САМ ДАРИВАО ПЕСМОМ

Илустровао Ненад Милићевић

Академик, доктор техничких наука Миомир Вукобратовић дочекао је ослобођење и Дан победе над фашизмом у Краљеву, као тринаестогидишњи дечак, избеглица из Далмације.

• – Страхоте крваве одмазде над недужнима у Краљеву, бомбардовања града и бежања углавном су испунили моје године за време рата. Нередовно школовање, претње есесоваца под прозорима краљевачке гимназије прекинули су моје срећно детињство. Мој град био је ослобођен у новембру 1944. године тако да сам са закашњењем кренуо у тадашњи трећи разред гимназије. Србија је била ослобођена али се у то време још гинуло на Сремском фронту и у осталим крајевима земље. Радост слободе била је помућена сазнањем да младићи, само неколико година старији од мене, гину по широким равницама Срема.

Мој допринос новом животу биле су песме које сам кријући почео да пишем још за време окупације. Вероватно због тога што се у то време гинуло, уочи самог Дана победе написао сам стихове који су говорили о надању партизанске мајке која очекује сина борца који се никад неће вратити. То је био мој дар победи јер све што сам могао тада било је да поделим осећања с неким.

Сам Дан победе код мене изазива сећања на безграничну радост на улицама, експлозију задовољства и уверење да се родило ново време..

Д.Чварковић

НЕ ПУЦАЈ У СВИЊУ!

НАЈПОЗНАТИЈЕМ ЛОВЦУ ОД ГАЛИЧИЦЕ ДО КАРАОРМАНА НАЈВИШЕ МУКЕ НИСУ ЗАДАЛЕ ЗВЕРИ ВЕЋ ЈЕДНА ДОМАЋА, САСВИМ ПИТОМА ЖИВОТИЊА

На измаку села Црвена Вода, планина Караорман, њива под кукурузима. Класје отежало и пожутело. Септембар је, још мало па ће у амбаре. Спасе Филчевски долази свако јутро да обиђе своју њиву и, у последње време, псује тако гласно да га и оближња шума чује. Поново је медвед долазио, сладио се кукурузом. Неколико вечери заредом палио је ватру око њиве и бесомучно лупао шипком по кантама. Звер се уплашила, није је тада било. Уморио се Спасе од толико бдења, медвед осетио и опет на ноћну гозбу.

Човек је сад у помоћ позвао ловце из Охрида. Ено их, залегли по њивама, чекају нападника. Спасе је, без пушке, са Иваном Блажевским, младим ловцем. Мрачно је као у котлу. У руци стегао светиљку: кад звер наиђе да је осветли, да ловац види мету. Да л' је то била мета ил' не, нису знали – тек, нешто је зашушкало. Пет–шест минута, вечност права, трајало је, све ближе и гласније. Можда јазавац?

Одједном, мада је мрак, сенка, велика. Не даље од десетак корачаја. Ловац је лактом гурнуо човека поред себе и сноп светлости пао је на сенку. Медвед! Огроман, још већи кад се, уплашен од изненадне светлости, усправио на задње ноге. Пуцањ се стопио с урликом погођене звери. А онда мрак: од силног страха Спасе је испустио светиљку и побегао у ноћ.

Ловац је остао сам. Не види звер, само чује њено кркљање: рањена је најопаснија. Блажевски је дрхтавим рукама напунио пушку чврсто стегао. Чека, уплашен. Онда зове Спасета, овај далеко, бар 300m, виче да не сме да се врати па макар му медвед појео читав кукуруз. У међувремену стигоше остали ловци с пушкама на готовс. Кад тамо, осветлише, испружила се звер, не мрда.

Ћевапчићи за лисицу

Сутрадан ујутро у Охриду жена је пробудила тек уснулог Ивана Блажевског. Каже му да се много света искупило доле на улици, око његовог џипа. После ловац чује да су у оближњој гимназији прекинули наставу, да виде мечку. Никад толику нису видели. Измерио је Иван с пријатељима, вага показала – 760kg Толиког медведа у том крају никад нису видели, и још да падне од једног метка. Ал' кад звер погодиш под плећку...

Те, данас дакле, 1952. Иван Блажевски је убио свог првог медведа. Касније их је било још петнаестак, једног дана чак су се три нашла тамо где се спајају мушица и нишан Иванове пушке. Због тога је у Охриду и околини тешко наћи Ивана Блажевског именом и презименом, сви га знају као Ивана Мечкара. И где год медвед крене у штету, ето ти сеоске делегације код њега, да их ослободи напасти.

Иван Мечкар није само надлежан за мечке. Ловац каже да је с вуковима теже него с медведима. Хитри су, лукави, осете човека на километар. Доакаш им једино кад од глади отупи урођена опрезност па јурну на какав тор. И мораш увек да их чекаш у заседи тако да ти ветар дува у лице.

Мада је вели Мечкар, теже убити једног вука него десет лисица – њих пси натерају на заседу – и оне су, у борби с ловцима, противник достојан поштовања. Пре неку годину Иван је с пријатељима у зору кренуо на лисице. Тек око 10 часова убили су једну и, уморни и изгладнели, сели поред ње да се одморе и доручкују. Тек што су први залогај сажвакали а доскорашњи мртвац ђипи на све четири и трк у шуму. Лисица се претварала. Смејали се ловци мада им није било право што им је плен умакао.

Једну уловљену лисицу Иван Блажевски је водио на ланцу. Једном дневно обавезно шетао је с њом кроз Охрид. И није бринуо за храну: сваки ћевабџија, а њих није било мало, изиђе са пресним ћевапчићем на улицу и лисица сита стигне кући, у гаражу Ивана Мечкара. Тако пуних шест месеци, после морао је да је убије. Побеснела, шта ли, умало газди прст да одгризе. Показује нам ожиљак.

Групни портрет Ивана Мечкара с мечкама, недостаје још једна коју је устрелио одмах после фотографисања. Три у једном дану.

Охридском чаршијом Иван Мечкар је шетао и правог правцатог вука. И њега нашао у легалу, тек угледао светлост. Девет месеци је вук Муса био миљеник Охриђана, ал' је највише волео да седне у Ивановог „фићу" и да се вози. Док је био везан у дворишту код пријатеља, на месту га убио изненада одроњен камен.

Највише муке најпознатијем ловцу овог краја нису задале звери већ једна домаћа, сасвим питома животиња. Година 1974. атар села Издеглавје према Кичеву. Кренули ловци на зечеве, такву и муницију понели – ситну сачму. За зечеве сасвим довољно. Кад, изненада, на једном пропланку Мечкар види нешто црно. Дивља свиња!? Стотинак килограма, не више. Шта да ради? Тешко јој може наудити сачмом за зечеве.

Илустровао: Брана Јовановић

Брука

Искусан ловац тешко одустаје: Мечкар је одлучио да пуца у трбух, ту је свиња најосетљивија. Пуцањ, један па други, свиња посрнула, загроктала и побегла у жбуње. Ловац опрезно за њом, зна да је рањена веома опасна. Кроз жбуње јој види чело, ал' 'оћеш, метак се заглавио и дланови му се намах овлажише. Зовну друге ловце који дотрчаше с керовима. Међу њима и три милиционера, страствени и искусни ловци. Запрашташе меци из неколико пушака праћени кевтањем паса.

Најхрабрији приђоше жбуњу. Тамо, сва изрешетана – домаћа свиња. Брука! Шта сад и откуд свиња овако далеко од села?! Морају да ћуте јер ако чују у Охриду и Струги неће смети бар месец дана у чаршију. Поједоше бар месо, ал' кад један рече да је свиња можда бесна, чим је тако далеко од насеља, закопаше је дубоко.

Месец дана касније у станицу милиције дође сељак да пријави нестанак свиње. Рекао да је водио у суседно село да се пари а она му побегла. Ловци су имали среће јер је дежурни у станици био један од њих. Скупили су паре и платили сељаку свињу а он им је обећао да неће никоме ни реч. Обећање – лудом ловцу радовање. Дуго, јако дуго, каже данас Иван Мечкар, цео нам се Охрид смејао.

Они са дужим памћењем кад год ловци крену у хајку не пуштају свиње из обора. Никад се не зна.

Петар Милатовић

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

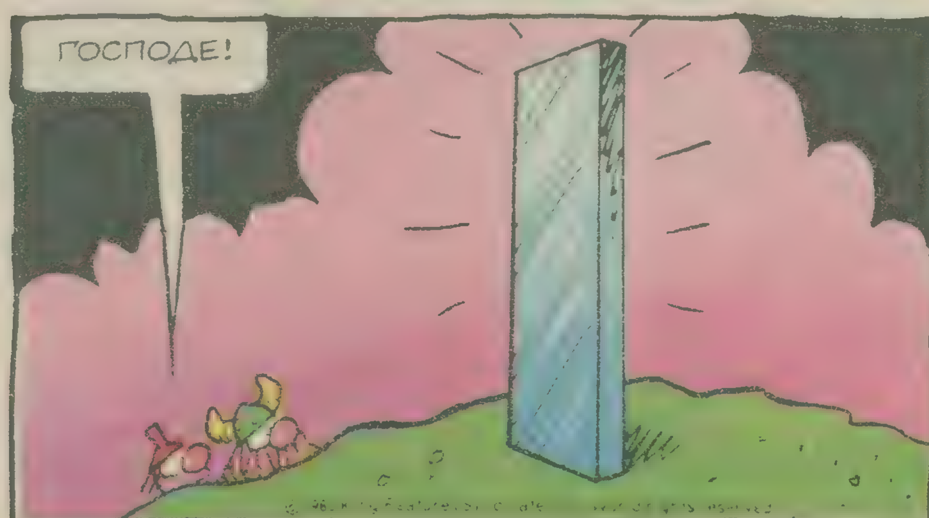

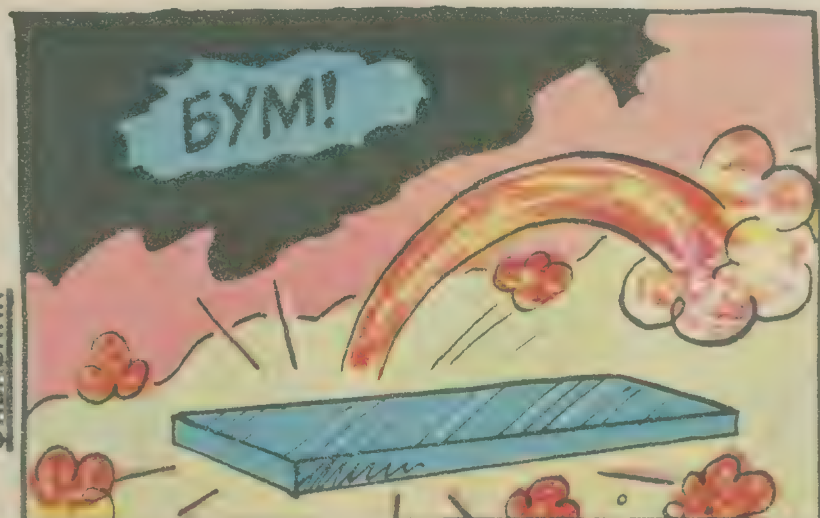

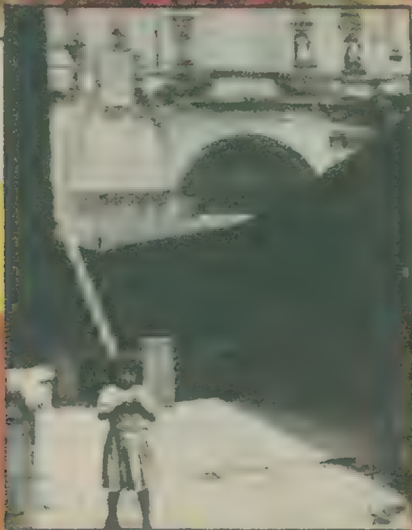

ГРАД С ТИТУЛОМ МНОГОПОШТОВАНИ

ЗЕМЉА СЕ ОСВЕТИЛА ОСВАЈАЧИМА

ОД ПРЕСТОНИЦЕ КОЈА ЈЕ БИЛА ПОНОС КОНКВИСТАДОРА ОСТАЛЕ СУ САМО ЗИДИНЕ... И ПРИЧА

У сенци ових развалина родио се нови живот. Ипак, стара престоница сада је само склониште за бескућнике.

Ако нисте знали, срце Латинске Америке је на тлу данашње Гватемале – у подножју неколико вулкана, у земљи Маја и Квекис индијанаца. Ту је превласт Шпанаца одавно збрисала многе трагове живота домородаца. И као из освете за суровост освајача и уништавање индијанских насеља, растурање блага и рушење старих храмова, „ватрене планине" су искалиле свој бес и заједно са земљотресима сравниле су земљом чак неколико великих градова колонизатора. Остаци једног од њих леже у подножју вулкана Агва који га је прогутао 1541, само петнаест година по изградњи.

Прву праву престоницу Гватемале, свети град Антигву, саздану по налогу Шпанаца у долини Панчој уништио је земљотрес 1773. Али, упркос повредама и дугој напуштености овај град је остао живи музеј који ниједан хроничар, фотограф, па ни највештији сниматељ не могу у потпуности да дочарају. Није само реч о изузетно вредним споменицима барокне уметности. Свака црква – има их највише – кућа, свака развалина или камен, балкон, лук или поломљени стуб, причају понекад непреводивим језиком историје. Зато и није чудо што је овај град на панамеричком конгресу географа и историчара проглашен за „Споменик Америке".

Иако су је само у једној ноћи разрушили потреси, Антигва је мало-помало поново оживела. У новије време, освежавање оронулих здања дало је нови лик мртвом граду који више не посећују само археолози. Има око двадесет хиљада житеља, мада је готово два века важио за један од највећих и најлепших шпанско-америчких градова. Занимљиво је да је шпански краљ Филип II, кад су му изложили план изградње, одлучио да га назове: „Много цењени и много поштовани град светог Јага и витезова Гватемале". Под тим именом је у прво време и био познат у свету.

Од садашње истоимене престонице Гватемале, где се сјатила деветина укупног становништва (око пола милиона људи), Антигва је удаљена само четрдесетак километара. Леп широк пут води вас из мравињака у тишину и свечаност рушевина изнад којих, на висоравнима, још царује „квецал", света птица великих шарених крила.

У овом граду све има укус тајне: његове развалине, житељи (махом студенти и бескућници), његове тржнице – под тендама и на степеницама које воде у разорена светилишта. Али и небо које над велелепним старинама непрекидно кључа.

Д. В.

ЛЕГЕНДА ПОД СУМЊОМ

ЛОРЕНС ОД ПРЕТЕРИВАЊА

ПРЕ ПЕДЕСЕТ ГОДИНА УМРО ЈЕ ЛОРЕНС ОД АРАБИЈЕ. ЧЕТИРИ ЕНГЛЕЗА ПРОВЕЛА СУ МЕСЕЦ ДАНА У ПУСТИЊИ КАКО БИ ПРЕИСПИТАЛИ НЕКЕ ОД ПОДВИГА КОЈЕ ЈЕ ОПИСАО У СВОЈИМ МЕМОАРИМА. ЗАКЉУЧАК: ХЕРОЈ ЈЕ БИО ХВАЛИСАВАЦ

Зову се Чарлс Блекмор, Џемс Боуден, Марк Вест и Кристофер Шели. Припадници су Краљевских зелених жакета, специјалних пешадијских јединица британске армије и недавно су се вратили с једномесечног приватног путовања по Јордану. Тамо су живели као бедуини – обучени у традиционалне галабије, јахали су на камилама, спавали у шаторима од козје коже, жвакали пустињске биљке како би обезбедили одговарајућу количину соли у организму.

Пошто су за месец дана прешли све важније етапе пута који је Лоренс од Арабије превалио у последњих годину дана арапског устанка, зелени жакети тврде: велики Ло-

На мировној конференцији у Паризу Лоренс је био један од делегата, званичних заступника арапских интереса.

Легендарни војник-пустолов, Лоренс од Арабије, био је тако ниског раста да га по избијању првог светског рата нису примили у активну службу.

ренс био је хвалисавац. Штошта од онога што је написао у мемоарима „Седам стубова мудрости" и што су милиони читалаца прогутали као здраво за готово је, благо речено – претерано.

Ова тврдња пада на педесетогодишњицу смрти Томаса Едварда Лоренса (1888–1935), познатијег као Лоренса од Арабије или, како су га његови арапски савезници звали, Ел-Оренса, разарача возова.

Пренизак за војника

Ма шта у његовим мемоарима било спорно, ово није: Т. Е. Лоренс био је изузетна личност и одиграо је кључну улогу у побуни Арапа против Турске за време првог светског рата.

За хероје, а нема сумње да је он био једна од најслављенијих британских личности првог светског рата, Лоренс је каријеру вансеријског војника пустолова започео сасвим нехеројски: због ниског раста нису га примили у активну службу. Морао је да се задовољи местом ћате у картографском одељењу Министарства рата.

По избијању рата, Лоренс је већ на месту које му далеко више одговара: регрутован је у војно-обавештајну службу британске армије у Египту. За то је имао све квалитете: као археолог провео је четири године у том делу света, течно говорио неколико арапских дијалеката, познавао обичаје народа, а осим тога оксфордски ђак је од самог почетка испољавао натпросечну интелигенцију.

Још је нешто више него јасно: Т. Е. Лоренс није био професионални војник. Његов претпостављени, пуковник Пирс Џојс, изјавио је касније како је, када га је први пут угледао, „осетио неодољиву потребу да му каже како је прљавим дугметима на његовој униформи неопходна пажња његовог посилног, а њему самом шишање".

Невољнички дугачка коса и прљава дугмета немају обавезно везе са вештином ратовања. Године 1916. изгледало је да је арапски устанак против Турске (ушла у рат на страни Немачке 1915) пропао. Дванаест месеци касније Лоренс је с групом од педесетак арапских бораца прешао Синајску пустињу и освојио Акабу. Пад Акабе био је прекретница устанка, а „нетипични војник" Лоренс доказао је да је његова теорија о герилском рату против Турака исправна. За овај подухват француска и британска влада одликовале су Ел-Оренса. „Разарач возова" одбио је да та одликовања прими.

Године 1918. Лоренс од Арабије ушао је на челу арапских снага у Дамаск. Турска је била поражена. На мировној конференцији у Паризу 1919. официр британско војно-обавештајне службе Т. Е. Лоренс био је један од делегата, званични заступник арапских интереса. У то доба он је већ увелико легенда.

За оне који би да поједноставе ствари и Томаса Едварда Лоренса представе као пуког заступника енглеских империјалистичких интереса, остају чињенице које им не иду докраја у прилог. Незадовољан политиком коју је В. Британија водила према арапским земљама после рата, Черчилов саветник за арапска питања у Министарству колонија, Лоренс, поднео је 1922. године оставку.

Некадашњи саветник променио је име у Шо и као обичан војник, механичар, ступио у авијацију. Тринаестог маја 1935. погинуо је возећи мотоцикл.

Претеривање као пропусница за вечност

То су чињенице. Њих Блекмор, Боуден, Вест и Шели и не покушавају да оповргну. Оно што доводе у сумњу су небројени подвизи о којима Лоренс говори у својим мемоарима.

Лоренс је, рецимо, написао како је до Акабе стигао за десет дана превaљујући по 80 километара дневно кроз пустињу. Благо речено, мало вероватно, кажу на то зелени жакети: питате ли било ког гонича камила, рећи ће вам да су после 80 пређених километара животиње до те мере исцрпљене да им је потребан бар један дан одмора како би могле да наставе пут.

Да се и не говори о деловима у којима Лоренс само што не лети на камили преко терена који би задао главобоље сваком другом смртнику. Растојање од Бајира до Јафре Ел-Оренс је, како тврди, прешао за девет сати и то по мрклом мраку. Капетану Боудену и његовим момцима за тај исти пут била су потребна два и по дана. „Чак и ако узмемо у обзир чињеницу да је Лоренс свакако био вичнији јахању на камилама, девет сати је брзина Супермена."

Није се ни свака акција Лоренса од Арабије обавезно завршавала успехом. У августу 1917. године, рецимо, покушај да уништи железнички мост код Јармука пропао је зато што су се његови арапски носачи под турском паљбом успаничили, испустили експлозив који су носили и побегли. Неколико дана касније покушао је да дигне у ваздух део исте пруге, али је овога пута отказао експлозив.

Другим речима, Томас Едвард је мало „надувао" ствари у својим мемоарима. Зато што је, тврди четворка која је покушала да бар делимично преиспита легенду, изнад свега на свету жудео за славом. Њу је стекао за живота. Пишући мемоаре посегнуо је за вечношћу.

Мина Илић

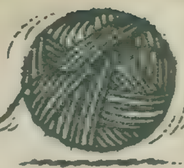

Илустровао Ненад Мирковић

ЈА САМ КРИВ!

ПРОЛАЗИЛИ СУ ЧАСОВИ А ПОНОРНИЦА ЈЕ И ДАЉЕ БЕСОМУЧНО ЈУРИЛА КРАЈ ПОЛА ХОМАНА И ЊЕГОВИХ ДРУГОВА ЗАРОБЉЕНИХ У ПЕЋИНИ

Четворица минера, шћућурени у мраку један поред другог, ослушкивали су тутњаву воде.

– Још надолази! – промрмљао је један. – Нема никакве наде да се извучемо одавде!

– Не смемо тако лако да се предамо! – јавио се други. – Ево! Нашао сам парче чоколаде. Поделићемо је...

Већ неколико сати стајали су ту непомични, главом додирујући свод пећине. У даљини се чула хука. Вода је незадрживо расла и за пола сата достигла висину око три метра.

Пол Хоман и Боб Дјурант погледали су на сат. Већ дванаест сати били су одсечени. Парченце чоколаде у џепу било је све што су имали од хране. Хоће ли му ово бити последњи залогај, питао се Пол.

Чујете ли? Вода!

Са још двојицом својих другова, Цином Стрејном и Рендалом Мастерсоном, Пол и Боб из Блумингтона, у савезној америчкој држави Индијани, враћали су се с посла. Био је кишан дан, 25. фебруар 1975. године.

Киша се ускоро претворила у праву провалу облака. Морали су негде да се склоне. Добро су знали овај крај.

– Склонимо се у пећину док невреме не престане – предложио је Пол.

– Показаћемо вам где смо се Пол и ја сакривали док смо били деца! – радосно је узвикнуо Боб.

Пећина је била прави лавиринт. Цин и Рендал нису познавали предео јер су се недавно доселили, па су прихватили предлог.

Прошло је двадесет минута откако су ушли у пећину кад је Пол викнуо да стану.

– Чујете ли? Вода!

Киша је тако лила да се поточић који је пролазио кроз пећину брзо претворио у набујалу реку. Боб је, одједном ужаснут, повикао:

– Бујица! У оном ходнику налази се испуст на зиду пећине. Трчите тамо!

За неколико секунди сва четворица нашла су се тамо. Чула се заглушујућа бука, око њих мрак. Напето су ослушкивали хучање понорнице не усуђујући се да проговоре ни реч. Ледена бујица већ је досегла до испуста. Чврсто су се ухватили за руке. У случају да се неко оклизне разбеснела бујица понела би га и сигурно разбила о зидове пећине или о подводне стене.

Шта ће без мене?

Боб је први проговорио. Није желео да размишља о смрти. Хтео је да орасположи другове и неуморно им причао вицеве. Смејали су се иако им није било до смеха. Вода им је већ допирала до чланака. Пола је обузимао све већи страх. Више није могао да издржи.

– Имам четворо дивне деце и жену. Шта ће они без мене?

Онда је Боб почео да прича о несташлуцима свог сина и ћерке. Ма колико се трудио да не мисли на најгоре, и Боба су обузеле зле слутње. Зар више неће видети своју децу како му трче у сусрет кад се враћа с посла и раздрагано узвикују: „Тата!" Сузе су му наврле. Био је срећан што нико не може да их види. Није желео да остали примете колико га је страх савладао.

Рендал је упалио своју лампу и погледао на сат.

– Знате ли да смо већ петнаест часова у пећини?! – запањено је узвикнуо.

Промрзле и изнемогле почео је да их хвата сан. Све осим Пола. Проклињао је себе сматрајући да је он крив што их је ово задесило. Он је предложио да се овде склоне. Одједном је зачуо пљусак воде и узвик:

– Држите ме!

Испружио је руке и почео да пипа по мраку. И друга двојица су се расанила и упалила лампе. Угледали су Цина, лица искривљеног у болну гримасу, како грчевито покушава да се задржи на испусту. Сва тројица су га чврсто ухватила и нагло повукла. Био је сада на сигурном, али потпуно исцрпљен и мокар. Пол се, можда због гриже савести, понашао заштитнички. Скинуо је своју радну кошуљу и натерао Цина да је обуче.

Траже нас

Пролазили су часови а бујица је и даље бесомучно јурила крај њих. Губили су наду да ће се извући. Пол је узео лампу.

Само што је упалио, одушевљено је викнуо:

– Гледајте! Вода се повлачи!

Понорница је и даље бесно хучала али јој је ниво знатно опао. Цин је погледао на сат: био је 26. фебруар, два часа по подне. Двадесет седам сати нису видели светлост дана!

– Чујете ли? – промуцао је Пол.

Из даљине су допирали гласови и зрачак светлости. Траже нас! То им је вратило снагу.

– Овде смо! Овде! – викао је Пол. – Долазимо!

Вода се толико спустила да су могли да напусте испуст и загазе у реку. Вода им је допирала до рамена. Иза једног угла сударили су се с групом људи који су кренули у потрагу за њима.

– Напољу је читав дан и ноћ пљуштало к'о из кабла! – рекао је један од спасилаца.

– Како сте знали да смо овде? – питао је Боб.

– Неко од ваших другова видео је да сте кренули према пећини. Пошто нисте стигли кући, јутрос рано пошли смо по вас да вас тражимо.

С.И.

МОДЕСТИ БЛЕЈЗ:

КОСМИЧКА ДОЛИНА

ПИШЕ: ПИТЕР О'ДОНЕЛ (PETER O' DONNELL) ЦРТА: РОМЕРО (ROMERO)

МОДЕСТИ И ЊЕН ПРАТИЛАЦ ДЕЈВИД КОЛИНС УЖИВАЈУ НА ТАЛАСИМА НА БОНДИ БИЧУ...

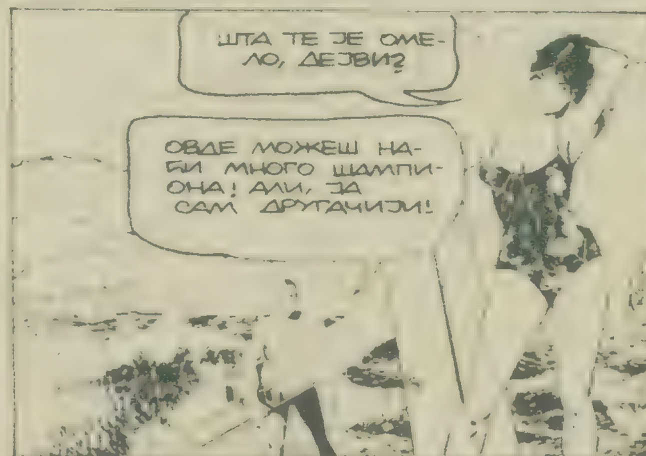

И, ШТА СМЕРАШ?
ХОЋУ ДА ПОПРИЧАМО! СТАРИ СМО ЗНАНЦИ!

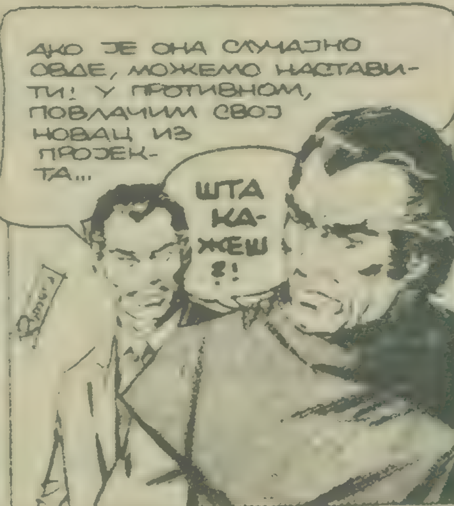
АКО ЈЕ ОНА СЛУЧАЈНО ОВДЕ, МОЖЕМО НАСТАВИТИ! У ПРОТИВНОМ, ПОВЛАЧИМ СВОЈ НОВАЦ ИЗ ПРОЈЕКТА...
ШТА КАЖЕШ?!

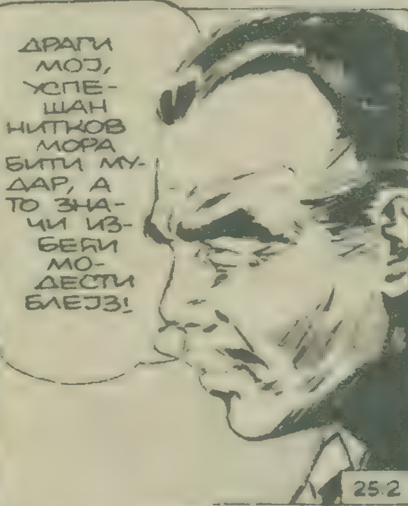
ДРАГИ МОЈ, УСПЕШАН НИТКОВ МОРА БИТИ МУДАР, А ТО ЗНАЧИ ИЗБЕГИ МОДЕСТИ БЛЕЈЗ!
25.2

ЗНАШ, БАШ МИ НЕДОСТАЈЕ ВИЛИ ГАРВИН!
НАШАО СИ НАЧИН ДА СЕ ДЕВОЈКА У ТВОМ ДРУШТВУ ОСЕЋА ПРИЈАТНО!

О, ДА! ТО МИ ЈЕ ГЛАВНИ ШАРМ! А, УМЕМ ЈА!
О ТАКВОМ САМ МУШКАРЦУ УВЕК САЊАЛА!

ГЛЕ, ГОСПОЂИЦА БЛЕЈЗ! КАКВА ПРИЈАТНА СЛУЧАЈНОСТ!
25.3

ДОКТОР ДЕЈВИД КОЛИНС! ГОСПОДИН ВУ СМИТ ИЗ МАКАА!
ДРАГО МИ ЈЕ! НЕ УЗНЕМИРАВАЈТЕ СЕ, МОЛИМ ВАС!

МОДЕСТИ, МОГУ ЛИ СА ВАМА ДА ПОРАЗГОВАРАМ?
КАКО ДА НЕ, ВУ! СЕДИТЕ! ПЕТ ГОДИНА СЕ НИСМО ВИДЕЛИ, ЗАР НЕ?
Romero

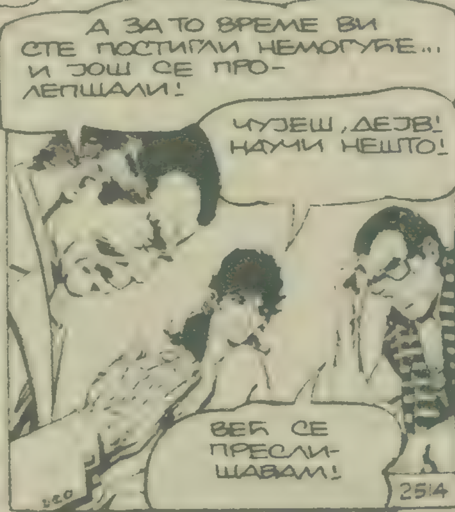
А ЗА ТО ВРЕМЕ ВИ СТЕ ПОСТИГЛИ НЕМОГУЋЕ... И ЈОШ СЕ ПРОЛЕПШАЛИ!
ЧУЈЕШ, ДЕЈВ! НАУЧИ НЕШТО!
ВЕЋ СЕ ПРЕСЛИШАВАМ!
25.4

ИСКРЕНО РЕЧЕНО, ИМАМ ОВДЕ НЕКИ ПОСАО И НЕ БИХ ХТЕО ДА НАМ СЕ ИНТЕРЕСИ СУКОБЕ!

МИСЛИТЕ, ДА ЛИ ЋУ ВАМ СМЕТАТИ?
ПРИЧА СЕ ДА СТЕ СЕ ПОВУКЛИ И ДА ПОВРЕМЕНО РАДИТЕ НА СТРАНИ ЗАКОНА!

ВОЛЕО БИХ ДА ЈЕ ОНО ПРВО ИСТИНИТО! А ДРУГО, У ОВОМ СЛУЧАЈУ – НЕ!
ОВДЕ САМ САМО НА ОДМОРУ, ВУ!
25.5

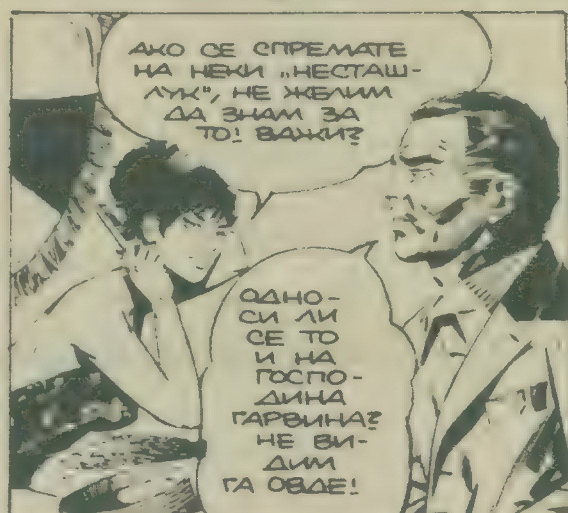
АКО СЕ СПРЕМАТЕ НА НЕКИ „НЕСТАШЛУК", НЕ ЖЕЛИМ ДА ЗНАМ ЗА ТО! ВАЖИ?
ОДНОСИ ЛИ СЕ ТО И НА ГОСПОДИНА ГАРВИНА? НЕ ВИДИМ ГА ОВДЕ!

ПОШТО САМ РЕШИЛА ДА КУПИМ ЦРНИ ОПАЛ, ОТИШАО ЈЕ У АНДАМУКУ ДА МИ ГА ИСКОПА!

ЗВУЧИ ЛУДО, АЛИ ЈА ТО МОГУ ПОТВРДИТИ!
ТО ЈЕ КАРАКТЕРИСТИЧНО ЗА ГОСПОДИНА ГАРВИНА!
2516

МНОГО САМ ВАМ ЗАХВАЛАН ЗА РАЗУМЕВАЊЕ! МОГУ ЛИ ВАМ ЗАУЗВРАТ КАЗАТИ НЕШТО ПОУЧНО?
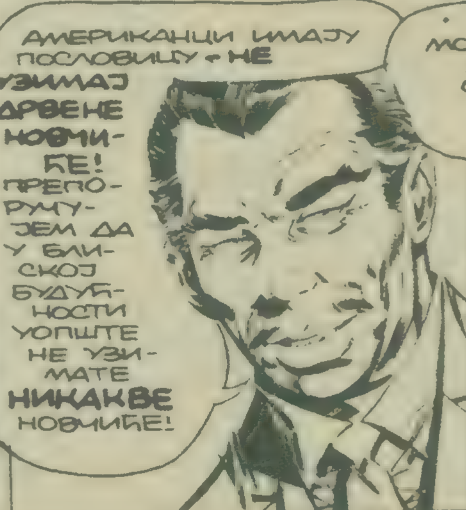
АМЕРИКАНЦИ ИМАЈУ ПОСЛОВИЦУ - НЕ УЗИМАЈ ДРВЕНЕ НОВЧИЋЕ! ПРЕПОРУЧУЈЕМ ДА У БЛИСКОЈ БУДУЋНОСТИ УОПШТЕ НЕ УЗИМАТЕ НИКАКВЕ НОВЧИЋЕ!

МОЖЕ ЛИ МИ ЛЕПА ДАМА ОБЈАСНИТИ ШТА ЈЕ КИНЕЗ РЕКАО?
СВЕ СИ САЊАО, ДЕЈВИ, АЛИ НЕ КУПУЈ АКЦИЈЕ ИЗВЕСНО ВРЕМЕ!
2517
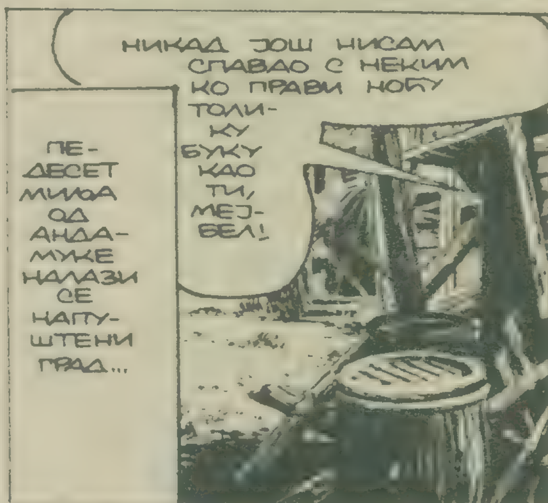
ПЕДЕСЕТ МИЉА ОД АНДАМУКЕ НАЛАЗИ СЕ НАПУШТЕНИ ГРАД...
НИКАД ЈОШ НИСАМ СПАВАО С НЕКИМ КО ПРАВИ НОЋУ ТОЛИКУ БУКУ КАО ТИ, МЕЈБЕЛ!

ЦЕЛЕ НОЋИ СИ ЈЕЛА И ПРЕЖИВАЛА!

ЈЕСИ ЛИ СЕ ДОВОЉНО НАПИЛА ВОДЕ? ТРЕБАЛО БИ ДА КРЕНЕМО!
2518

ГАРВИН ЈЕ ЈАХАО ПУСТИМ ПРЕДЕЛОМ...
УЛЕВО И НАНИЖЕ, МЕЈБЕЛ! ТАКО ЈЕ БОЉЕ!

ЗНАШ ЛИ ЗАШТО САМ УНАЈМИО КАМИЛУ БЕЗ ВОДИЧА УМЕСТО АУТА? ЗАТО ШТО СИ ПОУЗДАНИЈА, МЕЈБЕЛ!
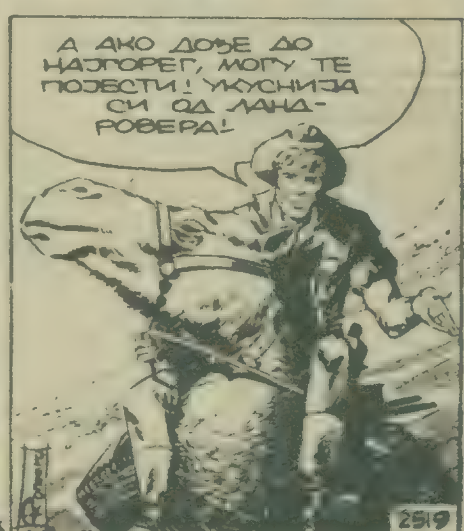
А АКО ДОЂЕ ДО НАЈГОРЕГ, МОГУ ТЕ ПОЈЕСТИ! УКУСНИЈА СИ ОД ЛАНД-РОВЕРА!
2519

НИСМО ИМАЛИ МНОГО СРЕЋЕ ДА НАЂЕ-МО ОПАЛ ЗА ПРИНЦЕ-ЗУ!
2520

ЛЕП КАМЕН, АЛИ СУВИШЕ МАЛИ! ПОКУША-ЋЕМО У КОПЕР ПЕДИЈУ!

ГЛЕ, НЕКА КОЛА!
ДА ПОГЛЕ-ДАМО КО ЈЕ!

НА СУРОВОМ СУН-ЦУ ЛЕЖАЛА ЈЕ ЗГРЧЕНА ПРИЛИКА...
ПА ТО ЈЕ ДЕВОЈКА!

ЖИВА ЈЕ, САМО ИСЦРПЉЕНА ОД ЖЕЂИ И ВРУЋИ-НЕ...
УХ!

ХАЈДЕ, МАЛА, САМО ЈЕДАН ГУТ-ЉАЈ! БИЋЕ ТИ ЛАКШЕ!

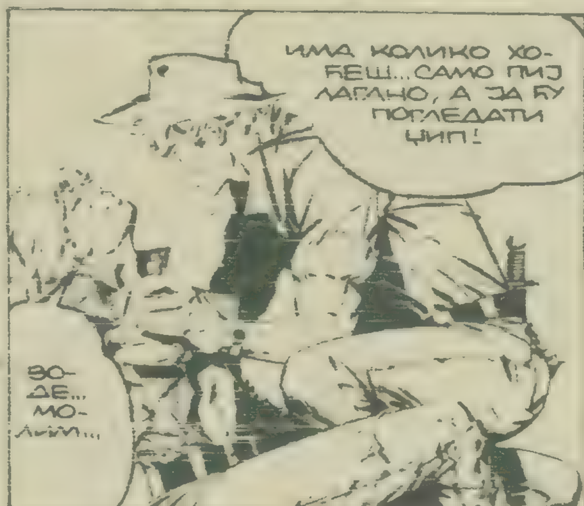
ИМА КОЛИКО ХО-ЋЕШ... САМО ПИЈ ЛАГАНО, А ЈА ЋУ ПОГЛЕДАТИ ЏИП!
ВО-ДЕ... МО-ЛИМ...

УЖАС! НИ ГОРИВА НИ ХРАНЕ... ПРОБУШЕН ХЛАДЊАК...
НЕ ДО-ЗВОЛИ-ТЕ ИМ ДА МЕ НАЂУ...
ВИЛИ ЈЕ УМО-ТАО ДЕВОЈКУ У ЋЕБЕ ДА ЈЕ ЗАШТИТИ ОД СУНЦА И УПУТИО СЕ КА НАПУШТЕ-НОМ ГРАДУ...

МОЛИМ ВАС... НЕ ДАЈТЕ ИМ...
НЕ БРИНИ, НЕЋУ НИКОМ НИШТА ДОЗВО-ЛИТИ!
ШТА ЛИ ЈОЈ ЈЕ?
2522

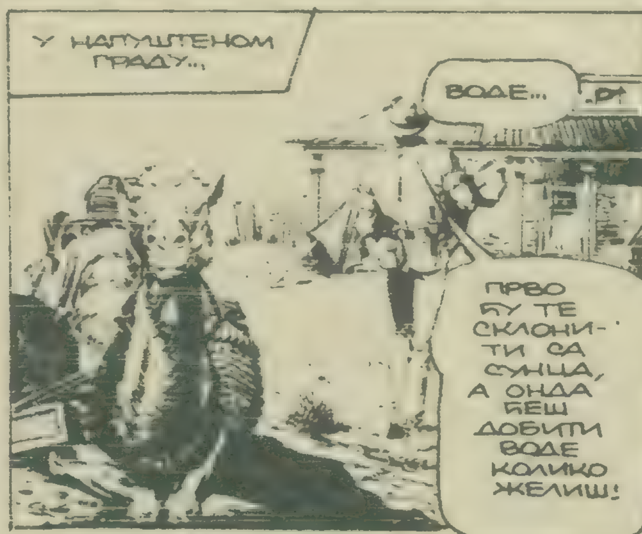
У НАПУШТЕНОМ ГРАДУ...
ВОДЕ...
ПРВО ЋУ ТЕ СКЛОНИ-ТИ СА СУНЦА, А ОНДА ЋЕШ ДОБИТИ ВОДЕ КОЛИКО ЖЕЛИШ!

ДАМИОН ИМ ЈЕ РЕКАО ДА МЕ ОСТАВЕ ДА УМРЕМ...
У ГРОЗНИ-ЦИ ЈЕ, АЛИ ОВО НЕ ЗВУЧИ КАО БУН-ЦАЊЕ...

У СИДНЕЈУ...
ДОК ПИЈЕМО, УЧИЋУ ТЕ КАКО ГОВОРЕ АУСТРА-ЛИЈАНЦИ! СЛУШАЈ...
ДА, ПРО-ФЕСО-РЕ!
2523

ОДЛИЧНО! БРЗО КАПИРАШ!

ИМАМ НЕШТО НА УМУ! АЛИ ПРВО, ОКАНИ СЕ ТИХ ГЛУПОСТИ!

НЕ МИСЛИМ ДА СУ СВИ АУСТРАЛИЈАНЦИ МИШИЋАВИ ГУТАЧИ ПИВА КОЈИ ТАКО ГОВОРЕ!
ИЗВИНИ... ШТА ТО ИМАШ НА УМУ?

ДА СЕ ИЗВЕЗЕМО ИЗ ГРАДА И ПОПРИЧАМО СА ВИЛИЈЕМ ГАРВИНОМ!
МОРАЋЕШ ДОБРО ДА ВИЧЕШ ЈЕР ЈЕ МИЉАМА ДАЛЕКО!

ОБОЈЕ ИМАМО РАДИО! КАД САМ ИЗНАЈМИЛА КОЛА, ДАЛА САМ ДА СЕ УГРАДИ РАДИО У ЊИХ!
ИМА ЛИ И ОН РАДИО УГРАЂЕН У КАМИЛУ?

ОН НОСИ СА СОБОМ РАДИО НА БАТЕРИЈЕ!
УПИТАЈ ГА НЕШТО!

ПОКРЕТАН ЗОВЕ! ЧУЈЕШ ЛИ?

ОВДЕ ПОКРЕТНИ! ДОБРО ЧУЈЕМ!

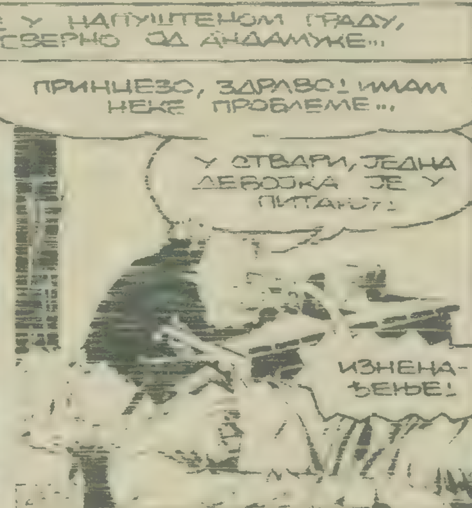
НЕГДЕ У НАПУШТЕНОМ ГРАДУ, СЕВЕРНО ОД АНДАМУКЕ...
ПРИНЦЕЗО, ЗДРАВО! ИМАМ НЕКЕ ПРОБЛЕМЕ...
У СТВАРИ, ЈЕДНА ДЕВОЈКА ЈЕ У ПИТАЊУ!
ИЗНЕНАЂЕЊЕ!

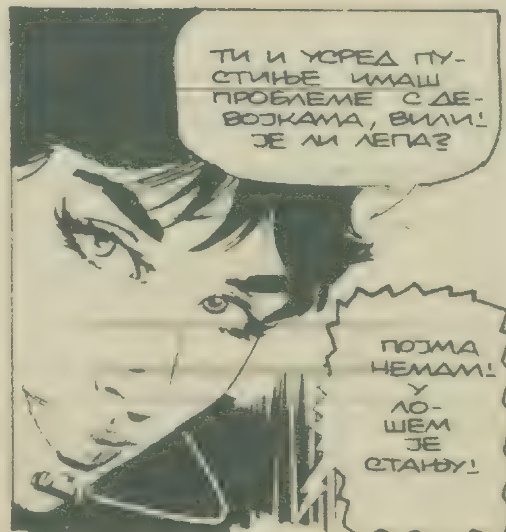
ТИ И УСРЕД ПУСТИЊЕ ИМАШ ПРОБЛЕМЕ С ДЕВОЈКАМА, ВИЛИ! ЈЕ ЛИ ЛЕПА?
ПОЈМА НЕМАМ! У ЛОШЕМ ЈЕ СТАЊУ!

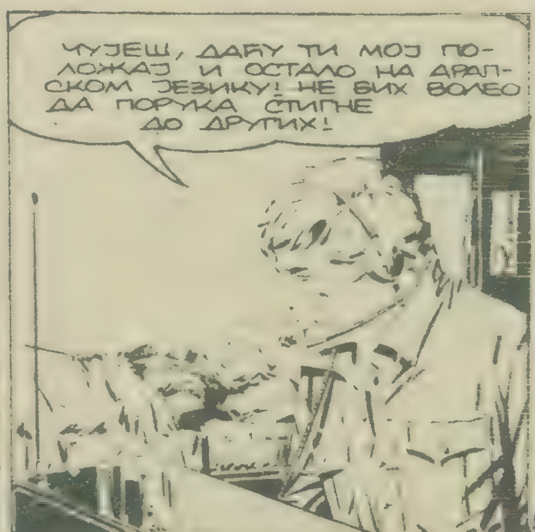
ЧУЈЕШ, ДАЋУ ТИ МОЈ ПОЛОЖАЈ И ОСТАЛО НА АРАПСКОМ ЈЕЗИКУ! НЕ БИХ ВОЛЕО ДА ПОРУКА СТИГНЕ ДО ДРУГИХ!

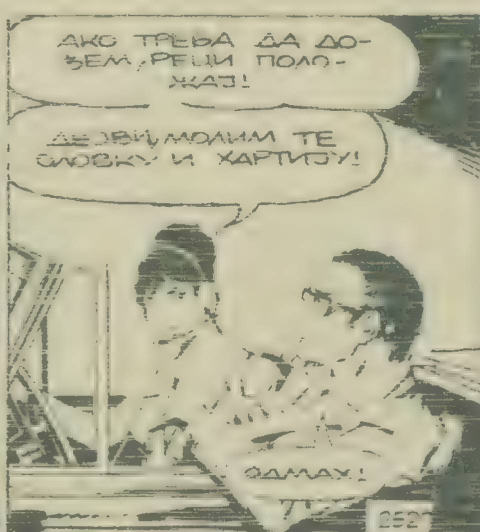
АКО ТРЕБА ДА ДОЂЕМ, РЕЦИ ПОЛОЖАЈ!
ДЕЈВИ, МОЛИМ ТЕ ОЛОВКУ И ХАРТИЈУ!
ОДМАХ!

ПА ТО ЈЕ ИДИОТЛУК! ВИЛИ ЈЕ НЕГДЕ ПОКУПИО ЈЕДНУ ДЕВОЈКУ КОЈА ТВРДИ ДА НЕКО ХОЋЕ ДА ЈЕ УБИЈЕ...
ПРЕД ЗОРУ МОДЕСТИ ЈЕ КРЕНУЛА ИЗ СИДНЕЈА..

ВЕРОВАТНО БУНЦА! А ТИ ОДМАХ ПУТ ПОД ОБЛАКЕ ПА ТРК ТАМО!
НИСАМ ТЕ ЗВАЛА ДА ПОЂЕШ, ДЕЈВИ!
2528

ШТО ДА НЕ? МОГУ И ЈА ДА БУДЕМ ГЛУП КАО НЕКА УОБРАЖЕНА ДЕВОЈКА!
ПРЕСТАНИ ДА МЕ ДЕКОНЦЕНТРИШЕШ И УЗМИ МАПУ..

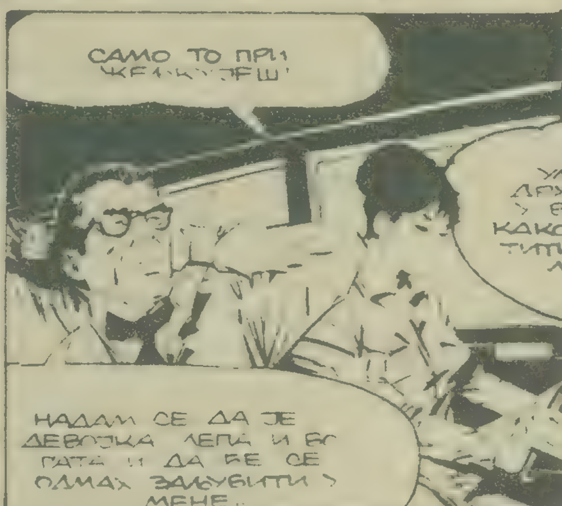
САМО ТО ПРИЖЕЉКУЈЕШ!
НАДАМ СЕ ДА ЈЕ ДЕВОЈКА ЛЕПА И БОГАТА И ДА ЋЕ СЕ ОДМАХ ЗАЉУБИТИ У МЕНЕ..

УЗЕЋЕМО ГОРИВО У БРОКЕН ХИЛУ И АДАМУКИ!
У РЕДУ! УМЕШ ДА ДРЖИШ АВИОН У ВАЗДУХУ, АЛИ КАКО ЋЕШ ГА СПУСТИТИ У ОНОЈ ВИЛИЈЕВОЈ БЕСТРАГИЈИ?

ВИЛИ КАЖЕ ДА НАМ ЗА ТО ТРЕБА МАЛО СРЕЋЕ: ДА НЕМА ВЕТРА И ДА ИЗБЕГНЕМО ПЕСАК!
БАШ НАС ЈЕ УТЕШИО ТАЈ НАШ ВИЛИ!
2529

ДЕВОЈКА СЕ ПРОБУДИЛА ИЗ ДУБОКОГ СНА
ЗДРАВО! САД ЋЕШ РЕЋИ -ГДЕ САМ?
КО СТЕ ВИ?

ЈА САМ ВИЛИ ГАРВИН! УГЛЕДАО САМ ТВОЈ ЏИП...
2530

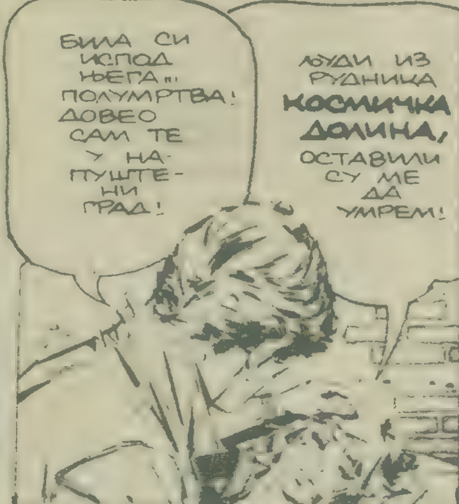
БИЛА СИ ИСПОД ЊЕГА.. ПОЛУМРТВА! ДОВЕО САМ ТЕ У НАПУШТЕНИ ГРАД!
ЉУДИ ИЗ РУДНИКА **КОСМИЧКА ДОЛИНА,** ОСТАВИЛИ СУ МЕ ДА УМРЕМ!

КАКО СЕ ЗОВЕШ?
ЏУДИ ВЕЛЧ! ДА ЛИ НЕКО ЗНА ДА САМ ОВДЕ?

САМО МОЈА ПРИЈАТЕЉИЦА КОЈУ САМ ПОЗВАО РАДИО-ВЕЗОМ И КОЈА ЋЕ ДОЋИ ПО ТЕБЕ!
ЈЕ ЛИ ОНА ЛЕКАР?

НИЈЕ ТИ ПОТРЕБАН ЛЕКАР! ТРЕБА ТИ САМО ДА СЕ ОКУПАШ, ДОБРО НАЈЕДЕШ И НАСПАВАШ!

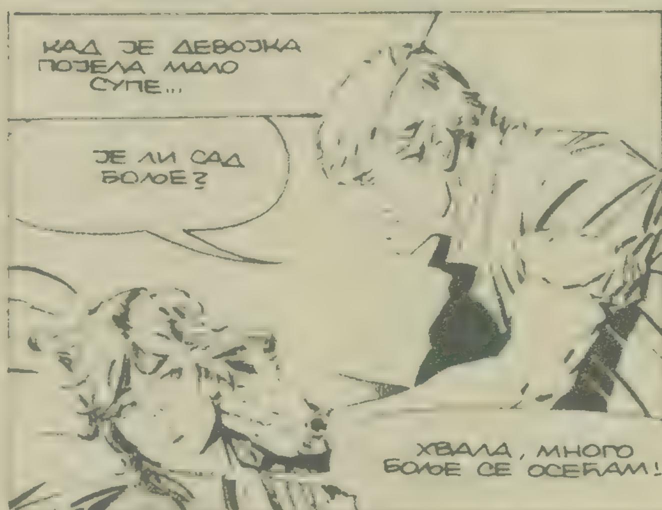
КАД ЈЕ ДЕВОЈКА ПОЈЕЛА МАЛО СУПЕ...
ЈЕ ЛИ САД БОЉЕ?
ХВАЛА, МНОГО БОЉЕ СЕ ОСЕЋАМ!

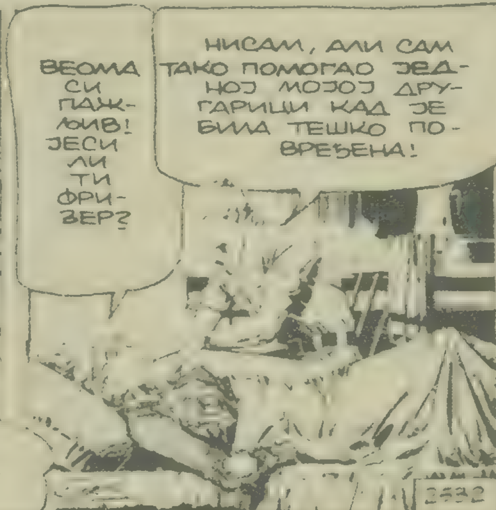
ВЕОМА СИ ПАЖЉИВ! ЈЕСИ ЛИ ТИ ФРИЗЕР?
НИСАМ, АЛИ САМ ТАКО ПОМОГАО ЈЕДНОЈ МОЈОЈ ДРУГАРИЦИ КАД ЈЕ БИЛА ТЕШКО ПОВРЕЂЕНА!
2532

НЕКА ПОСЕБНА ДРУГАРИЦА? КАКО СЕ ЗОВЕ?
МОДЕСТИ БЛЕЈЗ! И ЈЕСТЕ ПОСЕБНА!

МОДЕСТИ ЈЕ УПРАВО НАДЛЕТАЛА НАПУШТЕНИ ГРАД...
ПОКАЗУЈЕ НАМ МЕСТО ЗА СЛЕТАЊЕ!
ЗАШТО ВИЛИ ЈУРЦА ГОРЕ-ДОЛЕ НА ТОЈ КАМИЛИ?

КАКВА ЛЕПОТА ОД МЕСТА! ПРОСТО МИЛИНА ДА ТУ СЛОМИМО ВРАТОВЕ!
БИЋЕ СВЕ У РЕДУ, ДЕЈВИ!
2533

ПОСЛЕ ТРЕЋЕГ ПОКУШАЈА, МОДЕСТИ СЕ СПУСТИЛА...
УЖАС, БОЈАО САМ СЕ ДА ЋЕ ИХ ВЕТАР ПРЕВРНУТИ!

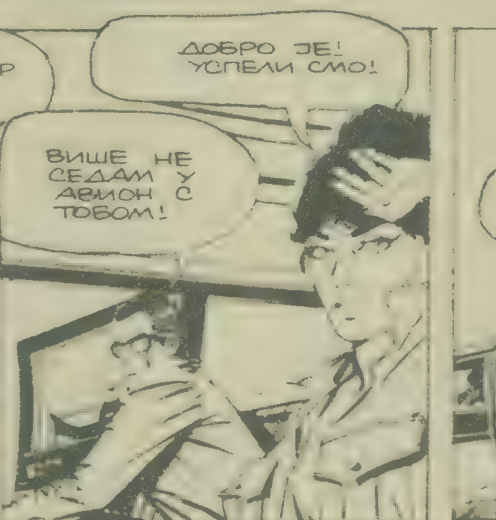
ДОБРО ЈЕ! УСПЕЛИ СМО!
ВИШЕ НЕ СЕДАМ У АВИОН С ТОБОМ!

ЗДРАВО, ВИЛИ!
ТИ КАО ДА СИ ЛОШЕ ВОЉЕ!
2534

ПА, ГДЕ ЈЕ ТА ЛЕПОТИЦА ДА СЕ ЛУДО ЗАЉУБИ У МЕНЕ?
МОЛИМ?

ПУСТИ ГА! ПОТПУНО ЈЕ ЋАКНУТ! ШТА СИ САЗНАО ОД ДЕВОЈКЕ?

ДВАДЕСЕТ МИЉА ОДАВДЕ ЈЕ РУДНИК КОСМИЧКА ДОЛИНА, КОЈИ ДРЖИ НЕКИ ТИП ДАМИОН С ГРУПОМ НИТКОВА!
2535

ВУ СМИТ СЕ БАВИ НЕКИМ МАЛ-ВЕРЗАЦИЈАМА С НИКЛОМ, АЛИ ОН НЕ ПРИБЕГАВА НАСИЉУ!
ЊЕГОВИ ЉУДИ СУ ОСТАВИЛИ ДЕВОЈКУ У ПОКВАРЕНОМ ЏИПУ, БЕЗ ИЧЕГА... ДА УМРЕ У ПУСТИЊИ!
НИСУ БАШ ХУМАНИ!
2536

ДА ЛИ ТЕ ВИЛИ ДОБРО НЕГУ-ЈЕ?
ТАКО ЈЕ ДРАГ И ЉУБАЗАН! ВЕЋ САМ СЕ СКОРО ОПОРА-ВИЛА!
ДА, ОДЛИЧ-НА ЈЕ ДА-ДИЉА!
ГОСПОДИНЕ, АКО ЈОШ НЕШТО СЛИЧНО КАЖЕТЕ О ЊЕМУ...
ШАЛИО САМ СЕ, МАЛА! ОН МИ ЈЕ НАЈДРАЖИ ДРУ-ГАР!
2537

ВЕТАР ЈЕ СВЕ ЈАЧИ...
ПРЕ НЕКОЛИКО НЕДЕЉА ЗАПОСЛИЛА САМ СЕ КАО ДАМИО-НОВА СЕКРЕ-ТАРИЦА ПОД ДЕ-ВОЈАЧКИМ ПРЕЗИМЕ-НОМ!
ХТЕЛА САМ ДА САЗНАМ НЕШТО ВИШЕ О ЊЕГО-ВОМ ПОСЛУ И ДА ГА УНИШТИМ!
2538

АКЦИЈЕ НИКЛА ЋЕ СТРАВИЧ-НО СКО-ЧИТИ...
МАЛА ЈЕ У ПРАВУ!
ПОДИГЛА СЕ ОЛУЈА! ДЕЈВИ, ПОМОЗИ ДА АВИ-ОН СТАВИМО У ЗАКЛОН!
2539

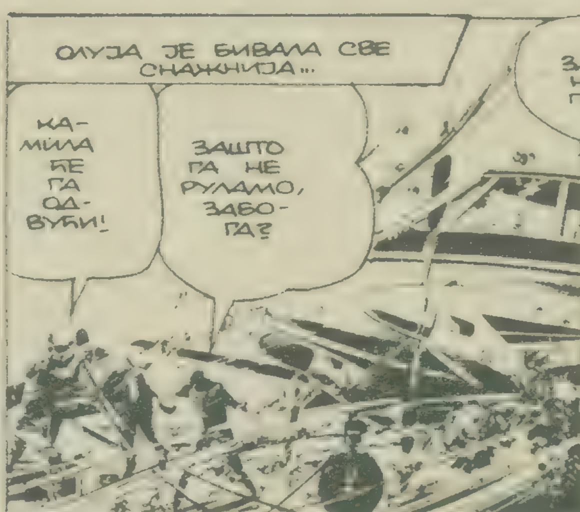
ОЛУЈА ЈЕ БИВАЛА СВЕ СНАЖНИЈА...
КАМИЛА ЋЕ ГА ОДВУЋИ!
ЗАШТО ГА НЕ РУЛАМО, ЗАБОГА?

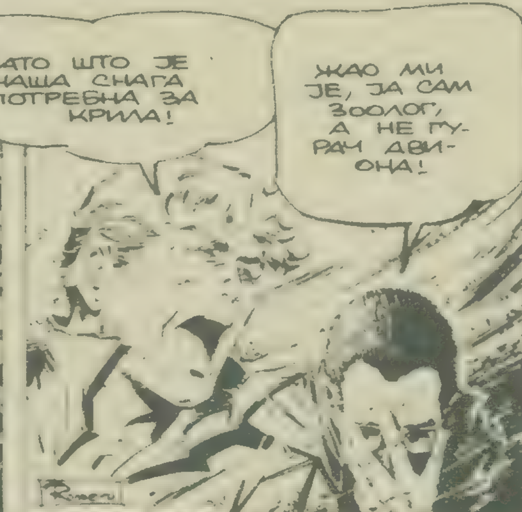
ЗАТО ШТО ЈЕ НАША СНАГА ПОТРЕБНА ЗА КРИЛА!
ЖАО МИ ЈЕ, ЈА САМ ЗООЛОГ, А НЕ ГУРАЧ АВИОНА!
Romero

БЕЗ ПРИЧЕ! НАСЛОНИ СЕ НА КРИЛА!
ПРОКЛЕТИ, КОЛИНСЕ, КУД СИ ЗАБАСАО У ОВУ ЗАБИТ!
2540

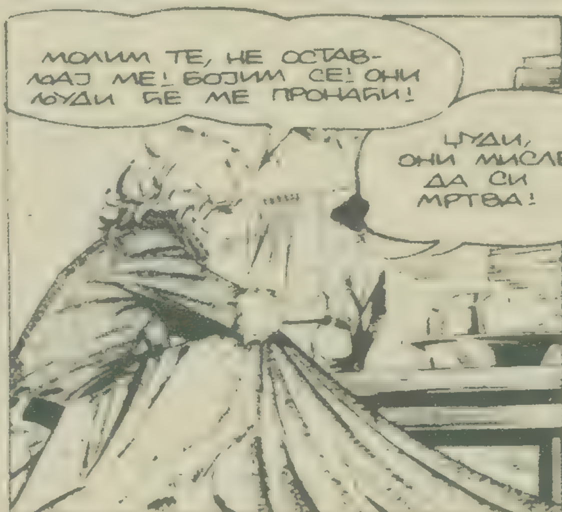
МОЛИМ ТЕ, НЕ ОСТАВЉАЈ МЕ! БОЈИМ СЕ! ОНИ ЉУДИ ЋЕ МЕ ПРОНАЋИ!
ЏУДИ, ОНИ МИСЛЕ ДА СИ МРТВА!

УОСТАЛОМ, И НЕ МОЖЕМО НИКУД ДОК ВЕТАР НЕ ПОПУСТИ А ТИ ОЈАЧАШ!

КОГА ИМА У **КОСМИЧКОЈ ДОЛИНИ?**
ДАМИОН, ЊЕГОВ ТЕЛОХРАНИТЕЉ КОРЗОН И ЈОШ ДЕСЕТАК НИТКОВА У НЕКОЛИКО БАРАКА С ДОБРОМ РАСХЛАДОМ, ЈЕР ИМАЈУ ГЕНЕРАТОР...
254

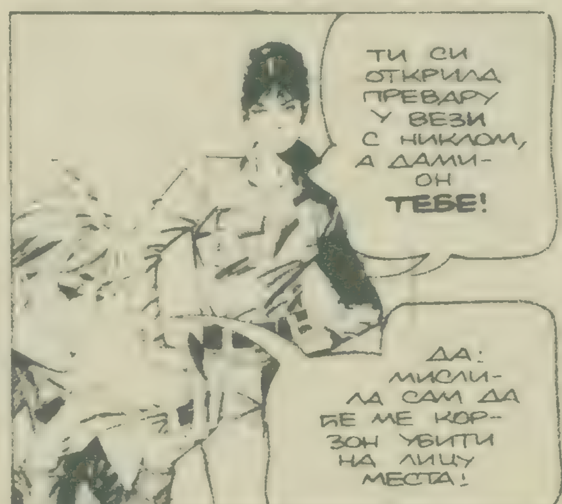
ТИ СИ ОТКРИЛА ПРЕВАРУ У ВЕЗИ С НИКЛОМ, А ДАМИОН **ТЕБЕ!**
ДА: МИСЛИЛА САМ ДА ЋЕ МЕ КОРЗОН УБИТИ НА ЛИЦУ МЕСТА!

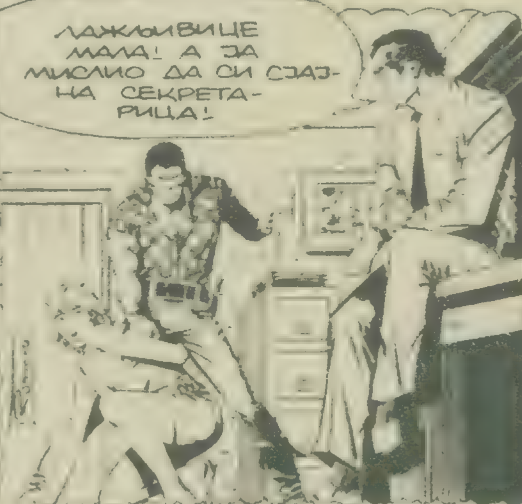
ЛАЖЉИВИЦЕ МАЛА! А ЈА МИСЛИО ДА СИ СЈАЈНА СЕКРЕТАРИЦА!

ШПИЈУН!
НЕ, КОРЗОНЕ! НЕ СМЕ БИТИ ПОВРЕЂЕНА КАД ЈЕ НАЂУ!
2542

ЏУДИ ВЕЛЧ ЈЕ НАСТАВИЛА СВОЈУ ПРИЧУ...
МОРА НЕСТАТИ, ЈЕР ИСУВИШЕ ЗНА...

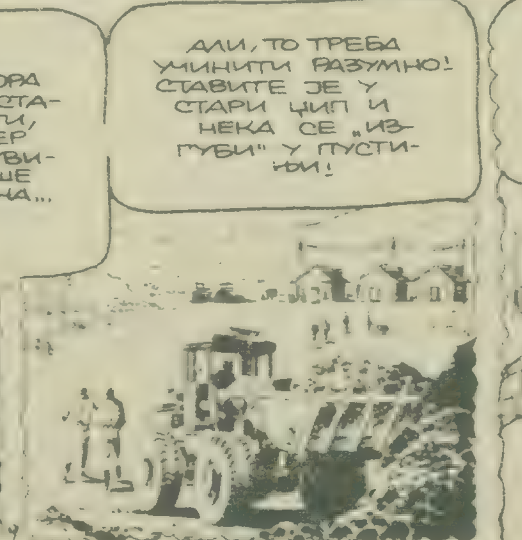
АЛИ, ТО ТРЕБА УЧИНИТИ РАЗУМНО! СТАВИТЕ ЈЕ У СТАРИ ЏИП И НЕКА СЕ „ИЗГУБИ" У ПУСТИЊИ!

ХЛАДЊАК ЋЕ ПРОЦУРИТИ И ЈАДНИЦА НЕЋЕ ИМАТИ КУД...
АКО ЈЕ ИКО НАЂЕ, ТО ЋЕ БИТИ ЈОШ ЈЕДНА НЕСРЕЋА!
2543

ЏУДИ ЈЕ ЗАВРШИЛА СВОЈУ ПРИЧУ...
ТАКО СУ МЕ ОСТАВИЛИ ДА УМРЕМ...

ПРАВО ЧУДО ДА СУ СЕ СВИ СЛОЖИЛИ ОКО УБИСТВА ВАШЕГ И НИКО СЕ НИЈЕ УСПРОТИВИО!

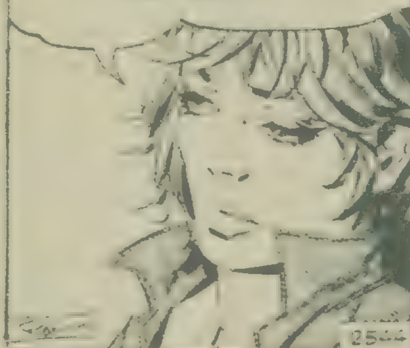
КОРЗОНУ И ЊЕГОВИМ ПАЈТАШИМА БИЛО ЈЕ, У СТВАРИ, САМО СТАЛО ДА САМ ШТО ДАЉЕ ОД ЊИХ!
2544

ТОКОМ ДАНА ЏУДИ СЕ ОПОРАВИЛА...
ШТА ЋЕМО, ПРИНЦЕЗО, С ТОМ БАНДОМ?
ТО НИЈЕ НАША БРИГА!
2545

КАД СТАНЕ ВЕТАР, ПОЛЕТЕЋЕМО! СВОЈУ ПРИЧУ ЏУДИ ЋЕ ДА ИСПРИЧА ПОЛИЦИЈИ!
ХОЋЕШ ЛИ И ТИ С НАМА, ВИЛИ?

НЕ МОГУ ОСТАВИТИ МЕЈБЕЛ, А ЈОШ НИСАМ ПРОНАШАО ЛЕП ОПАЛ ЗА ТЕБЕ!
НАРАВНО! БАШ САМ ЛУДА!

ПРЕД ЗОРУ...
ПРИНЦЕЗО, МЕЈБЕЛ ЈЕ НЕСТАЛА! ОДОХ ДА ЈЕ ПОТРАЖИМ!
АЛИ, КАКО ЋЕШ ЈЕ НАЋИ?

НИШТА ТИ НЕ БРИНИ!

ИЗГЛЕДА ДА СИ ЈЕ РАЗМАЗИО!
2546

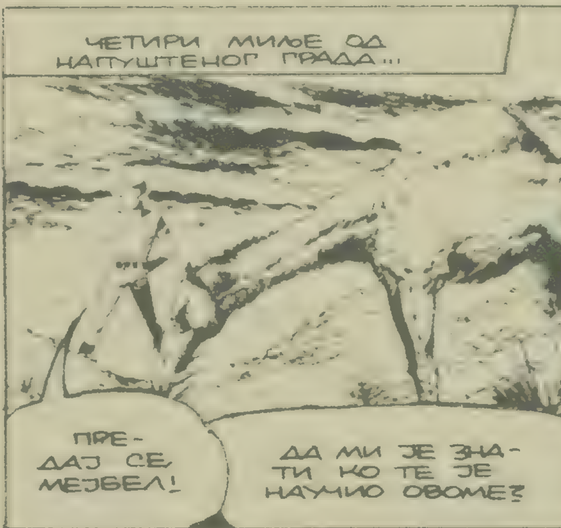
ЧЕТИРИ МИЉЕ ОД НАПУШТЕНОГ ГРАДА...
ПРЕДАЈ СЕ, МЕЈБЕЛ!
ДА МИ ЈЕ ЗНАТИ КО ТЕ ЈЕ НАУЧИО ОВОМЕ?

ХАЈДЕ, ДЕЈВИ, ДИЖИ СЕ!
ГДЕ ЈЕ ВИЛИ? КАКАВ ЈЕ ТО ДОМАЋИН КАД НАМ НИЈЕ ДОНЕО ЧАЈ У КРЕВЕТ!

ОТИШАО ЈЕ ПО СВОЈУ КАМИЛУ!
ПСТ! ЧУЈЕМ КОЛА!
ОХ, НЕ!
2547

ПЕТОРИЦА НАОРУЖАНИХ АБОРИЏАНА!

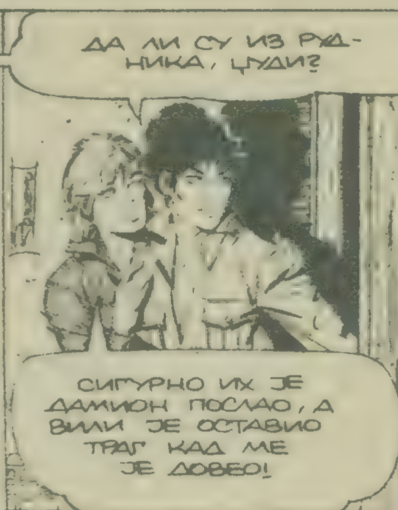
ДА ЛИ СУ ИЗ РУДНИКА, ЏУДИ?
СИГУРНО ИХ ЈЕ ДАМИОН ПОСЛАО, А ВИЛИ ЈЕ ОСТАВИО ТРАГ КАД МЕ ЈЕ ДОВЕО!

НЕ ВРЕДИ СЕ СКРИВАТИ!
А И НЕМА КУДА ДА СЕ ПОБЕГНЕ!
2548

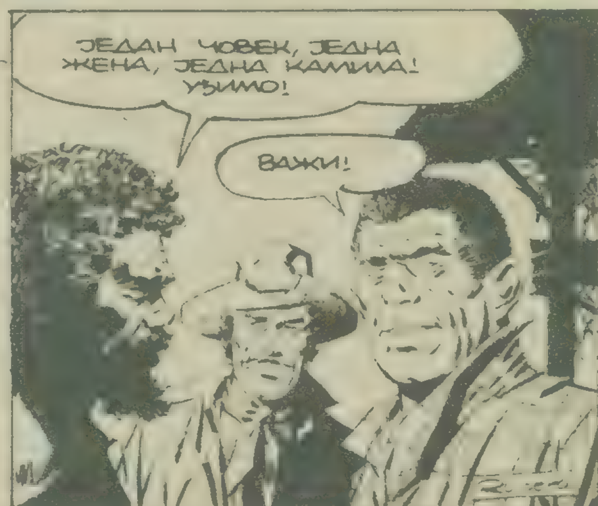
ЈЕДАН ЧОВЕК, ЈЕДНА ЖЕНА, ЈЕДНА КАМИЛА! УЗИМО!
ВАЖИ!

ДА ПОГЛЕДАМО!

КРЕНУЛИ СУ УЛИЦОМ! ПРЕТРАЖУЈУ ОБЕ СТРАНЕ!
ВИЛИЈЕВ НОЖ ЈЕ СВЕ ШТО ИМАМО...
2549

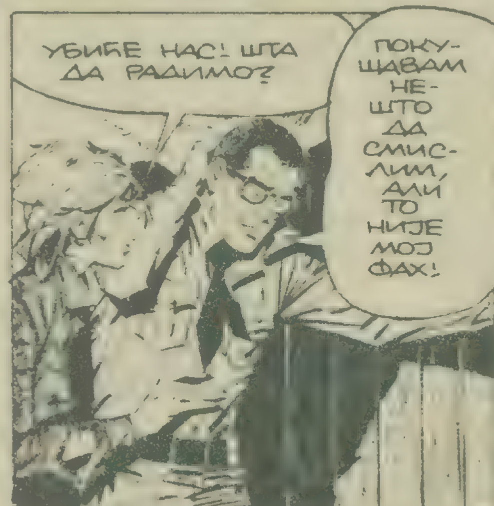
УБИЋЕ НАС! ШТА ДА РАДИМО?
ПОКУШАВАМ НЕШТО ДА СМИСЛИМ, АЛИ ТО НИЈЕ МОЈ ФАХ!

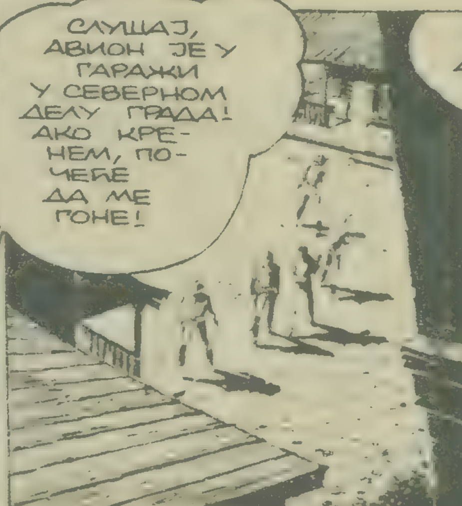
СЛУШАЈ, АВИОН ЈЕ У ГАРАЖИ У СЕВЕРНОМ ДЕЛУ ГРАДА! АКО КРЕНЕМ, ПОЧЕЋЕ ДА МЕ ГОНЕ!

МОГУ ИХ ЗАДРЖАТИ ДОК СЕ ВАС ДВЕ УКРЦАТЕ...
ДОК ТЕ НЕ ИЗРЕШЕТАЈУ! НЕ, ДЕЈВИ, ХВАЛА!
2550

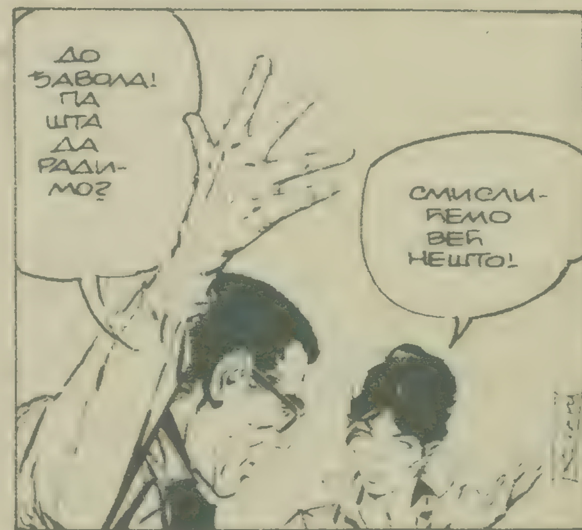
ДО ЂАВОЛА! ПА ШТА ДА РАДИМО?
СМИСЛИЋЕМО ВЕЋ НЕШТО!

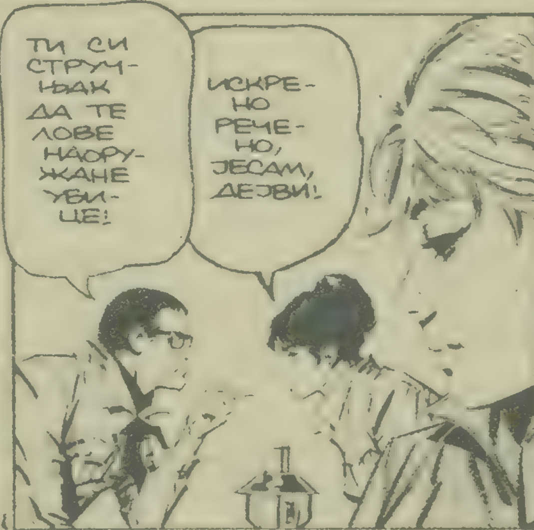
ТИ СИ СТРУЧЊАК ДА ТЕ ЛОВЕ НАОРУЖАНЕ УБИЦЕ!
ИСКРЕНО РЕЧЕНО, ЈЕСАМ, ДЕЈВИ!

ЏУДИ, ТИ ЋЕШ БИТИ МАМАЦ!
2551

МОДЕСТИ ЈЕ ДАЛА ИНСТРУКЦИЈЕ...
ВАЖИ, АЛИ УМРЕЋУ ОД СТРАХА!
НЕЋЕ ПУЦАТИ! ВЕРУЈ МИ, ЏУДИ!

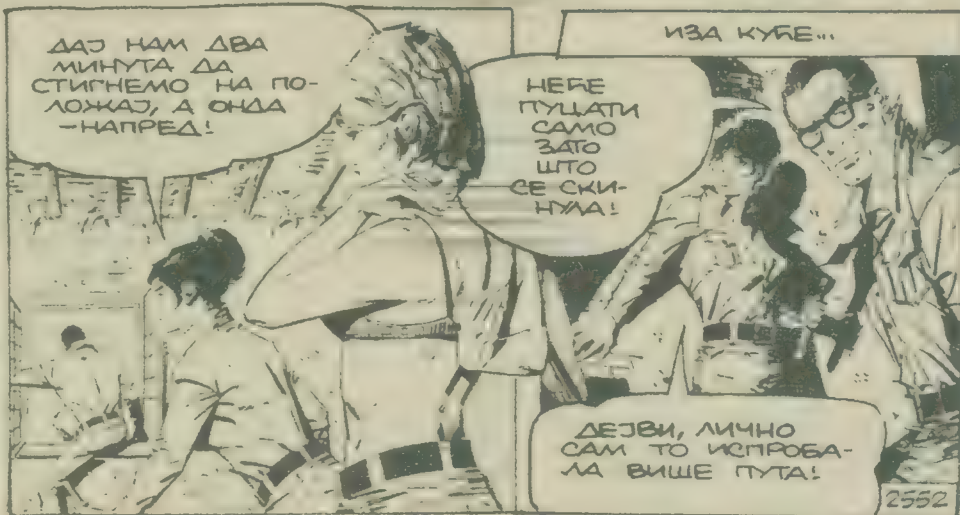
ДАЈ НАМ ДВА МИНУТА ДА СТИГНЕМО НА ПОЛОЖАЈ, А ОНДА —НАПРЕД!
ИЗА КУЋЕ...
НЕЋЕ ПУЦАТИ САМО ЗАТО ШТО СЕ СКИНУЛА!
ДЕЈВИ, ЛИЧНО САМ ТО ИСПРОБАЛА ВИШЕ ПУТА!
2552

ХЕЈ, ПОГЛЕ'!
ЏУДИ ЈЕ ХРАБРО КОРАЧАЛА ПРЕМА „ЛОВЦИМА"...

ВАЉДА ЋУ УСПЕТИ ДА ИХ ЗАДРЖИМ!
ОХО!
ТО ЈЕ НАША ДЕВОЈКА!

ЏУДИ СЕ ОКРЕНУЛА И ПОЧЕЛА ДА БЕЖИ...
САД, ДЕЈВИ! УРАДИ ОНО ШТО САМ ТИ РЕКЛА!
2553

НАПАДАЧИ СУ ПОЈУРИЛИ ЗА ДЕВОЈКОМ...

МОДЕСТИ СЕ ПОБРИНУЛА ЗА ПОСЛЕДЊЕГ...
ОХХ!

ПАЗИ НА ОВОГ, ДЕЈВИ! АКО ИШТА ПОКУША, УПОТРЕБИ НОЖ!
ОХ, ДА...
2554

МОДЕСТИ ЈЕ ЗАПУЦАЛА...
СТАНИТЕ, АКО НЕЋЕТЕ МЕТАК У ЛЕЂА!

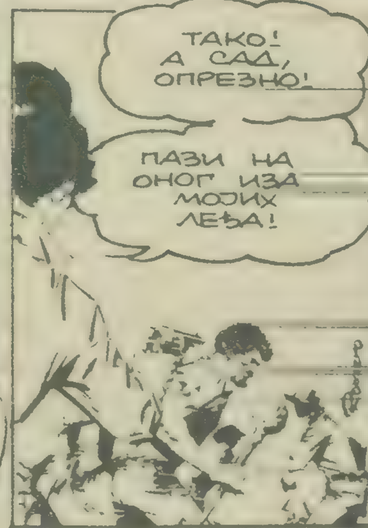
ТАКО! А САД, ОПРЕЗНО!
ПАЗИ НА ОНОГ ИЗА МОЈИХ ЛЕЂА!

НЕ МРДАЈ!
2555

ГЛЕ, ГЛЕ! МАЛА ДЕВОЈКА С ВЕЛИКИМ ПИШТОЉЕМ!

ОВО ЈЕ САМО УПОЗОРЕЊЕ! БАЦИТЕ ОРУЖЈЕ!

НЕВЕРОВАТНО! УСПЕЛО ЈЕ!
2556

САД, ДАЉЕ ОД ОРУЖЈА!
МИРУЈ, КОРЗОНЕ, ИЛИ ЋУ УПОТРЕБИТИ НОЖ!

ДЕЈВ ЈЕ ОКЛЕВАО. СНАЖНА РУКА ГА ЈЕ ЗГРАБИЛА...
ПАЗИ... ЛЕЂА!
ПОКУПИ ОРУЖЈЕ, ЏУДИ...
2557

ДЕЈВ ЈЕ БИО НЕСПРЕТАН. КАД СЕ МОДЕСТИ ОКРЕНУЛА...

НЕ!
2558

ДОБАР ПОЧЕТАК, АЛИ СТЕ ИЗГУБИЛИ БИТКУ, МАЛА!
ТИ ПРОКЛЕТИ НЕСПРЕТЊАКОВИЋУ! СВЕ СИ УПРОПАСТИО!

ШЕПРТЉО! ВИДИ ШТА СИ УРАДИО?
ЈЕСАМ... ЖАО МИ ЈЕ...

СРЕДИО САМ ГА... УХ!
СТАНИ, БАУЕРЕ!

ДАМИОН ЈЕ РЕКАО ДА ПРОВЕРИМО ДА ЛИ ЈЕ ЏУДИ МРТВА, АЛИ САД ЈЕ СИТУАЦИЈА ДРУКЧИЈА! ПОВЕШЋЕМО ИХ!
2559

НЕКО ЈЕ ПОМЕНУО КАМИЛУ! ТРЕБА ДА КИДАМО...
ЧЕГА СВЕ ОВДЕ НЕМА! КОРПЕ ЗА КАМИЛУ!
СТРПАЈ СВЕ У КАМИОН!
НАДАМ СЕ ДА СТЕ ЗАДОВОЉНИ СВОЈИМ УСПЕХОМ, ДОКТОРЕ КОЛИНС!
ПОМОЗИТЕ МИ ОКО МОДЕСТИ, АКО ВАМ НИЈЕ ТЕШКО!
ДВЕ МИЉЕ ДАЉЕ...
БРЖЕ МАЛО! СХВАТАШ ЛИ ДА НАС ЧЕКАЈУ, МЕЈБЕЛ!
2560

АЛИ, ВИЛИ НИЈЕ ЗАТЕКАО НИКОГ...
НИГДЕ НИКОГ... СКЛАДИШТЕ ЈЕ ПРАЗНО... ШТА ЛИ СЕ ДЕСИЛО?
ГЛЕ, ТРАГОВИ КАМИОНА!
ДАМИОН? ЗАР БИ ТАКО ЛАКО УХВАТИО ПРИНЦЕЗУ?
АЛИ, БИЛА ЈЕ БЕЗ ОРУЖЈА...
2561

МОДЕСТИ СЕ ОСВЕСТИЛА У КОЛИМА...
ОДМАРАЈ СЕ МАЛО! ДОБИЛА СИ УДАРАЦ У ГЛАВУ!
ИЗГЛЕДА ДА САМ УПРОПАСТИЛА СТВАР... ИЗВИНИТЕ...
СВЕ ЈЕ БИЛО ДОБРО ДОК НАС НИЈЕ НАМАГАРЧИО...
У ПРАВУ СИ, ЏУДИ! СВЕ БИ БИЛО ДОБРО ДА ЈА...
НЕ ПРИМАЈ ТО К СРЦУ, ДЕЈВИ! ИЗВУЋИ ЋЕМО СЕ!
БАШ ЛЕПО!
2562

ЗА ТО ВРЕМЕ У КОСМИЧКОЈ ДОЛИНИ...
ТО СУ УЗОРЦИ НИКЛА СА ОБЕЛЕЖЕНОМ ДУБИНОМ ИЗ КОЈЕ ПОТИЧУ! ПОСЛЕДЊИ СУ ОД ЈУЧЕ!
ПОКЛАПАЈУ СЕ СА СЛОЈЕВИМА СТЕНА! АЛИ, НАРАВНО, САДРЖАЈ НИКЛА ЈЕ ДАЛЕКО ВЕЋИ!
ВЕОМА УВЕДЉИВО, ДАМИОНЕ!
ДА? КО?!
МОДЕСТИ БЛЕЈЗ! ВЕОМА ЗАНИМЉИВО!
2563

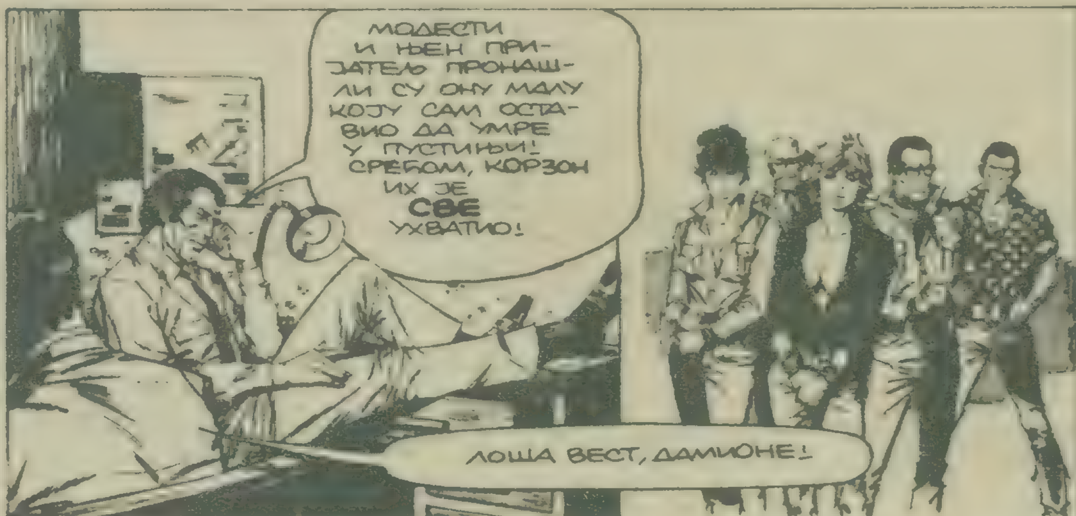
ЛОША ВЕСТ, ДАМИОНЕ!
МОДЕСТИ И ЊЕН ПРИЈАТЕЉ ПРОНАШЛИ СУ ОНУ МАЛУ КОЈУ САМ ОСТАВИО ДА УМРЕ У ПУСТИЊИ! СРЕЋОМ, КОРЗОН ИХ ЈЕ СВЕ УХВАТИО!

НЕ ВИДИМ У ТОМЕ НИШТА ТАКО СТРАШНО, ВУ!
2564

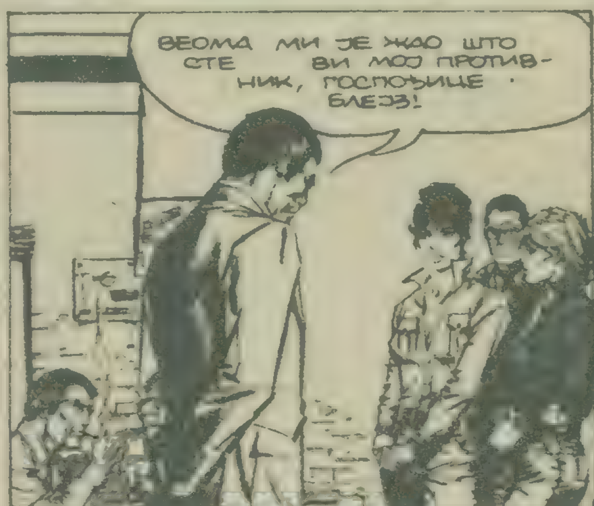
ВЕОМА МИ ЈЕ ЖАО ШТО СТЕ ВИ МОЈ ПРОТИВНИК, ГОСПОЂИЦЕ БЛЕЈЗ!

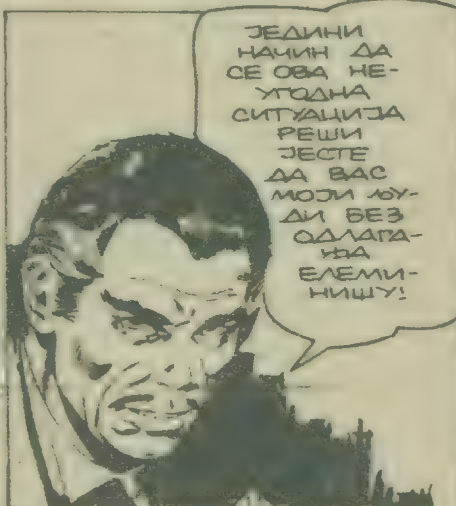
ЈЕДИНИ НАЧИН ДА СЕ ОВА НЕУГОДНА СИТУАЦИЈА РЕШИ ЈЕСТЕ ДА ВАС МОЈИ ЉУДИ БЕЗ ОДЛАГАЊА ЕЛЕМИНИШУ!

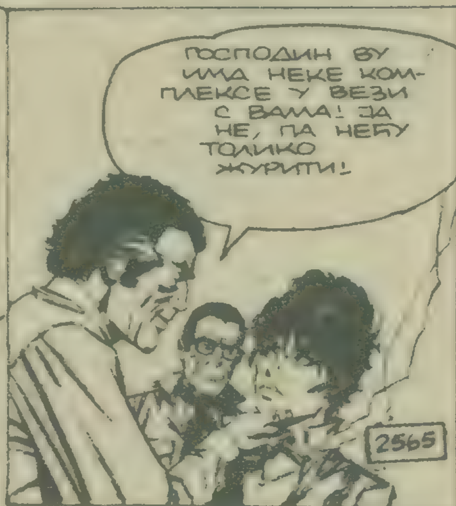
ГОСПОДИН ВУ ИМА НЕКЕ КОМПЛЕКСЕ У ВЕЗИ С ВАМА! ЈА НЕ, ПА НЕЋУ ТОЛИКО ЖУРИТИ!
2565

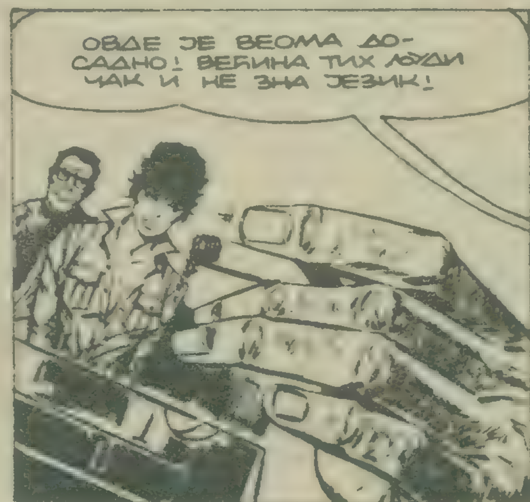
ОВДЕ ЈЕ ВЕОМА ДОСАДНО! ВЕЋИНА ТИХ ЉУДИ ЧАК И НЕ ЗНА ЈЕЗИК!

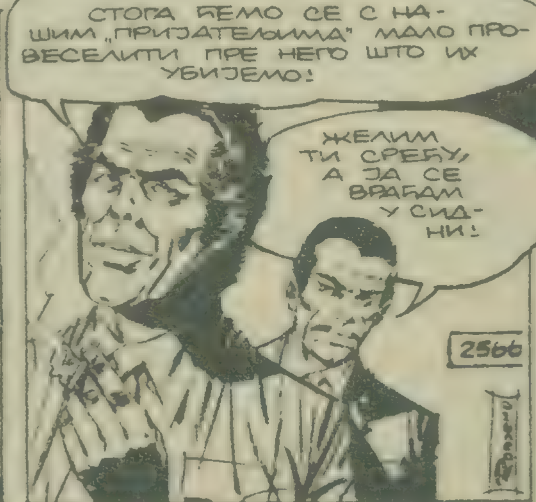
СТОГА ЋЕМО СЕ С НАШИМ „ПРИЈАТЕЉИМА" МАЛО ПРОВЕСЕЛИТИ ПРЕ НЕГО ШТО ИХ УБИЈЕМО!
ЖЕЛИМ ТИ СРЕЋУ, А ЈА СЕ ВРАЋАМ У СИДНИ!
2566

ШТО НЕ ОСТАНЕШ? БИЋЕ ТО КАО У ХИЉАДУ И ЈЕДНОЈ НОЋИ! ШТО МЕ ВИШЕ БУДУ ЗАБАВЉАЛИ, ДУЖЕ ЋЕ ЖИВЕТИ!

ПРИРЕДИЋЕМО ВЕЧЕРУ У ЧАСТ ГОСПОЂИЦЕ БЛЕЈЗ! ЗАТО СЕ ЛЕПО УДЕСИ!

КОЛИНСА СТАВИ У ПОСЕБНУ СОБУ, А ДЕВОЈКЕ У НЕКАДАШЊИ ЏУДИН СТАН!
ХОЋЕШ ДА ОСТАНУ ВЕЗАНИХ РУКУ? МОМАК МЕ НЕ БРИНЕ...
2567

...АЛИ НА ЊУ ТРЕБА ДА МОТРИШ!
ТИ И ТВОЈИ ЉУДИ СТЕ ПЛАЋЕНИ ЗА ТО, КОРЗОНЕ!
КРАЈ У ИДУЋЕМ БРОЈУ

УЛИЦА ЛУЦКАСТИХ БР 13
ДА, ПОШАЉИТЕ МИ ЈОШ КИЛОГРАМ РАКОВА! МОЈИ ПОТРАЖИОЦИ СУ МИ ДОШЛИ У ГОСТЕ!
JAOO!
АУУ!
ЗЗЗЗЗ
НА ЈУЧЕРАШЊОЈ КОРИДИ ТОРЕАДОР ЈЕ МОРАО ДА СЕ БОРИ СА КАМИЛОМ ИЗ ЗОО-ВРТА ЈЕР ЈЕ БИК НЕСТАО НА ТАЈАНСТВЕН НАЧИН!
ДОБРО ДЕ! ДЕЧИЈА ПОСЛА! НЕ УЗИМАЈТЕ ТО ТОЛИКО К СРЦУ!
БРР! КАКО ДА МУ ДОКАЖЕМ ДА САМ КОРПУ ЊЕМУ КУПИЛА!
ШТА МИ ВРЕДИ ШТО ЈЕ ОДЕЛО БИЛО ЈЕФТИНО КАД НИЈЕ ИЗДРЖАЛО НИ ДО ЛИФТА!
УХ! НЕ ЗНАМ ЗАШТО ПРАВЕ ТАКО МАЛИ УЛАЗ У ЛИФТ!
НЕ МОГУ НИКАКО ДА МУ ЗАКАЧИМ НАОЧАРЕ! БОЉЕ МУ ДАЈТЕ СОЧИВА!
ДА, КАКО ДА НЕ! ОДМАХ ЋУ ВАМ ОСЛОБОДИТИ ЈЕДНУ СОБУ!
ДОСТА МИ ЈЕ ВЕЋ, КОМШИЈА! НЕЋУ ДА МИ СТАЛНО УМЕСТО КУСУРА УВАЉУЈЕТЕ „ЗАБАВНИК"!
ДОМАР
ЗАР СУ БАШ НА УЛАЗУ У МОЈ СТАН МОРАЛИ ДА ПОСТАВЕ ОВАЈ СПОМЕНИК!
6

ОБУЦИТЕ СИНДБАДА МОРЕПЛОВЦА

СИНДБАДА ЗАЛЕПИТЕ НА КАРТОН И ИСЕЦИТЕ

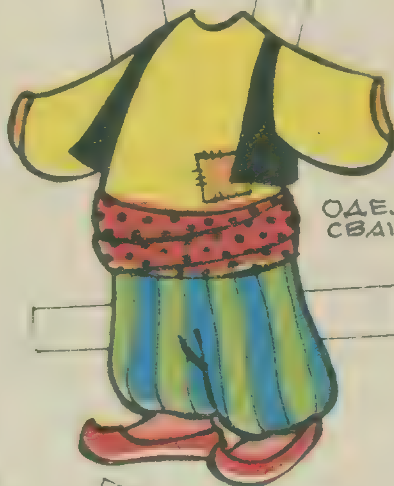

ОДЕЛО ЗА СВАКИ ДАН

ДУХ ИЗ БОЦЕ

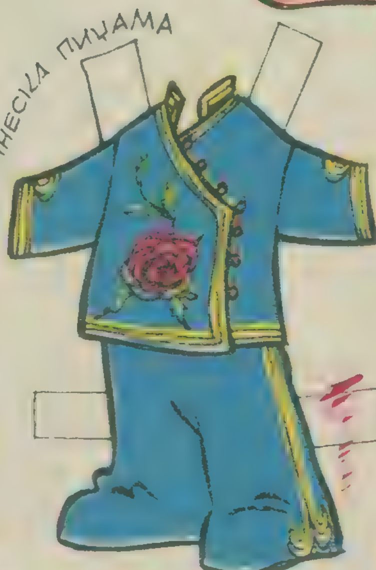

КИНЕСКА ПИЏАМА

ХАВАЈСКИ КОМПЛЕТ

СПИСАК СТВАРИ КОЈЕ СТЕ ПОНЕЛИ НА МОРЕ (ЗАЛЕПИТЕ НА КОФЕР)

СПИСАК

- КОШУЉА ____
- ПАНТАЛОНА ____
- СУКЊИ ____
- САКОА ____
- ОДЕЛА ____
- ХАЉИНА ____
- ЧАРАПА ____
- МАЈИЦА ____
- ГАЋА ____
- РУКАВИЦА ____
- КУПАЋИХ КОСТИМА ____
- ШЕШИРА ____
- МАРАМА ____
- ОБУЋЕ ____
- МАРАМИЦА ____
- СПАВАЋИЦА ____
- ПИЏАМА ____
- БАДЕМАНТИЛА ____
- КИШОБРАНА ____
- ТАШНИ ____

УПИШИТЕ БРОЈЕВЕ СТВАРИ

БОЦУ И ТОРБУ ЗАЛЕПИТЕ НА КАРТОН, ИСПИШИТЕ ИМЕ И АДРЕСУ И ЗАКАЧИТЕ НА СВОЈ КОФЕР

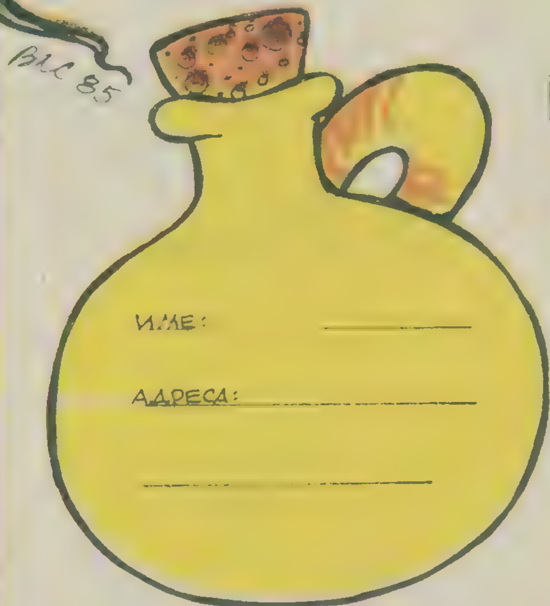

СВЕЧАНА ЧАЛМА

ПРОСЕЦИ ПО ЦРТИЦАМА

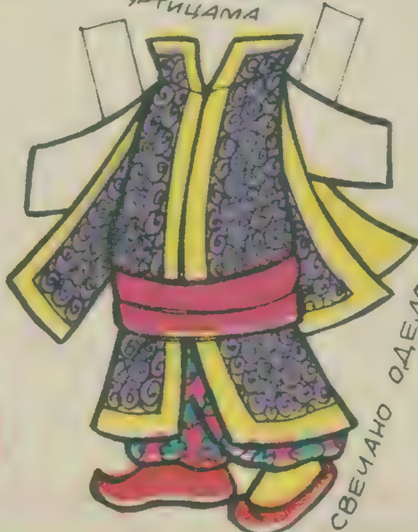

СВЕЧАНО ОДЕЛО

СПОРТСКИ КОМПЛЕТ

10 × 10

ЛОВ НА ГРЕШКЕ

НЕВОЉА ЗБОГ СЛИЧНИХ РЕЧИ

Психолози кажу да речи не читамо слово по слово, него их опажамо као целине – отприлике онако као што препознајемо лица. Невоља је само што то опажање може да буде и погрешно. То се догодило слагачу у следећих десет примера, па је уместо једне речи сложио другу сличну. Можете ли да исправите његову грешку?

1. Деветнаести век је доба реуматизма у књижевности.

2. Хитнуо је каменчић о прозор вољене девојке и она је одмах поломила главу.

3. Добар део ових машина могао би се поправити, само кад би неко озбиљно поразговарао с њима и убедио их да почну да раде.

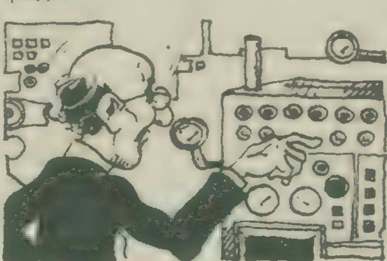

4. Свештеник сме да иде у позориште ако му то биоскоп дозволи.

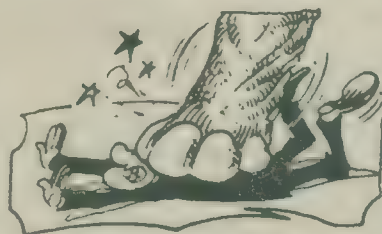

5. Оба кандидата су готово исте вредности, па ће жири вероватно донети неко слоновско решење.

6. Његов живот се може поделити на три старачка периода.

7. Одушевљавао га је њен парфем; онај благи мирис карфиола који се увек ширио око ње.

8. Брат свира гитару, сестра флауту, мајка је виолинисткиња а отац пијаница.

9. Преко позивница у кућу улазе бубе, гуштери и друге ситне животиње.

10. Било је то давно, у време кад је моја бака била штоперица.

РЕШЕЊА: 1. реуматизма – романтизма, 2. поломила – промолила, 3. машина – малишана, 4. биоскоп – бискуп, 5. слоновско – соломонско, 6. старачка – стваралачка, 7. карфиола – каранфила, 8. пијаница – пијаниста, 9. позивница – пузавица, 10. штоперица – шипарица.

БИОСКОП БАЈФОРД ПРИКАЗУЈЕ

ЛЕК ЗА СМОГ

Научници с Калифорнијског Института за технологију су открили да крављa балега смањује високу киселост смога у индустријским крајевима. Док су спроводили ово испитивање у Сан Џоакин Вели, нарочито загађеном крају, открили су да се киселост смога знатно смањила у близини пашњака с кравама. Амонијак из мокраће и балеге стоке неутралисао је киселину у ваздуху..

Из овога произилази да се проблем загађености ваздуха у великим градовима може лако решити уколико свако ко има башту или двориште држи бар једну краву. Поред загађености ваздуха, овом акцијом би се у великој мери смањила и несташица млека!

ЗАНИМАЊЕ – ГУТАЧ КОЦКИЦА

У илегалним коцкарницама у Енглеској у 18 веку, постојао је човек чији је посао био да прогута коцкице за коцкање, уколико у коцкарницу изненада провале жандарми...

УПОЗНАЈТЕ СЕ С РУДОЛФОМ ВАЛЕНТИНОМ

Рудолфо Алфонсо Рафаело Пиер Филиберт Ђулијеми ди Валентино д Антонуола стигао је из Италије у Њујорк 1913. кад му је било 18 година.Као и већина досељеника често је мењао послове немајући неки одређен циљ. Баштованлук му је најбоље ишао од руке. У слободном времену је волео да игра и посећује казина. Ускоро се толико усавршио да су га позвали да се појавио као извођач, а не само као посетилац гласовитог Максима... Тако је Родолфо изашао у јавност и пред очи филмских продуцената.

Његово изразито и маркантно лице било је у супротности с тадашњим идеалним америчким младићем, па је добијао улоге све самих негативаца, разноразних ниткова, жигола мангупа.

Међутим за врло кратко време Руди је сломио срца Американки. Обожавале су га чак и у лошим филмовима.

Приватно о Рудију се причало да је „добар момак", са смислом за хумор. Једном се на премијери неког свог филма појавио пред публиком обучен у пиџаму и извинио се да се успавао. Опште згражање дама није изостало. Ипак, то је била само шала – испод пиџаме Валентино је носио вечерње одело и изгледао, као и увек, тип-топ!

Илустровао Ненад Милићевић

ПИТАМО ДАНАС – ОДГОВАРАМО У ИДУЋИ ПЕТАК

Нисмо сигурни да ли смо успели да вас наведемо на криви пут нашим питањем од прошле недеље. Реч је о возовима на линији Београд – Загреб. Јер, било којом брзином да се креће експрес у једном а путнички воз у другом правцу они ће се срести на тачки једнако удаљеној од Београда!

А сада да са возова пређемо на падобране. На нашем цртежу видите упрошћену фигуру падобрана

Прецртајте га на парче папира, а онда га изрежите. Сад покушајте да решите следећи проблем: пресеците падобран са само два реза, и разместите делове тако да добијете правоугаоник...

1089 – МАГИЧНИ БРОЈ

Чега то има нарочитог у броју 1089? Можда је његова посебност у томе што је то година када је објављена прва књига из области математике у Кини? У сваком случају, 1089 **јесте** нарочити број.

Изаберите било које три бројке од 0 до 9 и напишите их на хартију. Рецимо, 694. Сада измените редослед бројки и напишите нову варијанту – 496. Сада одузмите мањи број од већег:

$$\begin{array}{r} 694 \\ -\ 496 \\ \hline 198 \end{array}$$

Па шта, рећи ћете ви! Али, чекајте, промените редослед у добијеној разлици 193, па ћете добити 891. Сада та два броја саберите:

$$\begin{array}{r} 891 \\ +\ 198 \\ \hline 1089 \end{array}$$

Хајде сада да изаберемо неке друге бројке. Рецимо 801.

$$\begin{array}{r} 801 \\ -\ 108 \\ \hline 693 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 693 \\ +\ 396 \\ \hline 1089 \end{array}$$

Увек успева! Ако нам не верујете, покушајте с три бројке које сами одаберете.

У МАЈЧИНОМ СТОМАКУ

Иако се тога не сећате, знате да сте, пре него што сте се родили у мајчином стомаку провели девет месеци. То је за око четири недеље дуже од шимпанза, а неколико недеља мање од телета. Колико је познато, најдуже у мајчином стомаку борави индијски слон – око 22 месеца а најмање вирџинијски опосом, око 12 дана.

Ево још неколико примера за то колико поједине животиње носе своје младунце:

хрчак	16 дана
зец	31 дан
кенгур	38-40 дана
пас	61 дан
лав	108 дана
овца	148 дана
медвед	215 дана
камила	406 дана

ЛУДА ФИОКА

Некога можете изненадити тако што ћете његове ствари из фиоке преместити у кутију коју ћете ставити на сигурно место. Онда ћете фиоку окренути с дном нагоре и вратити је на место.

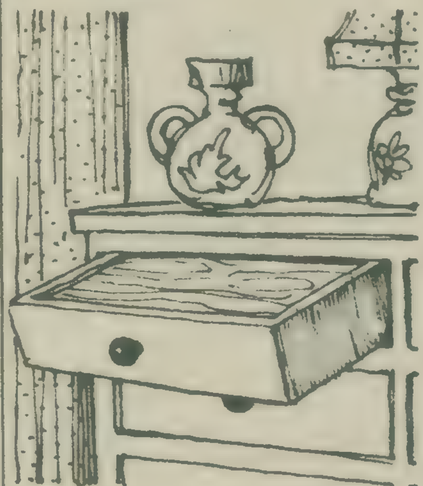

Када ваша жртва у журби повуче фиоку да узме нешто из ње, зграну ће се! Најбоље је ако се то деси кад ви нисте код куће!

РЕКЛИ СУ ... О БЕБАМА

Чарлс Дикенс: Свака нова беба је најлепша беба на свету.

Св. Августин: Ко не би задрхтао и радије одабрао да умре него да поново буде беба, да му се пружи прилика да бира?

Др Спок: Како пресавити пелену зависи од две ствари: величине пелене и величине бебе!

Енглеска пословица: Не стављај топлу бебу на хладно место!

Мила и Тимоти Бајфорд

ПРЕ ЧЕТРДЕСЕТ ГОДИНА ЈЕДНА АМЕРИЧКА ЈЕДИНИЦА НЕМЦИМА ЈЕ ЗАДАВАЛА ГЛАВОБОЉЕ ТЕНКОВИМА ЛАКШИМ ОД ЧОВЕКА, ЛАЖНИМ ТРУПАМА, УЗНЕМИРУЈУЋИМ ЗВУЦИМА И ТРИКОВИМА

ГУМЕНА ВОЈСКА ИДЕ НА ФРОНТ

Амерички војник био је неумољив: два француска цивила на бициклима мораће да му објасне где су се упутили и зашто. С оно мало енглеских речи што су знали, Французи су покушавали да му некако објасне како су сасвим случајно набасали на његову јединицу. А онда су се, као по команди, обојица у исти мах укочила и разрогачених очију упиљила у једну тачку. Видели су како су четири америчка војника у блатњавим униформама пришла једној грдосији од тенка, подигла га, окренула и поново спустила на земљу.

Тако је, у септембру 1944. године „проваљен" 603. инжењеријски камуфлажни батаљон америчке армије и угрожена безбедност оближњих оклопних дивизија у критичном тренутку савезничке офанзиве у Европи. На сву срећу, случајна „провала" остала је без последица.

Шифровани назив: операција „Слон"

„Шесто трећа" је била једна од четири јединице које су чиниле вероватно најнеобичнију војну формацију икада упућену на неко ратиште. Званични назив: 23. специјална приштапска јединица. Састав: 82 официра и 1023 обична војника. Искључива намена: обмана непријатеља.

Двеста шездесет и осам дана, од средине 1944. до почетка 1945. војници из специјалних јединица врло су успешно обављали свој задатак. Са гуменим топовима и возилима, магнетофонским снимцима тешког наоружања у покрету, пиротехничким ефектима и триковима, играли су улогу час једне час друге америчке дивизије. Војници из њиховог састава испалили су тек неколико хитаца из беса, далеко више драматске уверљивости ради.

Тактика је, како је то касније описао радиотелеграфиста Себастијан Месина, по правилу овако изгледала: „Замислите да та и та дивизија држи одређени положај. Е па, ми га преузмемо, разуме се у тајности, а они одлазе. Онда ми верно „глумимо" ту и ту дивизију у свему ономе што су Немци навикли да ови раде и имају. Онда их та дивизија за коју Швабе мисле да се налази испред њих одједном испраши с леђа".

Обука специјалних јединица трајала је скоро две године. Официре којима је поверено заповедништво морила је иста мука: на новим положајима старо искуство није вредело ама баш ништа. До тада су заповедали покретима тенкова од 92 тоне, сада су имали посла с гуменим играчкама које, напумпане, нису имале више од 42 килограма. Од људи од акције тражило се да се само играју рата и њима се то, углавном, није свиђало. Многи чак нису ни били уверени да ће се у новој улози снаћи.

У мају 1944. времена за сумњу више није било. Први одред специјалних јединица укрцао се на војни брод „Хенри Гибонс" и из њујоршке луке запловио пут Француске. Два авиона и девет бродова употребљено је да би се током следећа два месеца комплетан састав специјалних трупа пребацио у Француску.

Почетком јула „специјалци" су коначно добили први ратни задатак. Шифровани назив: операција „Слон".

Фон Рамке је насео

Акција се одиграла у једној шуми недалеко од Серизи-ла-Форет. Задатак 400 ангажованих војника гласио је: симулирање присуства Друге оклопне дивизије док она неопажено не заузме нови положај. Немци су у близини држали одбрамбене позиције. Оклопна јединица се повукла с положаја, специјалне трупе га преузеле замењујући праве тенкове и артиљерију гуменим копијама.

Да ли је операција успела? У званичном извештају каже се да јесте, јер су Немци заиста наставили да држе положаје, а амерички тенкови успели да се пробију даље. Историчар Фредерик Фокс сматра „да се њом није постигло богзна шта."

Следећи наступ гумене војске одиграо се надомак француске луке Брест крајем августа и једнодушно је оцењен као успешан. Основни циљ операције: натерати Немце да предају град.

Специјалне јединице су овога пута преузеле улогу два тенковска и једног пољског артиљеријског батаљона. Праве трупе које су остале на положајима добиле су појачање у виду гуменог наоружања и специјалаца који су се одмах бацили на слање лажних радио-порука и припремање збуњујућих специјалних ефеката. Са положаја које су преузели одјекивали су звуци артиљеријске паљбе која је потицала из картеча са малим пуњењем што су се активирали електричним путем. Уверљивости ради, свеопштој буци доприносила је и паљба из нешто мало правог оружја.

Тадашњи немачки заповедник бреста, генерал Херман фон Рамке, признао је касније како је обмана била савршено изведена. Рамке је располагао са 38 хиљада људи, 17 хиљада више него што је америчка обавештајна служба процењивала. Да је знао с ким има посла, кренуо би у напад. Овако је одлучио да држи положај. Средином септембра Брест је пао.

Три ноћи узастопце, војници из специјалних јединица прилазили су на 450 метара од непријатељских линија и преко звучника емитовали снимке тенкова који се приближавају, заузимају позиције и повлаче се. Машине су урлале. Зупчаници шкрипали. Гласови се довикивали кроз ноћ – наредбе, противнаредбе, љутите псовке. Чак су и америчке јединице на километар и по одатле населе на превару.

Авиони пате од сунчанице

Како су месеци пролазили, тако су специјалци све вештије обављали свој основни задатак: прикривање покрета других трупа. По преузимању положаја трудили су се да буду што уочљивији. Ноћу су палили ватре. Сатима су се у камионима возикали по селима. Позади су седела два војника са одговарајућим ознакама на рукавима и при том нико није могао да види да ли се под церадом заиста налази преосталих дванаест војника.

„Улога" оклопних јединица била је нешто компликованија, бар у техничком смислу. Под окриљем ноћи полугусеничари су на земљи за собом остављали трагове какве остављају тенкови. Онда би у неком шумарку освануло гумени тенкови, напола скривени мрежама за камуфлажу и каткада потпомогнути са једним до два права тенка.

Гумене копије увек су се надувавале ноћу, помоћу компресора и за тај посао било је потребно око пола сата. Да су, којим случајем, непријатељски извиђачки авиони могли да врше своја осматрања и ноћу, имали би шта да сниме: безобличне масе које се, док у њих продире ваздух, migоље и извијају као какве џиновске змије.

Било је и тешкоћа. Како се лажно наоружање увек постављало ноћу, изјутра би се испоставило да је у мраку напумпани тенк окренут на погрешну страну. Другу опасност представљало је сунце. Једном приликом је усред бела дана неколико гумених тенкова једноставно клонуло уз заглушујуће праскање прегрејаног ваздуха који се ширио. Страховало се и од пукотина на гуменим омотачима. Људи су у зору, када су немачки извиђачки авиони обично надлетали положаје, устајали са зебњом да опет не угледају неку отромбољену топовску цев.

Највише признање после „Оскара"

У марту 1945. специјалне трупе кренуле су у последњу акцију.

Америчка војска прешла је Рајну код Ремагена, али је 9. армија заустављена код реке Вирсен. Један од три корпуса 9. армије упутио се под окриљем ноћи на север где се, у потпуној тајности, припремао за напад на Вирсен. Специјалне трупе заузеле су његово место, помажући преосталим корпусима у припремама за лажни напад на Вирсен у априлу.

Инжењери-специјалци парадирали су унаоколо надгледајући вишедневни ног спектакла: Прелазак Рајне у стављање понтонског моста. Радио-станице су измењивале вести о густом саобраћају између појединих сектора. Неколико јединица специјалних трупа потрудило се да њихово присуство у близини Вирсена не остане незапажено: свака је имала око 400 гумених возила и тенкова и пет авиона за везу. На снимцима које су начинили немачки извиђачки авиони све је изгледало невероватно стварно.

Била је то представа која би разгалила душу сваког режисера ратних спектакала. Прелазак Рајне у марту изненадио је Немце чиме су спасени животи великом броју америчких војника. Двадесет и треће специјалне трупе су за свој удео у акцији добиле највише признање после „Оскара": званичну похвалу коју је потписао командант 9. армије.

Специјалне трупе су демобилисане у септембру 1945. За разлику од већине повратника чији су подвизи током рата преплављивали странице новина широм земље, они су се вратили кући и установили да Американци о њима не знају ништа више него што су знали Немци. Разлог: све што су радили носило је ознаку „строго поверљиво".

М. Илић

ХИТ

РЕКОРДИ

НЕПОСТОЈАНИ ЏЕМС

Сјајни црни соул певач Џемс Браун познат је и по томе што је током своје тридесетогодишње успешне каријере често мењао диско куће. До сада је променио укупно осам: London, PYE, Polydor, Mojo, RCA, Sonet, Tommy, Boy, Boiling Point.

Овај Браунов списак сигурно није коначан. Снимаће он још плоча...

ПОНОВО НА ПОЧЕТКУ

ХОЛИСИ

ДВЕ ДЕЦЕНИЈЕ КАСНИЈЕ

Подгрејана љубав није иста, али ако су Холиси у питању... После 22 светска хита и две деценије од оснивања, пола деценије од разлаза, фирма Холис (Hollies) је обновила производњу. Потписали су нов уговор за објављивање плоча и 23. хит се зове „Сувише је препуклих срца". Данас групу чине три оригинална члана (Ален Кларк, Боби Елиот и Тони Хикс) и три новопримљена: Ален Коутс и Стив Строуд су били чланови пратећег бенда Бакс Физа а Денис Хенс је својевремено свирао са Гаријем Њуменом.

МОНОПОЗИ

АГНЕТА

„Ја сам она плава из квартета АВВА. Право име ми је Агнета Фалтског и сада могу рећи да сам задовољна што је десет година велике славе иза мене. Знате ли да смо ми продали више плоча од Битлса? Наш албум „Највећи хитови, колекција 2" и даље је у Енглеској тиражнији од Џексоновог „Трилера". Али, и те наше успехе избрисаће нека нова имена као да никада нису постојали.

Не жалим што АВВА више не постоји. Било па прошло. Мени је тешко падала та стална обавеза путовања из једног дела света у други. Лепо је кад једном у животу осетиш успех, али дуготрајна слава досади. У последње време ретко виђам остале из групе. Бјорн и Фрида више и не живе у Шведској, само Бенија понекад чујем телефоном. Фриду и иначе не бих често сретала пошто никада нисмо биле блиске.

Сада имам 35 година и правим своју каријеру. Први соло албум објавила сам 1983. (Загрли ме) и показало се да могу рачунати на неко своје место. Тада ми је пуно помогао продуцент Мики Чапмен који је седамдесетих радио са Свит, Сузи Кватро, Мад, Блонди...

Нова плоча „Очи жене" настала је уз сарадњу с Ериком Стјуартом, бившим чланом групе 10 CC. Уз њега су били многи славни музичари и мени је то импоновало. Сингл „Не дам ти да одеш" је највећи хит моје соло каријере.

Све више се окрећем глуми. Прво сам играла Марију Магдалену у Шведској верзији „Исуса Христа Суперстара" а пре две године снимила сам филм „Роскенстем". Сада ми нуде озбиљније улоге, зову ме у Холивуд. Видећу..."

ЛЕТОВАЊА

КАКО КИМ ВАЈЛД ПРОВОДИ ОДМОР?

„Имам све мање времена за одмор. Кад ухватим неки дан, седнем у ауто и сама се одвезем на француску ривијеру. Обожавам да се сунчам. Не користим помаде за вештачко добијање боје. Једном сам тако изгорела да сам тотално упропастила летовање. Некад сам волела да мењам места а сада сам присталица идеје о једном мирном кутку где можеш потпуно да се опустиш".

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

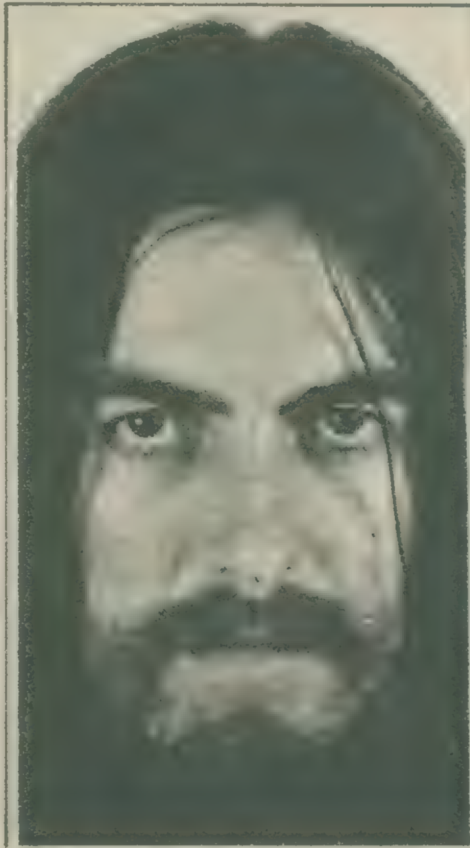

ТАЈНИ ЧОВЕК

Када су Дип парпл пролетос свирали у Сиднеју, Аустралија, пред песму „Лусил" позвали су на сцену свог госта „Арнолда из Ливерпула. Нови Јужни Велс" да им се придружи. Особа је изашла, узела од Блекмора гитару и извела познату песму. После уобичајеног аплауза гост се поклонио и сишао са позорнице. У њему нико није препознао Џорџа Харисона, бившег гитаристу групе Битлс.

КО СУ...

КОЛОРФИЛД (COLOUR FIELD)

Групу чине три музичара: Тоби Лајнс, Карл Шал и Тери Хол. Тоби Лајнс (Toby Lions) је почео крајем седамдесетих у групи Свинганг кетс и с њима снимио једну плочу. Затим је своје знање свирања клавира „изнајмљивао" многим пратећим саставима. Карл Шал (Karl Shale) је басиста. Мада има много искуства као студијски музичар и члан многих великих оркестара, ово му је прва група.

Тери Хол (Terry Hall) је најпознатији. Име је стекао као члан Спешлса који су крајем седамдесетих и почетком осамдесетих имали успеха као водећа ска група. После великог хита „Град духова" напушта матични састав и са још двојицом незадовољних пријатеља оснива Фан бој три (Fun Boy Three). Разишли су се средином 1983. после два албума, значајног признања критике и једне велике светске турнеје.

Колорфилд су наставили почетком 1984. Први сингл није им донео очекивани успех али су наставили упорно да раде тврдећи „занима нас музика а не положај на топ-листи". Други сингл „Узми" афирмише их и доказује да инвестиција стрпљења није била узалудна. Сада су на топ-листама широм Европе захваљујући албуму „Virgins & Philistines".

Због тога се сами музичари не љуте. Мислимо, због положаја на топ-листама.

СПОРОВИ

ЗАПА И ЦЕПЕЛИНИ НА СУДУ

Рачуни музичара све чешће се рашчишћавају пред лицем правде. Кад су велике паре у питању, јасно је да често долази и до спорних ситуација.

Оригинална постава групе Мадерс оф инвеншн. Френк Запа чучи први здесна.

Тако су недавно три члана оригиналне поставе Мадерс оф инвеншн тужила оснивача и вођу састава Френка Запу тврдећи да је покрао и финансијски оштетио „најмање 20 људи" наневши им штету од 15,4 милиона долара. Суд ће имати пуне руке посла.

Чувени блуз музичар Вили Диксон је пред судом у Њујорку подигао тужбу против власника имена Лед Цепелин тврдећи да њихов највећи хит „Пуно љубави" недопустиво сличан једној његовој композицији а још неколико класичних песама популарног састава личе на његове старе песме.

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

„Све што знам на гитари научио сам са плоча из педесетих година. То је била моја обавезна лектира".

Џими Пејџ

АУТОМОБИЛИ

ДОЛАЗИ „ДУГО ТОПЛО ЛЕТО"

Састав „Аутомобили" из Нове Горице постигао је први већи успех прошлог пролећа победивши на Суботичком фестивалу. Убрзо после тога у издању „Документарне" изашао им је први албум који је примљен са пуно комплимената али је због слабе дистрибуције остао прилично незапажен

Годину дана после победе у Суботици издали су нов албум „Дуго топло лето". Музику је направио клавијатуриста групе Мирко Вуксановић а све текстове његов брат Марко који у групи пева и свира бас. Продуцент плоче био је Томаж Домицељ.

– На овој плочи покушали смо да избегнемо недостатке претходне – каже Марко. – Наш први албум имао је врло слабу продукцију док је ова плоча рађена у студију који је много боље опремљен. Желели смо да направимо плочу која ће бити добра за радио. Основна жеља нам је била да све песме имају своју атмосферу, свој угођај. Већина је настала током прошлог лета и на крају, кад смо урадили цео албум, видели смо да се осећа летња атмосфера. Зато смо плочу тако и назвали.

ПРИПРЕМА РЕДАКЦИЈА ЛИСТА **Rock**

За Барби су направили хаљину Голтије, Диор, Куреж

БАРБИ? Сигурно знате ту дугоногу даму!

КУРЕЖ КРЕИРА КРПИЦЕ

НАПУНИЛА ЈЕ 26 ГОДИНА ПРАВИ ЈЕ ТРЕНУТАК ДА ОБНОВИ ГАРДЕРОБУ

Барби је вероватно најпознатија лутка на свету. Девојчице широм света поносе се овом дугоногом лепотицом. Плаве или црне косе. Кад већ измоле родитеље да им је купе (цена се врти око пар стотина старих хиљадарки и то у девизама, јер је код нас нема) то није крај него – почетак Барби-царства. Лутку треба обући за разне прилике. А њих је малтене безброј. Барби на венчању, Барби на пријему, Барби на јахању... Неке су хаљине скупље и од саме лутке.

Па ипак, ни то није било довољно. Били Бој, познат као креатор накита за „21. век", задужен је за Барбину гардеробу. Кад је схватио да се она не облачи довољно ексклузивно обратио се француским креаторима „високе моде". За дивно чудо, готово сви ти магови одела пристали су да шију за једну лутку.

Створена је огромна колекција која ће доживети своју премијеру баш у колевци моде – Паризу. Кад посетиоци виде Барбине хаљине ревија ће нарочитим возом француске железнице, названим „магични воз", кренути и у друге светске градове.

Шта ће посетиоци моћи да виде?

Пре свега, венчаницу коју је ексклузивно за Барби направио велики Ги Ларош. Ништа мање познат, други креатор моде, Пјер Балмен наменио је овој лутки уску маринскоплаву хаљину која се носи уз шешир „поплочан" шљокицама. Куреж је остао доследан себи и креирао космичку хаљину. И то не само за Барби већ и за њеног нераздвојног пратиоца Кена.

Марк Баон чији се рад крије иза „Диоровог" потписа направио је сличну верзију хаљине коју је креирао за принцезу Каролину од Монака. Сонија Рикиел, за Барби је створила посебну колекцију вунених одела. Ермес је креирао ташне. Жан Пол Голтије смислио је оригиналну хаљину с додацима у облику фишека за груди.

– Кад сам смишљао моделе за Барби, дивно сам се осећао – рекао је Ив Сен Лоран. – Чинило ми се као да сам се поново вратио у детињство. Тако сам некада, као дечак, облачио лутке моје сестре.

– Нове хаљине за Барби – мишљење је Билија Боја – само је још један од доказа да људи комуницирају и уз помоћ хаљина.

Колико ће они заиста „разговарати" француским стилом тек треба да се покаже. Наиме, све те хаљине за Барби с потписима великих креатора имаће фантастичне цене. И као што њихове хаљине купују само жене дубоких џепова, тако ће оне вероватно бити и једине које ћа својим ћеркама куповати хаљине на пример с потписом Куреж.

Изгледа да ће оне исте жене дубоких џепова, које носе праве модне примерке великих креатора, бити и једине чије ће ћерке облачити своје лутке по узору на маме.

Били Бој са једним малим делом лутака из огромне колекције која ће обићи свет. Ту ће бити и прва верзија Барби лутке направљена 1959. године.

ЧОВЕК ЈЕСТЕ ТИЦА

ЗАМИСЛИТЕ СТРАШИЛО КОЈЕ ЈЕ ОДЛУЧИЛО ДА ПОЛЕТИ И ПОКУШАВА ДА СЕ ОДЛЕПИ ОД ТЛА МАШУЋИ КРИЛИМА И ТЕТУРАЈУЋИ СЕ У ЦИК-ЦАК

Хеликоптер од старих кишобрана

С мотоциклом или без њега – машина никако да узлети

Неуморан у прављењу нових модела

У овој свесци су коначни цртежи са свим техничким појединостима

Становници долине Бутенхаузен, између Улма и Фридрихшафена у Западној Немачкој, одавно су навикли на такав призор. То је стари Густав Месмер. Он целог живота прави машине за летење које никада нису полетеле.

Месмер је већи део свог века провео по болницама а сада живи у старачком дому. Сан да се вине небу под облаке није га напустио. Управа дома уступила му је засвођени подрум и стари напуштени хангар. Од подрума је направио конструкторски атеље и истраживачку лабораторију.

Џепарац зарађује у том истом атељеу плетући корпе од врбовог прућа, лак посао који му не смета да кроји планове о новим, савршеним летелицама. Јер, упркос двадесетогодишњим упорним покушајима, Густав Месмер никада није успео да полети.

Само једном, присећа се он са узбуђењем, винуо се до врха једне јабуке и заплео у крошњу дрвета. Сан или јава? То нико не зна.

Колико је летелица досад измислио, направио и испробао? Не сећа се, вероватно безброј: хеликоптера-кишобрана, летелица на пазушни погон, двоструких змајева од папира, крила слепог миша које покрећу рамена... Све то спава у старом хангару у шуми.

Против Земљине теже

Месмер је методичан човек. Када му сине идеја, он будућу летелицу скицира у акварелу. Затим над њом дуго размишља вукући дим из луле. Скица се постепено кристалише и он у нарочиту свеску преноси коначан нацрт окружен техничким појединостима и примедбама о особинама прототипа.

Следећа фаза, као код правих професионалаца, је прављење мале макете, али од картона, која ће послужити за пробу. Месмер је лансира кроз прозор и, у случају неуспеха, односно ако модел тресне на земљу, проналазач разочарано диже руке од пројекта.

Али, уколико картонски модел покаже и најмањи знак победе над силом Земљине теже, ако, макар и за неколико секунди, лети као лист који пада с дрвета, Икар из Бутенхаузена (како су локалне новине назвале Месмера) одмах помно бележи основне карактеристике будуће летелице и ставља их уз макету. То је час велике одлуке – прелажења на конструисање модела у правој величини.

У подруму – атељеу све је предвиђено и сви материјали неопходни за прављење летелице спремни: комади дрвета разних облика, конопци, притке за спајање делова, пластичне кесе и стари кишобрани за крила, жице, цеви, празне конзерве. Све је брижљиво одабрано на сметлишту старачког дома, по корпама, градилиштима, отпадима.

Можда, једног дана

Најзад свиће велики дан – одлучујућа проба готове летелице. Ако неко обећава и најмањи знак невремена, неуморни пилот облачи заштитни прслук који подсећа на људски скелет: метална ребра заклањају грудни кош, дрвени пршљенови кичму. Густав Месмер је човек од искуства који не потцењује ризик; његов лет ће, он то добро зна, пре бити хоризонталан него вертикалан, а путеви који му служе као писта тврди су и опасни.

Често га питају да ли је обесхрабрен.

– Једнога дана ћу можда успети – каже он мирно. – Ја у сваком случају дајем све од себе.

Хеликоптери, млазњаци, свемирске летелице, нимало га не узбуђују. Из осмеха на старачком лицу види се да нико живи не разуме његову страст. Једном га је управник дома, верујући да ће га усрећити, одвео у Штутгарт на ваздушно крштење. За време лета правим авионом Месмер није испољио ни трунчицу одушевљења, а после је рекао:

– То није летење... као што лети птица. Унутра смрди, зуји, буче мотори. Нема додира с ваздухом. Летети, то је нешто друго.

Б.Д.

ФРЕДЕРИК БРАУН

ЗАБРАЊЕНО КОЦКАЊЕ

БИЛО МУ ЈЕ НЕИЗДРЖИВО ДА ТАКО ДУГО ЧЕКА ДА ПОСТАНЕ БОГАТ. НАЈЕДНОМ СЕ СЕТИО СЕФА У САМОУСЛУЗИ

Кад је Јустос Вибер изумео своју машину за време, постао је веома срећан човек. Знао је да је сада, тако рећи, читав свет његов, додуше само дотле док свој изум чува у тајности. Могао је лако да постане најбогатији човек на земаљској кугли, да стекне богатство које је превазилазило и његове најлуђе снове. Треба само да оде на кратак пут у будућност и сазна којим је акцијама скочила цена и који ће коњи победити на тркама, а онда да се врати у садашњост и купи баш те акције и клади се на коње победнике.

Трке су, разуме се, долазиле на прво место јер му је за играње на берзи био потребан почетни капитал, а на коњским тркама могао је започети каријеру будућег богаташа и са свега два долара. На жалост, једине трке које су се у то време одржавале биле су у јужној Калифорнији и Флориди - прилично далеко, а пут авионом коштао је око сто долара. Није имао ни делић те суме, а било би му потребно неколико недеља да уштеди сто долара од своје плате коју је зарађивао као чиновник у једној великој самоуслузи. С друге стране, било му је неиздрживо да тако дуго чека да постане богат.

Наједном, сетио се сефа у самоуслузи у којој је радио у поподневној смени, од 13 часова па до затварања самоуслуге у 21 час. У сефу ће бити најмање хиљаду долара, а на њему се налази брава темпирана на одређено време. Шта може бити погодније од машине за време да лако победи овакву браву.

Када је тога дана пошао на посао, понео је и свој изум са собом. Машина није била гломазна. Напротив, направио ју је тако да може да стане у футролу од камере и није му било нимало тешко да је унесе у самоуслугу. Када је шешир и капут ставио у свој ормарић, оставио је тамо и машину за време.

Радио је у својој смени као и обично све до неколико минута пред затварање самоуслуге. А онда се сакрио иза гомиле картонских кутија у магацину. Био је сигуран да нико неће приметити да он није изашао. Али, за сваки случај, готово читав сат остао је у свом скровишту, све док није био сигуран да су сви остали отишли.

Тек онда је изишао, узео своју машину за време из ормарића и отишао до сефа. Сеф је био подешен да се сам откључа аутоматски дванаест часова после затварања радње, односно у девет часова ујутру. Јустос Вибер је подесио своју машину за време.

Чврсто је ухватио ручицу сефа јер је експериментишући научио да је све што би имао на себи или носио са собом путовало заједно с њим у време, а онда притиснуо дугме. У први мах ништа се није догодило, али наједном је чуо како шкљоца механизам сефа и у истом тренутку зачуо изненађене узвике и узбуђене гласове иза себе.

Други покушај

Осврнуо се и схватио одмах какву је грешку учинио: сада је било девет часова следећег јутра и службеници самоуслуге, они из преподневне смене, већ су дошли на посао. Они су открили да је сеф нестао и узбуђено окружили место где је он стајао када су се изненада сеф и Јустос Вибер појавили. Срећом, још је имао у руци машину за време. Брзо је вратио казаљку на нулу, што је значило на онај тренутак када је усавршио изум, и поново притиснуо дугме.

Разуме се, нашао се тамо где је и почео и...

Када је Јустос Вибер изумео своју машину за време, постао је веома срећан човек. Знао је да је сада тако рећи читав свет његов. Додуше, само дотле док свој изум чува у тајности. Могао је лако постати најбогатији човек на земаљској кугли, стећи богатство које је превазилазило његове најлуђе снове. Треба само да оде на кратак пут у будућност и сазна којим је акцијама скочила цена и који ће коњи победити на тркама, а онда да се врати у садашњост и купи баш те акције и клади се на коње победнике.

Трке су, разуме се, долазиле на прво место јер му за то није потебан почетни капитал, али није имао новца за авионску карту како би отишао до најближег места где се одржавају коњске трке.

Сетио се сефа у самоуслузи у којој је радио као чиновник. У сефу ће бити најмање хиљаду долара, а на њему се налазила брава темпирана на одређено време. Таква брава мора бити ситница за временску машину. Зато је, када је тога дана пошао на посао, понео машину за време у футроли од камере и оставио је у свом ормарићу. Када је самоуслуга затворена у 21 час, сакрио се у магацину и чекао још читав сат док није био сигуран да су сви отишли. Тада је узео машину за време из ормарића и отишао до сефа.

Поставио је машину дванаест часова унапред, а онда се брзо предомислио. То би значило да се нађе на истом месту следећег јутра у девет часова. Сеф ће се тада отворити, али ће и самоуслуга бити отворена и пуна људи. Зато је поставио машину за време 24 часа у будућност, тј. за десет часова увече следећег дана, ухватио ручицу сефа и онда притиснуо дугме на машини за време.

У првом тренутку чинило му се да се ништа не догађа. А онда је установио да се ручица сефа окреће и сада је знао да је направио скок у следећи дан. И разуме се, механизам сефа се отворио у одређено време.

Брзо је отворио сеф, извадио из њега сав новац и гурнуо га у џепове.

Затим је пошао ка споредним вратима да изађе, али пре него што је стигао до њих и пре него што је поди-

Илустровао Михаило Ђоковић Тикало

гао резу, пала му је на ум генијална мисао. Уместо да изађе кроз врата, он ће употребити своју машину за време, па ће не само повећати мистерију – јер никоме неће бити јасно како је лопов изашао а врата су остала закључана, него ће и себе вратити натраг у простор и време, у онај тренутак кад је завршио свој изум – дан и по пре пљачке. А онда ће у време када се одиграла пљачка имати чврст алиби: стићи ће да отпутује и налазиће се у неком хотелу у Флориди или Калифорнији, у сваком случају хиљаду миља далеко од места пљачке. О својој машини за време није мислио до тог тренутка као о изуму који му може обезбедити алиби, али је сада схватио да је и за то веома подесна.

Трећи и последњи покушај

Када је Јустос Вибер изумео своју машину за време, знао је да је тада тако рећи читав свет његов док год свој изум чува у тајности. Ако се клади на тркама, игра на берзи, може за кратко време постати богаташ. Једино није имао ни пребијеног гроша у џепу.

Наједном, сетио се самоуслуге у којој је радио и сефа чији је механизам био постављен са бравом темпираном на време. Таква брава мора да је ситница за машину за време.

Сео је на ивицу кревета и почео да размишља. Машио се руком за џеп да узме цигарете и с њима извадио прегршт новчаница од десет долара. Истресао је и друге џепове и у сваком од њих нашао новац. Ставио је новац на кревет крај себе и кад је пребројао крупније новчанице, установио је да има близу 1.500 долара.

Наједном, схватио је истину и почео да се смеје. Он је већ био у будућности и испразнио сеф у самоуслузи; а онда је искористио машину за време да се врати у тренутак када ју је завршио. А пошто се крађа по нормалном времену још није догодила, сада му је преостало да журно оде из града и нађе се хиљаду миља далеко од сцене преступа када се он заиста одиграо.

Два часа касније налазио се у авиону за Лос Анђелес, на путу за хиподром у Санта Анити, и озбиљно се задубио у мисли. Једно га је забрињавало, а то је чињеница да сада, кад иде у будућност, није знао ништа о ономе што се још није догодило. Али, главно је да се новац вратио с њим у прошлост.

У Лос Анђелесу је узео такси и одвезао се до једног доброг хотела. Било је касно поподне. За тренутак је размишљао да ли да скокне у следећи дан, али се онда предомислио јер је био сувише поспан и уморан. Легао је у кревет и спавао скоро до подне следећег дана.

Саобраћај је био веома густ и такси није могао брзо да се пробија тако да је на хиподром стигао када је прва трка била завршена. Али, имао је времена да прочита име победника на табли и да га забележи на рукаву своје кошуље. Посматрао је још пет трка не кладећи се ни у једној већ само записујући победнике. Одлучио је да се више не досађује и не чека последњу трку. Изашао је са тркалишта и пошао до једног заклоњеног места где га нико није могао видети. Поставио је казаљку своје машине за време два сата унатраг и притиснуо дугме.

Ништа се није догодило. Покушао је поново. Исти резултат.

Опоменули смо вас!

А онда је чуо иза себе неки глас који је рекао:

– Неће да ради! Ово је неактивисано поље.

Јустос се осврнуо и угледао испред себе два висока мушкарца: један је био плавокос а други црномањаст, обојица су држали руке у џеповима као да се у њима налази оружје.

– Ми смо временска полиција! – рекао је црнокоси. – Из 21. века. Дошли смо да те казнимо за илегалну употребу машине за време

–А-а-ли – почео је Вибер да муца. – Ја се још нисам кладио.

– То је тачно – рекао је плавокоси човек. – А када ми пронађемо проналазача који машину за време употребљава да би добијао у било каквом облику коцке, ми га први пут опоменемо. Ишли смо за тобом у прошлост и установили да је прва примена машине за време била да украдеш новац из самоуслуге, а то је преступ у сваком веку.

Временски полицајац је извадио из џепа нешто што је неодређено подсећало на револвер.

Јустос Вибер се повукао корак уназад.

– Не-не-н-е мислите...

– Мислим баш то – одговорио је плавокоси и повукао ороз.

Време Јустоса Вибера је истекло.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ТРИ ЧУВЕНА СТАРОГРЧКА ФИЛОЗОФА

1	2	3	4	5	6	7	8	■	9	10	11	12
13								14	■	15		
16							■	17	18			
19							20	■	21			
22						■	23	24				
25				■	26	27						
28				29	■	30				■	31	
	■	32			■	33				34		
35	36				■	37						
■		■	38		■	39	40			■		
41		42			■	43		■	■	■	44	
45			■	46	47			48	49	50		
51			52				■	53				
54						■	55					

ВОДОРАВНО:
1) луксузан стан, 9) гомиле, 13) роман штампан на рото-папиру, 15) дужи временски период (мн.), 16) вештина аранжирања цвећа, 17) машина за вађење песка, јаружало, 19) срнеће место, 21) на ону страну, 22) трептај, 23) велики грчки филозоф, оснивач филозофске школе у Атини, аутор 35 дијалошких расправа и 13 писама (слика 1), 25) од тог времена, 26) хемијска посуда, 28) место у Банату, 30) ровати, 31) скраћеница за авенија, 32) узвик на кориди, 33) ступати унутра, 35) свирач на лири, 37) врста храста, љутик, 38) негација, 39) јесења пшеница, озимица, 41) град и највећа бања у Аустрији, код Беча, 43) скраћеница за војни експедитор, 44) аутомобилска ознака за Соколац, 45) стара мера за течност (мн.), 46) подражавати, 51) камен од чврсто повезаних зрнаца кремена, 53) кривина, окука, 54) велики атински филозоф који није ништа писао, али се о његовом учењу сазнало преко дела двојице филозофа (слике 1 и 3). Под оптужбом да је кварио омладину и уводио нове богове осуђен је на смрт при чему је морао попити пехар кукутиног отрова (470-399. пре н.е.) (слика 2), 55) комад платна за крпљење.

УСПРАВНО:
1) велики грчки филозоф „Стагиранин", оснивач посебне перипатетичке школе, аутор дела („Метафизика", „Поетика," „Политика", „Органон" и др.), живео у периоду 384-322. пре н.е. (слика 3), 2) направити кров над чим, 3) учесник у атентату, 4) име и презиме француског сликара оснивача сликарског правца офризма, 5) трасирана, вучена меница, 6) француски књижевник Анри, 7) главни град Јордана, 8) знак за натријум, 10) веслачка трка (мн.), 11) поново намотати, 12) наука о кретању по ваздуху, ваздухопловство, 14) знак за ниобијум, 18) сличност с прецима (стр.), 20) један месец, 24) ићи без циља, 27) онај који има много прудова, 29) ледена свећа, 34) име руског хумористе Иљфа, 36) макар какво, 40) кћеркин или сестрин муж, 41) борилачки спорт, 42) наш књижевник мађарске народности, Ференц, 44) знак за заустављање, 47) легенда, 48) позади, 49) врста љускара, 50) град у Француској, 52) два иста слова.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

У прошлом броју је објављен осмосмерни мозаик с коначним решењем.

САМО СУ КИНЕЗИ ИЗ КИНЕ

Француски полицајци су зауставили једно возило на немачко-француској граници и уплели се у невиђено замешатељство. Испоставило се да је власник аутомобила Камбоџанац из Париза, његова пратиља Француском пољског порекла – а два Кинеза у пртљажнику прави Кинези који су на тај начин покушали да илегално уђу у земљу. Колико да ствари буду још замршеније, једини преводилац кога је полиција успела да нађе говорио је, савршено течно, кантонски дијалект што у овом случају није било ни од какве користи, јер су слепи путници говорили искључиво мандарински кинески. ■

ПАС ЈЕ НАЈВЕЋИ ПРИЈАТЕЉ ТАКСИСТА

Париске таксисте су псовали, тукли, узимали им новац, све док овима једног дана није прекипело. Сада многи од њих за сваки случај возе са собом псе и то повелике. Разговор са странком почиње више него љубазно: Добар дан! Молим вас, не обраћајте пажњу на пса! Довољно је да се на неког покаже прстом и довикне „држ' га" и раскомадаће га. Али, видећете, он је врло пријатан и питом сапутник". ■

РЕКЛАМНИ МРАК

Лепо уређен излог продаје робу. Робу каткада продаје и излог у коме усред ноћи влада мркли мрак. Једна замрачена продавница намештаја из Копенхагена однедавно привлачи далеко већу пажњу пролазника од својих блештаво осветљених суседа. Ствар је у томе што ко хоће може да на притисак дугмета осветли излог на неколико минута. Око мало замрачене, мало осветљене радње за сад се окупља силан свет. ■

МАЛО ИГРАШ, МАЛО ДРЕМАШ

Свашта се производи на овом свету што је, ваљда, показатељ и да се све то и купује. Једна фирма из Манчестера у В. Британији производи билијарске столове који се од оних обичнији разликују по томе што се за десет секунди претварају у кревете – са све мадрацима.

Има и то неких својих предности: ем је необично, ем човеку пружа могућност да мало игра билијар мало дрема. ■

ТО ЈЕ ЧВРСТ САН!

Нека деца заиста имају чврст сан. Тринаестогодишњи Вилијам Монтгомери из Дејтона у Охају заспао је на железничкој прузи и није се пробудио чак ни пошто му је читава композиција протутњала изнад главе. Срећом, дечак је лежао тачно између шина. ■

ГОСТИ ТМУРНИ, ПИЋА ВЕДРА

Што би вино морало да буде бело или црно кад може да буде и плаво? У крчми „Код виолинисте" у енглеском граду Барнслију гости могу да бирају: вођа им обично или зелено пиво, обично или плаво вино. Гости бирају, крчмар Јан Ворхерст додаје боју пићима.

Чему то? Атмосфере ради, објашњава Ворхерст. Дојадило човеку да око себе гледа смркнута лица. Кад су гости тмурни, нек' бар пића буду ведра. ■

КУВАРЕВА ЗАГОНЕТКА

На такмичењу за најбољег кувара које је организовано у аустралијском граду Бризбејну победио је извесни Џон Кокоран.

На пријему награде сазнало се да је Џон запослен на једној фарми где – храни свиње. ■

МАЛА ТЕРМИНОЛОШКА НЕТАЧНОСТ

Енглеска финоћа више не важи. Докази се могу наћи чак и у парламенту. Министар за запошљавање Норман Тебит, рецимо, доживео је да га усред ове угледне институције назову „апсолутно одвратним" и „најнеодговорнијом особом у парламенту". Тебит је, могло би се рећи, још и добро прошао. У оптицају су и речи као што су „варалица", „врдалама" и „хипокрита".

Три врсте увреда су, ипак, строго забрањене: непристојности, оптужбе да је неко пијан и реч „лажљивац". Правило је важило још и у време Винстона Черчила који се довијао тако што је, кад год би га спопадала жеља да неког назове лажовом употребљавао елегантан израз „терминолошка нетачност".

Невоља је у томе што су парламентарне увреде све мање суптилне. Доскорашњи вођа лабуристичке странке Мајкл Фут, на пример описао је посланика Нормана Тебита као „напола припитомљеног авлијског мачора". Ни ти Енглези стварно више нису фини као некада. ■

СВЕ ЊЕГОВО

Два полицајца из енглеског града Латона ухапсила су човека који је циглама разбијао прозоре на једној кући. Пошто су му очитали његова права и упознали га са оптужбом (уништавање туђе имовине), полицајци су му узели податке из којих су сазнали да је дотични власник куће. Чувари реда су повукли оптужбу. Његова кућа, његови прозори, његове цигле. Његова и штета. ■

Илустровао Зоран Јовановић

ОЛД КРЕСОЈЕ
by Roger Bollen & Gary Peterman

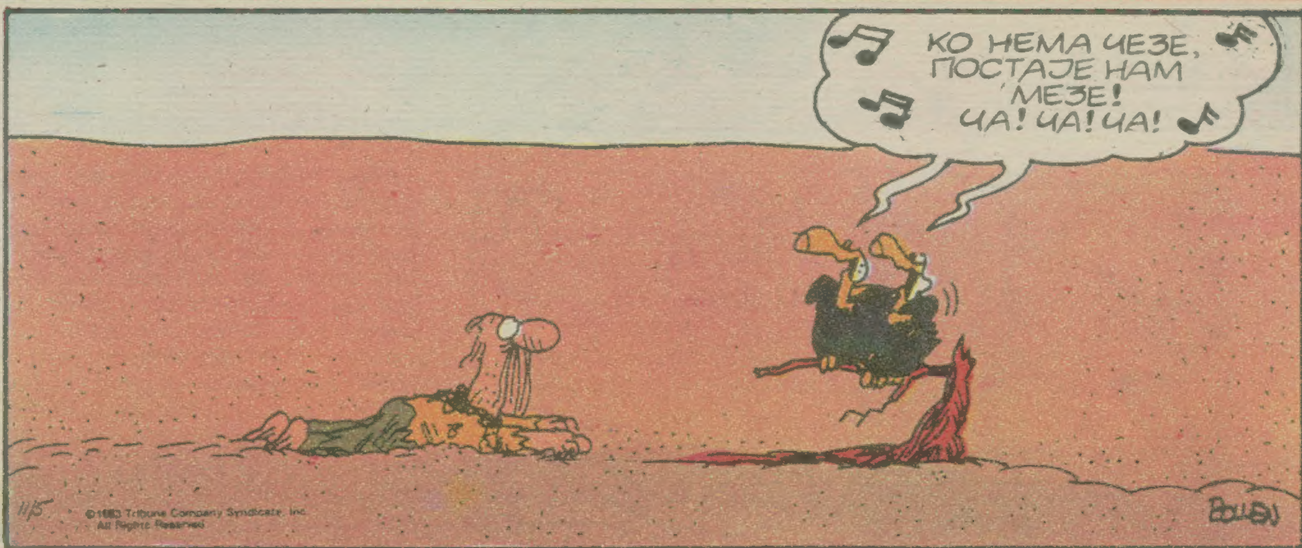
КО НЕМА ЧЕЗЕ, ПОСТАЈЕ НАМ МЕЗЕ! ЧА! ЧА! ЧА!
BOLLEN

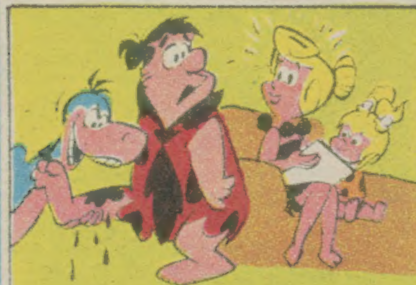
КРЕМЕНКО
By W. HANNA & J. BARBERA

ИЗВОЛ'ТЕ ИГЛУ, ДОКТОРЕ!
ВРЛО ДОБРО, СЕСТРО! СВАКИ ПАЦИЈЕНТ ДАНАС МОРА ДА ПРИМИ ВАКЦИНУ!

НЕ УЗБУЂУЈ СЕ, КРЕМЕНКО! ЦАНА ЈЕ НАШ ПАЦИЈЕНТ!

ПЕТЉАРИЋИ
By Mr. and Mrs. George Smith

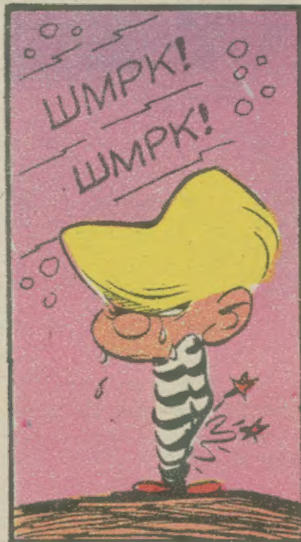
ШМРК!
ШМРК!

ПАКОСНИЦА ЈЕДНА!

МОЈА МАЈКА ИМА 68 ГОДИНА, ТЕШКА ЈЕ СТО КИЛА И НОСИ ПЕРИКУ!!!

РИЛЕ И ГИЛЕ
AL SMITH

КЕЛНЕР, ДОНЕСИТЕ МИ ПОЛА ПЕЧЕНЕ ДИВЉЕ ПАТКЕ!
ОДМА', МИЛОСТИВИ ГОСПОДИНЕ!

ЈЕ Л' БРЕ? КОЛ'КО ТРЕБА ДА ЧЕКАМ ТУ ПОЛОВИНУ ДИВЉЕ ПАТКЕ?
ДОК ЈОШ НЕКО НЕ НАРУЧИ ДРУГУ ПОЛОВИНУ!

НЕ МИСЛИТЕ, ВАЉДА, ДА МИ ЛОВИМО ПОЛА 'ТИЦЕ?

БЕОГРАД * * *
11001
МАЛА ПОШТА
П.ФАХ
124
МАКЕДОНСКА 29

РАДОВАНОВЕ РУКЕ

Прошлог лета сам у пролазу кроз Трогир видела чудесно лепа врата на Катедрали. Чије су руке то исклесале?

ЛИДИЈА КУШИЋ
Жртава фашизма 31
71000 Сарајево

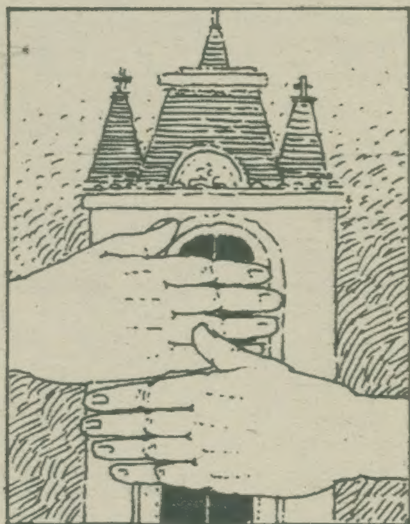

Трогир је стари далматински град са старим споменицима. Један од њих је и Катедрала св. Ловријенца грађена од 13. до 15. века. Главна врата (портал) клесао је мајстор Радован. Она су и најлепши део ове грађевине.

Посебна вредност портала је камени рељеф на коме су приказани живот и обичаји људи овог краја, њихова одећа и предмети, домаће животиње и сцене из лова. Поред тога уметник је на вратима и стубовима око њих, представио и једну врсту календара. Рецимо, месец децембар обележен је сликом човека који убија вепра ножем; старац у зимској одећи представља јануар; фебруар је девојка с рибом и младић с хартијом на којој је написано име месеца; сељак који сече лозу приказује март; млади чобанин који у сенци дрвета стриже овцу означава април...

Мајстор Радован је својим длетом исклесао животиње и на прозорима . То су углавном слике из лова: коњаник копљем гони јелене, стрелци гађају дивљач, кршни момци носе убијеног вепра набоденог на колац. Свака од ових сцена је једна прича о животу људи у та давна времена.

Кад други пут дођеш у Трогир, пажљивије погледај портал, видећеш много више призора.

„ТОРПЕДО" ЈЕ БИО ПРВИ

Кад је први пут употребљен сигурносни појас у аутомобилу?

БРАНКО ЈЕРЕМИЋ
Проте Матеја Ненадовића 6
14000 Ваљево

Сигурносне појасеве, који су од 1. јануара обавезни и у нашој земљи за возача и оног ко седи поред њега, сви некако сматрају изумом нашег времена а то није тачно.

Први пут у историји аутомобилизма појасеви за сигурност били су употребљени 20. маја 1902. године за време ауто-релија у Њујорку. Међу учесницима се налазио и инжењер Волтер Бејкер који је возио електромобил „торпедо". У то време посаду аутомобила чинили су возач и обавезни стројар, стручњак за моторе. Бејкер је био опрезан по природи и зато је одлучио да за сваки случај и себе и

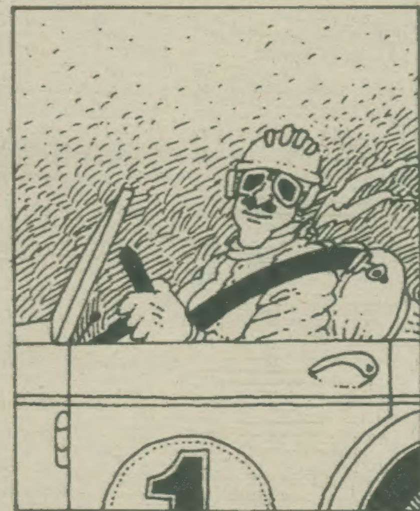

свог колегу веже за седиште. Показао се да мера предострожности није била излишна. У току трке „торпедо" је налетео на шину која је штрчала из асфалта и улетео у публику. Два човека су погинула, неколико их је рањено, а возач и моториста прошли су без икаквих повреда. Новине су писале само о жртвама, а нико није обратио пажњу на то да је посада аутомобила успела да се спасе захваљујући каишевима. Ко зна колико би живота било поштеђено да су аутомобили већ тада почели да користе појасеве за сигурност. На жалост, они су постали широко распрострањени тек после седамдесетак година!

ТАЈ ЛЕПИ ИЗМИШЉЕНИ СВЕТ

Најпре прочитам у „Забавнику" ону сталну страницу која се зове „Ма шта кажеш". Понекад ми се учини да ти неке ствари измишљаш. Да ли се варам?

БОЈАН ПЛАВШИЋ
Веселина Маслеше 52
72000 Зеница

Бојане, веруј, понека причица се и нама самима понекад учини доста невероватна. Али, ништа ми ту не измишљамо. Углавном, све те невероватне догађаје прочитали смо у страним часописима и приредили за наше читаоце.

Уосталом, све бајке су невероватне и измишљене а ипак су лепе и ми их читамо халапљиво – као што једемо врућ хлеб.

ЗАР ЈЕ СРАМОТА РАДИТИ?!

Драги Забавниче, желела бих нешто да ти испричам. Моја другарица и ја направиле смо, како смо то нас две назвале, ратни план – да саме зарадимо џепарац. Ту су филмови које треба видети, па рок-концерти (улазнице су све скупље), о изласцима и кафићима да и не говоримо. За Нову годину правимо честитке, за Осми март неке „џиџе" (минђуше, огрлице, привеске), кад нису празници – шта нам падне напамет (наравно, само да улагање није скупо). Некад за то имамо дозволу, некад се „шверцујемо" на улици. Зар је то грех, па ми никоме ништа не одузимамо, никог не угрожавамо!

Пре извесног времена видео ме је татин колега (да се разумемо – и родитељи моје другарице а и моји знају за ову нашу „делатност") и

свашта рекао мом оцу. Нешто у стилу – „па зар ти немаш довољно новца да издржаваш сопствено дете! Како можеш да дозволиш да те брука?!"

И сад ми родитељи више не дозвољавају да „радим".

Волела бих да ми читаоци „Забавника" одговоре – ко се овде погрешно понаша?

Љ. П.
11000 Београд

НАШ ПРВИ АВИОН

Приликом овогодишње прославе Дана победе над фашизмом присуствовао сам аеро-митингу изнад Ушћа у Београду. Било је велико задовољство гледати наше ратне авионе. Том приликом неодољиво ми се наметнула мисао: ко и када је конструисао први југословенски авион и где је серија склапана.

ЧАСЛАВ ЈАНКОВИЋ
Вишњићева 25
34000 Крагујевац

То је веома занимљива прича и разликује се од података наведених у већини енциклопедија. По њима, наиме, пионир нашег ваздухопловства Едвард Русијан конструисао је са Михаилом Мерћепом авион на којем је 1910. летео изнад Загреба. Ваздухопловни музеј у Београду, међутим, распо-

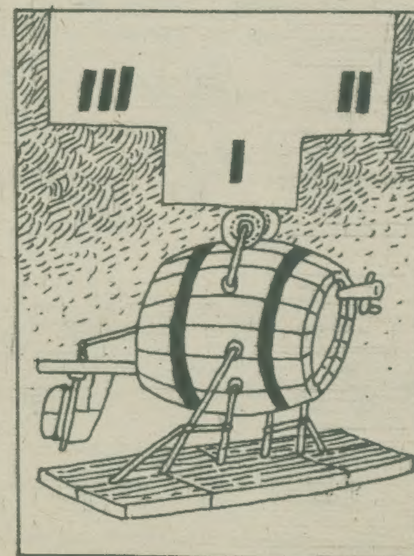

ТРАЖИМО
ПРИЈАТЕЉЕ

Александар и Гаља Максимишин, УССР – Россия, 630105, Новосибирск – 105, Кропоткина 104/51 – Александар има 23 године, сакупља постере, размењивао би плоче и часописе; Гаља има 17 година, сакупља разгледнице, постере и сувенире.

Тамара Тошић, Ђуре Ђаковића 77, 35000 Светозарево – има 12 година, сакупља салвете, марке, украсна писма и постере.

Светлана Скубан, Ђорђа Сервицког 4, 21000 Нови Сад – има 13 година, воли музику, сакупља значке, флашице од парфема и лутките од папира.

Allel Mouloud, Auto Ecole Slimane Mohamed, Tizi – Gheniff, G. Kabylie, Algerie – има 17 година, жели да стекне пријатеље у Југославији, језик дописивања француски.

Ивана Карајков, Словачка 35, 21413 Челарево – има 10 година, воли музику и спорт, сакупља значке, марке, салвете и украсна писма.

Срђан Ћошић, Кадињачка 11, 11000 Београд – има 21 годину, воли народну музику, сакупља салвете и постере.

Милана Драгичевић, Огњена Прице 18, 78000 Бањалука – има 13 година, воли музику, сакупља значке и разгледнице.

лаже се основни подаци Русијановог живота, па, између осталог, исправља енциклопедије и тврди да је Едвардово право презиме – Русјан. Укратко, у Горици су живела два брата, Едвард и Јосип чији је отац израђивао бурад. Едвард је завршио неку врсту техничке школе, а Јосип помагао оцу. Осим што су били необично блиски, браћу је везивало и маштање о летелици којом би се винули у ваздух. После великих мука, склопили су крајем 1909. авион и назвали га ЕДА I. Њиме је Едвард полетео на пољани Рајице код Горице, 25. новембра исте године, и на висини од око два метра изнад земље прелетео 60 метара. Четири дана касније на истом месту прешао је авионом растојање од око 500 метара, сада летећи 12 метара изнад тла. Браћа су била пресрећна. Треба рећи да је њихова летелица била начињена од дрвета, са крилима облепљеним папиром. Била је дугачка око 7 метара, а покретао ју је француски мотор „анзани" којим се користио и Блерио приликом прелетања Ламанша. Мотор је имао три цилиндра и 25 коњских снага. Два правоугаона крила постављена један изнад другог „повезивале" су упорнице од метала и цеви. Њихова укупна површина износила је око 300 m², а дужина 8 метара. Пилотске кабине није било, већ је Едвард био привезан за једно готово „склепано" седиште. Репним кормилом, ако се оно уопште може тако назвати, управљало се помоћу жица које су повлачене руком. Просто је невероватно да су браћа Русјан од јесени 1909. до јесени 1910. израдили седам авиона различитих типова, скоро сваких месец и по дана по један! Први наш авион који је склапан у серији био је хидроавион ШМ. Производила га је између двадесетих и тридесетих година овог века фабрика Икарус, прво са седиштем у Новом Саду, а затим у Земуну. Иста фабрика израдила је 1926. и прототип првог ловачког авиона домаће конструкције. Звао се ИК 2, или популарније „ика".

ЦРТАЊЕ ПО КОЖИ

У мојој улици неколицина старијих младића, уз то, разуме се, и најјачих, истетовирани су и по рукама и по грудима. Наговарају и нас млађе да се истетовирамо како бисмо били прави фрајери као они. Плашим се тога, мада ме помало привлаче све те шаре које они имају по себи. Хтео бих да ми кажеш шта да радим, односно да ли се све то може скинути кад пожелим?

МЕНСУР АЛАГИЋ,
71000 Сарајево

Тетовирање, кажу неки, старо је готово колико и човек. Трагови су откривени на египатским мумијама од пре 4000 година. Тетовирали су се и Трачани, Грци, Гали, Германи, а пре хришћанства Римљани су тако обележавали своје робове и оне који су се огрешили о закон. Тетовирање се као обичај задржало до данашњих дана и то код разних народа Азије, Африке, Аустралије и Океаније.

Међутим, ни развијенији део планете није поштеђен цртања по свом телу. Из више разлога: неки мисле да је то лепо, други да упамте кад су служили војску, трећи то чине одбројавајући затворске дане. И то, по правилу, док су млади. Касније је касно за кајање. Да би отклонили „грехе своје младости" неопходна је прилично болна пластична операција, а и тада увек остаје ожиљак.

Тетовирање је, поред тога, често опасно по живот. Лекари тврде да ово болно цртање може да изазове и вирусни хепатитис, понекад чак и рак коже. Јер, туш, чађ, муљ, глина, уносе се као неизбрисиви пигмент у кожу гребањем, урезивањем и, свакако најчешће, убадањем иглом, што није безазлено.

Ваљда је ових неколико података довољно да одустанеш од „улепшавања тела" тетовирањем.

РУКА – ВАЗДУХ – РУКА

Добио сам од стрица из Канаде леп бумеранг и сада редовно тренирам бацање уз помоћ цртежа старог „Забавника". Помаже ми и мој друг Дејан који је дошао на распуст код бабе, иначе живи у Западној Немачкој. Тамо је научио да рукује бумерангом. Сада бих хтео да знам: могу ли ја кад се боље увежбам да учествујем на неком такмичењу.

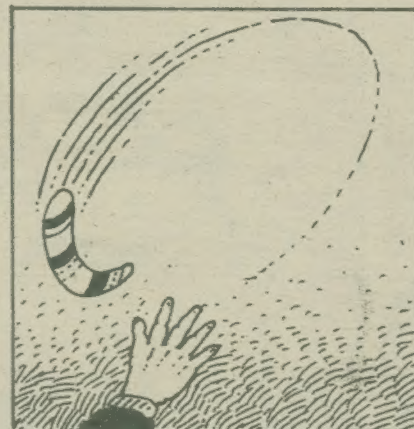

НЕНАД ОЉАЧИЋ
Душана Ристића 2
31250 Бајина Башта

У Југославији, засад, нема много бумерангиста, па самим тим ни такмичења, али се зато у многим земљама организују прави шампионати. Наиме, последњих година традиционално оружје аустралијских домородаца бумеранг доживело је прави бум, нарочито у Америци. Успели смо да сазнамо да ће се ускоро у Сједињеним Америчким Државама одржати велики шампионат на коме ће такмичари из САД, Аустралије и Европе покушати да оборе рекорде у следеће две главне дисциплине: најдужи лет (држи га Енглез Дејвид Шами) – 36,3 секунде и најдаљи хитац – 114 метара.

На програму је такође и традиционална аустралијска дисциплина – жонглирање с два бумеранга. Док један лети, треба ухватити други који се враћа, поново га бацити и ухватити први који се у међувремену вратио. Тако све док један не падне на земљу. Садашњи рекорд износи 150 бацања и, разуме се, исто толико хватања. Жонглирање једним бумерангом је лакше и ту рекорд износи 401 бацање.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Руководилац ООУР Издања за младе „Политикин забавник"
Раде Шошкић

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Зора Продановић, Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић

ЧЛАНОВИ САВЕТА ИЗ РЕДАКЦИЈЕ

Влада Булатовић Виб, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић, Петар Милатовић

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Вера Смиљанић (уредник), Весна Софреновић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 60,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 663,00 динара, полугодишња 1.326,00 динара, годишња 2.652,00 динара

ПРЕТПЛАТА
ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 1.326,00 динара, полугодишња 2.652,00 динара, годишња 5.304,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО
У СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	$ 22.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 65.–
ШВЕДСКА	Шкр. 189.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 196.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 55.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТБАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

НАСЛОВНА СТРАНА:
НИКОЛА ГВОЗДЕНОВИЋ –
„МАЈКА"

Снимио Љубомир Патрногић

WALT DISNEY
МИКИ

ОДОХ ДА МАЛО ТРЕНИРАМ СА КРАКОМ!
АЛИ, ПАЗИ, ТИЋО! НЕМОЈ ОПЕТ ДА МИ ДОВЕДЕШ ЧИТАВУ МЕНАЖЕРИЈУ!

ЗАШТО СИ ТАКО ГРУБ ПРЕМА ЊЕМУ?
МОРАМ, ШИЉО! ЈЕДНОГ ДАНА ЋЕ СЕ ПОЈАВИТИ СА НИЛСКИМ КОЊЕМ!

ХАЈДАНА НИЈЕ ЛЕПА, АЛИ ЈЕ МНОГО ДОБРА!
ВАЖИ, ДОГОВОРЕНО!

НЕ, НЕ! КОЗА НЕ ДОЛАЗИ У ОБЗИР!
АЛИ, УЈКА...

ЈЕ Л' ВИДИШ? ШТА САМ ТИ РЕК'О?

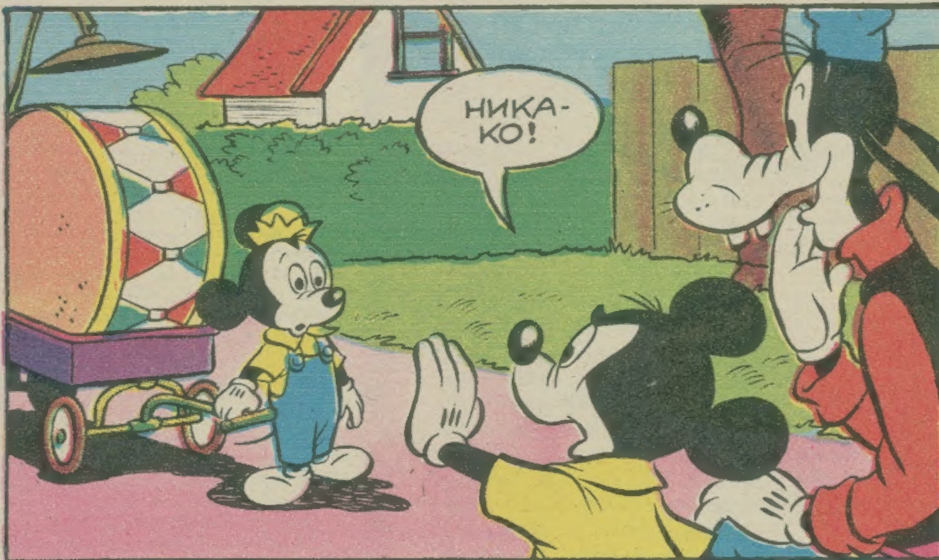
НИКАКО!

ДАЈ ДВЕ КАРТЕ ЗА ЦИРКУС И ДОГОВОРИЛИ СМО СЕ!
10-23

КАСНИЈЕ...
БОЉЕ ДА ПРОНАЂЕМ ТИЋУ ПРЕ НЕГО ШТО СЕ УВАЛИ У НЕКЕ НЕПРИЛИКЕ!
© Copyright 1955 Walt Disney Productions World Rights Reserved Distributed by King Features Syndicate.

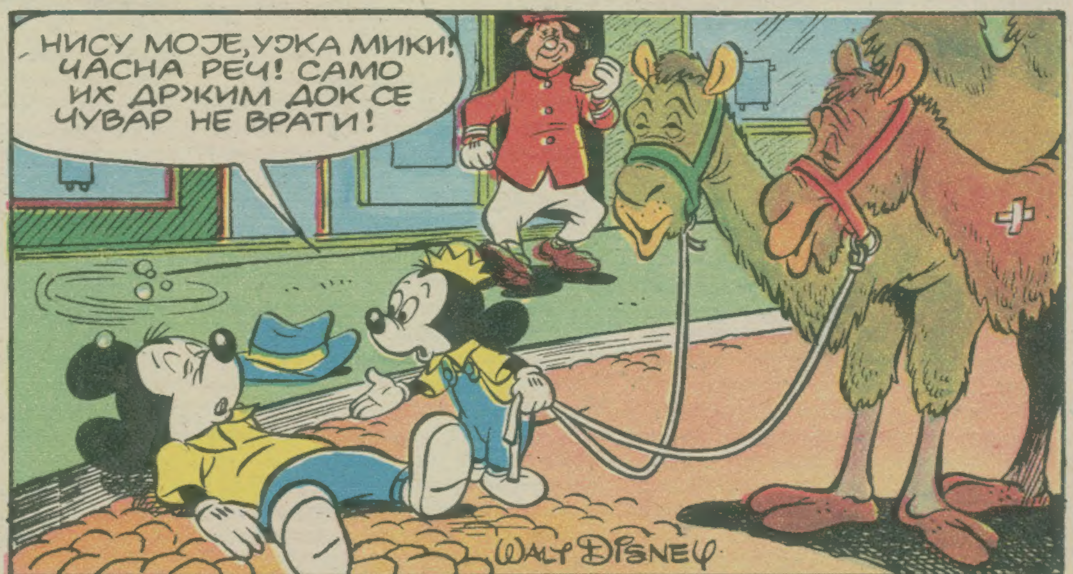
НИСУ МОЈЕ, УЈКА МИКИ! ЧАСНА РЕЧ! САМО ИХ ДРЖИМ ДОК СЕ ЧУВАР НЕ ВРАТИ!
WALT DISNEY